TÜRKİYE DİYANET VAKFI
MAYIS-TEMMUZ 1995 SAYI: 34-35
haber bülteni

1975 - 1995
TÜRKİYE DİYANET VAKFI

Türkiye Diyanet Vakfı 20. YILINI KUTLADI.

100. Ölüm Yıldönümünde AHMET CEVDET PAŞA SEMPOZYUMU

MANAS'ın 1000. Yılı Kutlandı.

11. Olağan Genel Kurul Toplantısı Yapıldı.

TÜRKİYE
DİYANET VAKFI
HABER BÜLTENİ
MAYIS - TEMMUZ 1995
SAYI : 34 - 35

SAHİBİ
Türkiye Diyanet Vakfı Adına
Mehmet KERVANCI
Genel Müdür

Yayın Koordinatörü.
Süreyya BALKIŞ
Genel Müdür Yardımcısı

Yazı İşleri Müdürü
Yusuf ERDOĞDU
Basın-Yayın ve Halkla İlişkiler
Müdür Vekili

Yayına Hazırlayan
Yüksel SEZGİN
Hasan ÇALIŞKAN

Adres :
Dr. Mediha Eldem Sokak No: 72/b
06640 Kocatepe - ANKARA
Tel : 417 12 35 - 417 12 45
Fax : 418 19 00

Dizgi ve Grafik :
Basın-Yayın ve Halkla İlişkiler
Müdürlüğü tarafından yapılmıştır.

Renkayrımı ve Film Çıkış
Çağdaş Basım Hizmetleri
Tel: 230 65 59 Ankara

Baskı :
TÜRKİYE DİYANET VAKFI
YAYIN MATBAACILIK ve TİCARET İŞLETMESİ
Bayındır Sokak No: 55 • Kızılay - ANKARA
Tel: 425 27 75 • Fax : 417 00 09

İÇİNDEKİLER

BAŞYAZI 1
11. Olağan Genel Kurul Toplantısı Yapıldı 2
Türkiye Diyanet Vakfı 20 Yaşında 6
Vakfımıza Maddî ve Manevî Katkıda Bulunan Hayırsever Vatandaşlarımıza Şükran Plaketi Verildi 12
Fotoğraf Sergisi 13
Sağlık Taraması 14
Mevlid 17
Kutlu Doğum Haftası 18
Bir Dal Gül Ver Kampanyası 29
İslâm ve Müslüman İmajı Konulu İnceleme Yazı Yarışması Sonuçlandı 30
Münacat Yarışması Sonuçlandı 31
İmam-Hatip Liseleri Arası Bilgi Yarışması 32
Forum 34
"Dünya'da ve Türkiye'de İslâm ve Müslüman İmajı" konulu Sempozyum 35
"Gelenek Karşısında İslâm ve Müslüman İmajı" konulu PANEL 36
Türk Sanat ve Tasavvuf Musikisi Konseri 41
"Sosyal Barışın Dayanağı Olarak Diyanet İşleri Başkanlığı" Doç.Dr. Mümtaz'er TÜRKÖNE 42
Manas Destanı 44
Kültür -Sanat 53
"İslâm ve İnsan" Arş.Gör. Zafi Arpaguş 54
Ahmet Cevdet Paşa Sempuzyumu 56
Kurban Kampanyası'na Büyük İlgi 61
1995 Hac Organizasyonu 62
Yurtdışı Hizmetleri "Recep Yıldırım" 64

Başyazı

İSLÂM ve MÜSLÜMAN İMAJI

Değerli okuyucular,

Geçtiğimiz aylarda, kendilerine hac ibadetinin farz olduğu insanlarımızdan 60 bin kişi büyük bir coşkuyla bu ibadeti yerine getirdiler. Bu vatandaşlarımızın ibadetlerini eksiksiz yapabilmelerini temin amacıyla Vakfımız personelinin büyük bir bölümü onların hizmetleri için tahsis edilmiştir. Bu hizmetten kaynaklanan gecikme sebebiyle 34. sayımızı 35. sayı ile birleştirerek çıkarıyoruz.

Elinizdeki bültenimizde Vakfımızın diğer faaliyetlerine değinmekle birlikte ağırlıklı olarak Kutlu Doğum Haftası faaliyetlerine yer verildi. Kültür hayatımıza canlılık kazandırmak, İslâmı gerçek hüviyetiyle insanımıza anlatmak ve toplumumuzun kritik bir dönemden geçtiği şu günlerde, Peygamber sevgisiyle bir hoşgörü ortamı meydana getirmek amacıyla Kutlu Doğum Haftasının 7.ncisi 76 il ve 355 ilçede çeşitli etkinliklerle kutlandı.

Bu sene, Kutlu Doğum Haftası programının ağırlıklı konusu "İslâm ve Müslüman İmajı" oldu.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın, 1995 yılı Kutlu Doğum Haftası'nı "İslâm ve Müslüman İmajı"na ayırmasının sebebi, asırlarca her dinden mazlumun sığındığı medeniyetimizde müslümanlığın yeniden filizleneceği bir zemin oluşturmaktı. Bugün, dünyada müslüman imajı, maalesef sadece şiddetle yoğrulmuş, terörle özdeşleştirilmiş bir çarpık kimliği yansıtmaktadır. Milletlerarası iletişim imkânları, "medya endüstrisi" tekel halinde Batı'nın elindedir. Bu tekel, gerçeklerle hiç bir bağlantısı olmayan bir İslâm imajı oluşturmakta ve bu imajı bir tüketim metaı olarak bütün dünyaya pazarlamaktadır.

Bosna'da, Çeçenistan ve Azerbaycan'da vahşî katliamlara maruz kalanlar, yaşama hakkı ellerinden alınanlar müslümanlardır. Buna rağmen medya, müslümanları, her problemi şiddete başvurarak çözmeye çalışan eli silahlı teröristler olarak takdim etmektedir.

Bu imaj gerçek değildir, kasıtlıdır, hayal mahsulüdür. Medya tekelleri, müslümanları bu imajla resmetmekten fayda ummakta, milletlerarası dengelerde müslümanları safdışı bırakmak istemektedir.

Halbuki İslâm, geçmişte olduğu gibi bugün de, inanan-inanmayan herkese huzur ve barış vaadeden en güçlü alternatiftir. Hedonist bir tüketim toplumuna dönüşen Batı, ahlâkî kurtuluşu, insanı insan yapan değerleri İslâmiyete bakarak hatırlayabilir, manevî dünyasını yeniden inşa edebilir. Sun'i imajlardan azade bir şekilde İslâmiyetin evrensel mesajına dikkat kesilen herkes, bugün ilaç gibi aranan bu huzurlu, barışçı sesi duyabilir.

***

Kutlu Doğum Haftası boyunca, medya tekellerinin ürettiği çarpık müslüman imajını konu edinmemizin amacı, bu güçlü sesi duyurabilmekti. Yine müslümanların, Batı'nın ürettiği bu çarpık imaja rıza göstermemeleri, kendilerini bu imajın uzağında tutmaları gerektiğine özenle işaret etme fırsatı bulduk.

Itrî'nin nağmeleri, Süleyman Çelebi'nin mısraları imajı değil, müslüman gönlünde taht kurmuş gerçeği seslendirmektedir. Dünya'ya yayılacak olan da bu sestir. Bu seste şekillenen işaretler, geleceğin güçlü İslâm medeniyetini haber vermektedir.

***

Değerli dostlar, Türkiye Diyanet Vakfı sizlerden güç alarak, ne yaptığını, nereye yöneldiğini bilerek, yüce dinimizin özü olan bilgi ve sevgiye dayalı yeni bir medeniyet inşasına basamak olmaya kendini hasrederek yoluna devam edecektir.

Gayret bizden, tevfik Allah'dandır.

Mehmet Kervancı
Genel Müdür

11. OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI yapıldı

Vakfımız yeni Mütevelli Heyeti;
Soldan : Mustafa Karahan, Ahmet Uzunoğlu, Kemal Güran, Mehmet Nuri Yılmaz, Emrullah Aksarı, Mehmet Kervancı, Mustafa Ateş.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın 11. Olağan Genel Kurul Toplantısı, 31.03.1995 Cuma günü Kocatepe Camii Konferans Salonu'nda yapıldı. Toplantıya Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, kurul üyeleri ve bazı il müftüler katıldı.

Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri YILMAZ

Toplantı, Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz'ın açış konuşmasıyla başladı. Mehmet Nuri Yılmaz, iki yıldır Mütevelli Heyeti Üyeleri ile hedefe, iyiye ulaşmak için birlikte ahenk içinde çalıştıklarını ifade etti.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın Diyanet İşleri Başkanlığı hizmetlerini desteklemek amacıyla kurulduğunu belirten Mehmet Nuri Yılmaz, iki yıllık dönem içerisinde de Diyanet İşleri Başkanlığı'na her türlü yardımın yapıldığını söyledi.

Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz'ın Genel Kurul'un hayırlı ve uğurlu olması tenennisinden sonra, toplantıyı yönetmek için Divan seçimine gidildi. Yapılan seçim neticesinde Divan başkanlığı'na Dr. Tayyar Altıkulaç, divan başkan yardımcılığına Rıza Selimbaşoğlu, divan katipliğine de Şevki Özkan ve Abdulkadir Hacıismailoğlu seçildi.

Divan seçiminden sonra heyetin iki yıllık faaliyetini okumak üzere Hayrettin Şallı kürsüye geldi. Faaliyet raporunun ayrıca okunmayıp özetlenmesi isteyen Genel Kurul kararından sonra raporları sunmaya başlayan Şallı, İki yıllık görev süresinin ardından, yüzlerce hayırlı hizmete, binlerce hayır işine heyet olarak imza atmış olmaktan mutluluk duyduklarını belirten Hayrettin Şallı, Türkiye Diyanet Vakfı'nın bundan önceki dönemlerde olduğu gibi, bu dönemde de dikkat ve enerjisinin büyük kısmını, zulmün İslâm dünyasında açtığı tahribatın onarılmasına hasrettiğini belirtti.

Diyanet İşleri Başkanlığı hizmetlerinin desteklenmesinin, baştan beri Türkiye Diyanet Vakfı'nın iştigal sahasını oluşturduğuna değinen Hayrettin Şallı, bu iki yıllık dönemde de beklenenin ve öngörülenin üzerinde bir başarıya ulaşıldığını belirtti.

Vakfımızın dış ülkelere yönelik hizmetleri hakkında da bilgi veren Şallı; "Balkanlardaki kültürel hinterlandımız ve Türk dünyasıyla modern anlamda entegre olmuş bir Türkiye projeksiyonu, Vakfımız için de tartışılmaz bir geçerliliğe sahiptir. Böyle bir projeksiyonun gereği olarak Türkiye Diyanet Vakfı, Türk dünyasının müşterek yardım kuruluşu, hayır kurumu, eğitim ve kültür teşekkülü olma yönünde faaliyetlerini yoğunlaştırmıştır. Sözkonusu ülkeler ve topluluklar nezdinde, din hizmetlerinin organizasyonu ve dinî hayatın yeniden ihyası yönünde, bütün mahallî idarelerle aynı sıcak ilişki ve işbirliği ortamı kurulabilmiştir." dedi.

Divan Başkanı Tayyar Altıkulaç, Başkan Yardımcısı Rıza Selimbaşoğlu ile üyeler Abdulkadir Hacıismailoğlu ve Şevki Özkan.

11. dönem Mütevelli Heyeti Üyesi Hayrettin Şallı, Faaliyet Raporunu Genel Kurul üyelerine okurken.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın eğitim ve öğretim alanında katkılarının gün geçtikçe arttığına da işaret eden Şallı; "Eğitim öğretim alanında Türkiye ve Türk dünyasının müşterekliği yönünde ciddî adımlar atılmış, İmam-Hatip Liselerimiz ve İlahiyat Fakültelerimiz seviyesinde eğitim veren kuruluşlar hizmete sunulmuştur. Bunun yanında Türkiye'de çeşitli fakültelerde eğitim gören, Türk Cumhuriyetlerinden gelmiş öğrencilere de önemli yardımlar yapılmakta, burslar tahsis edilmektedir.

Eğitim-öğretim faaliyetleri, giderek sadece katkıda bulunduğumuz, destek sağladığımız bir alan olmaktan çıkacak ve kurumlarını oluşturduğumuz, sevk ve idare ettiğimiz, mahiyeti üzerinde doğrudan müessir olduğumuz bir hizmet türü olacaktır. Din hizmetlerinin daha iyi eğitilmiş kadrolarca ifası, temel eğitim alanında millî kültürümüzü yeni kuşaklara aktaracak nitelikte çalışmaların başlatılması, Vakfımızın geleceğe dönük misyonunun en önemli cephesini oluşturacaktır." dedi.

Hayrettin Şallı yayıncılık alanındaki alt yapı çalışmalarının tamamlandığını, bundan böyle her türlü prestij yayınını gerçekleştirecek kadro imkânının mevcut olduğunu söyledi. İslâm Ansiklopedisi'nin neşrinin büyük bir hızla sürmekte olduğunu da ifade eden Şallı "Gerek ansiklopedinin kendisi ve gerekse hazırlık çalışmalarıyla elde edilen birikim, ilerde meyvelerini verecek büyük bir potansiyel oluşturmaktadır." dedi.

Diğer hizmetlere de kısaca değinen Hayrettin Şallı "Kutlu Doğum Haftası programları ve diğer halka açık panel ve toplantılarımız, Vakfımızın toplumun her kesimiyle bütünleşmesine, ülkemizin ilmî potansiyelinin Vakfımızla fikrî birliktelik içine girmesine, toplumsal mutabakatlarımızın, hattâ Türk Cumhuriyetlerini de kapsayacak şekilde ve dinî düşünce geleneğimiz istikametinde genişlemesine vesile olacak seviyede gerçekleştirilmiştir.

İSAM, geleceğin en ciddî, en saygın ilmî merkezlerinden biri olma yönünde, sağlam ve tutarlı bir çizgide gelişmesini sürdürmektedir. Vakfımızın bu alana hasrettiği imkânlar sonucunda yakın bir gelecekte Türk-İslâm alemi için büyük hizmetler ifa edecek olan bir ilmî potansiyel oluşturmaktadır.

Sesli ve Görüntülü iletişim imkânlarından istifade yönünde fikrî hazırlıklar önemli bir aşamaya getirilmiştir. Bu alan eninde sonunda müdahil olmamız gereken bir hizmet sahası olarak mutâala edilmektedir." dedi.

İki yıllık dönemde gerçekleştirilen faaliyetlerin özetlenmesinden sonra Denetim Kurulu Başkanı Kemal Güran tarafından Denetim Kurulu Raporu Genel Kurul üyelerinin bilgisine sunuldu.

Faaliyet ve Denetim Kurulu raporlarının okunmasından sonra, raporların müzakeresine geçildi.

11. Dönem Mütevelli Heyeti Üyeleri

11. Dönem Denetim Kurulu Üyeleri;
Soldan : Sami Uslu, Kemal Güran
ve Ahmet Baltacı

Müzakere bölümünde Dr. Lütfi Doğan, Şemsettin Yazırlı ve Dr. Abdülbaki Keskin söz aldı. Konuşmacılar özetle şu konulara değindiler.

- 1993 yılında Türkiye Diyanet Vakfı'nın yaptığı hizmetlerden dolayı yılın kendi faaliyet alanında yılın en başarılı Vakfı seçilmesi memnuniyet vericidir.

- Türkiye Diyanet Vakfı, Türk ulusunun, milletinin ötesine geçmiş ve İslâm'a yaklaşımı bütün İslâm alemine ve balkanlara ulaşmış, barış ve kardeşlik kaynağı olmuştur.

- 900'un üzerinde şubesi olan Vakfın Olağan Genel Kuruluna 5'in üzerinde müftü davet edilmelidir.

- Vakfın iştiraki ile kurulan şirketler, kâr amacıyla değil, Diyanete hizmet amacıyla faaliyetlerini sürdürmelidirler.

- Profesyonel bir danışmanlık müessesesi oluşturulmalı.

Raporların müzakese ve ibraından sonra yeni Mütevelli Heyeti ve Denetim Kurulu Üyelerinin seçimi gerçekleştirildi. Oylamayla yapılan seçim neticesinde Mütevelli Heyeti Üyeliklerine Mustafa Karahan, Ahmet Uzunoğlu, Mehmet Kervancı, Mustafa Ateş, Emrullah Aksarı ve Kemal Güran seçildi. Mütevelli Heyeti yedek üyeliklerine de Niyazi Güneş ile Niyazi Baloğlu seçildiler. Denetim Kurulu asil üyeliklerine Yakup Üstün, Hasan Uysal ve Şevki Özkan, yedek üyeliklere de Ahmet Yayla ile Mahmut Sevgili seçildiler.

Seçimleri müteakip dilek ve temennilere geçildi. Dilek ve temenniler bölümünde Hayrettin Şallı, Dr. Fahri Demir, Dr. Lütfi Doğan, Fikri Gültekin, Dr. Abdülbaki Keskin, Rıza Selimbaşoğlu, Yakup Üstün, Mustafa Bayraktar ve Arif Mehmet Özdemir sırasıyla söz olarak dilek ve temennilerini dile getirdiler. Bu fasılda dile getirilen temennileri şöyle özetleyebiliriz :

- Diyanet İşleri Başkanlığı kalksın mı, özelleşsin mi tartışmalarının başlatıldığı ve böyle önemli bir kuruluş hakkında, birçok kişinin olumlu olumsuz konuştuğu bir ortamda, bu konuda camiamızın görüşünü yansıtan bir ilmî çalışma yaptırılmalıdır.

- İmam-hatip liseleri hakkında inceleme çalışması yapılmalı.

- Türk toplumunu meşgul eden bazı konular ele alınıp değerlendirilmeli.

- Vefat eden görevlilerin eş ve çocuklarına yardım yapılmalı.

- Kur'an-ı Kerim'in nüzulü tarihi bir hafta süreyle kutlanmalı.

- Vakıf ilmî bir dergi çıkarmalı.

- İSAM Fakülte gibi çalışmalı.

- Görüntülü yayın konusuna daha çok önem verilmeli.

- Vakıf statüsünün korunmasına titizlik gösterilmeli.

- Hizmetiçi eğitime önem verilmeli.

- Diyanet personelinden master ve doktora yapanlara destek verilmeli.

Genel Kurul üyelerinin dilek ve temennilerinden sonra Genel Kurul sona erdi.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın 20. Kuruluş Yıldönümü çeşitli etkinliklerle kutlandı.

İslâm Dini'nin gerçek hüviyetiyle tanıtılmasında, toplumun din konusunda aydınlatılmasında, Diyanet İşleri Başkanlığı'na yardımcı ve destek olmak amacıyla 13 Mart 1975 yılında kurulan Türkiye Diyanet Vakfı, başarılı ve özverili çalışmaları neticesinde halkına sunduğu hizmetlerle 20. yılını doldurdu.

1975 yılında kurulan; dünyada en önemli unsurun insanlara hizmet olduğunu, hizmetten daha büyük bir nimet olmadığını ve insanlığa hizmetin Allah'a hizmet olduğundan hareketle kısa bir zamanda gelişerek 893 şubeye ulaşan, gerçekleştirdiği dinî, ilmî, sosyal ve kültürel faaliyetlerle adını yurtiçi ve yurtdışında duyuran Türkiye Diyanet Vakfı'nın 20. kuruluş yıldönümü bir hafta süreyle Genel Merkez ve şubelerde bir dizi etkinliklerle kutlandı.

Hafta münasebetiyle Genel Merkez'de bir açılış programı düzenlendi ve vakıf hizmetlerine destek sağlayan hayırsever vatandaşlarımıza şükran plaketi verildi. Hafta boyunca "Orta Asya ve Balkanlarda Türk İslâm Mimarisi" ve "Türkiye Diyanet Vakfı'nın Yurtiçi ve Yurtdışında Yaptığı Hizmet Binaları"nı konu alan fotoğraf sergisi vatandaşların beğenisine sunuldu.

Hafta münasebetiyle fakir ve muhtaç vatandaşlarımıza ücretsiz sağlık hizmeti sunmak amacıyla 5 ilçe ve 15 köyde sağlık taraması yapıldı.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın 20. Kuruluş Yıldönümü münasebetiyle 13 Mart 1995 günü Kocatepe Camii Konferans Salonu'nda düzenlenen açılış programına Devlet Bakanlarından Necmettin Cevheri ve Ayvaz Gökdemir, Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz ile kalabalık bir topluluk katıldı. Törende ilk konuşmayı Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz yaptı. Sayın Yılmaz'ın konuşmasını aşağıda sunuyoruz.

Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri YILMAZ

"En geniş anlamıyla kültür, bir toplumun yaşama biçimi olarak tarif edilmektedir. Toplumun, gündelik işlerini tanzim tarzı, hayatiyetini sürdürürken kullandığı üslûb, yöntem ve araçlar bu tarifin içinde vardır. Her toplum gelecekte de kendisi olmak ister, gelecekte de kendisi kalmak ister. Yani bütün canlılarda var olan canlılığını sürdürme içgüdüsü, toplumlarda kendi kimliğini ilelebet devam ettirme şeklinde tezahür eder. Bu yüzden her toplum başkalaşmaya karşı bir direnç gösterir. Ne var ki, değişim dediğimiz şey de canlılara mahsus bir olgudur ve onu büsbütün reddetmek de mümkün değildir. İnsanlık tarihinin uzun ömürlü milletleri birbirine zıt gibi görünen bu iki zorunluluğu dengede tutmanın sırrını çözenlerdir.

Millî kimlik veya millî kültür dediğimiz şey –ki dinî kimlik ve dinî kültür de bunun içinde yer alır– toplumun ortaya çıkışıyla şekillenen ve öylece kalan konservatif bir çerçeve değildir. Yani milletler, millî kültürlerini bir yandan yaşarken diğer yandan üretmeye devam ederler. Başkası olmadan değişmenin ve böylece varlığını devam ettirmenin sırrı da belki buradadır. Din, hem kendisi kültür olan, hem de kültür yapıcı özelliği olan toplumsal dinamiklerin en müessiridir. Bir başka deyişle din, bizim, maddî ve manevî boyutlarıyla "biz" diye nitelediğimiz varlığımızın haldeki ve gelecekteki teminatıdır.

Dîni, insanla Allah arasındaki hususî ve –nerdeyse– mahrem bir diyalog seviyesinde algılamak esaslı bir yanılgıdır. Yüce kitabımızda Allah, insana hitabetmektedir. Ancak bu, münhasır bir insan değildir. Kendi adasında sadece kendi hayatını yaşayan bir insan değildir. Bilakis sosyolojik varlığı olan bir insandır. Ondan istenen ve ona emredilen şey, kendisini, çevresini, insanlarla ilişkilerini ve hatta başka insanları Allah rızası yönünde güzelleştirmesidir. Yani ilahî buyruğun istikameti de açık ve bellidir. Böyle olduğu için ve dinin bu özelliği sebebiyledir ki, insanlar onu aşağı-yukarı aynı şekilde idrak ederler. Bu yüzden din, sadece tek tek insanların inancı olmakla kalmayıp, toplumsal bir inanç ve toplumsal bir yaşama biçimi haline gelir. Bu durum bütün dinler için geçerlidir ve herkesin ayrı bir dil konuştuğu bir toplum tasarlamak nasıl mümkün değilse, herkesin kendine göre dinî inanca sahip olduğu bir toplum düşünmek de mümkün değildir. Bir ülkede farklı dinî inanış ve anlayışların varlığı bu gerçeği değiştirmez.

İnsanları, muayyen bir toplum halinde bir arada tutan faktör, birlikte yaşamanın hazzıdır. Şüphesiz daha başka faktörler de vardır ancak, onların hepsi, son tahlilde bu esası besleyici bir özellik arzederler. Bir arada yaşamanın hazzı... Fizikî şartların dayanılmaz bir hal aldığı dönemlerde bile toplumlar bununla ayakta kalır. Böylesi bir hazzın varlığı; birlikte bir inanışı, birlikte bir bağlanışı, birlikte terennüm edilen bir coşkuyu gerekli kılar. Dinden başka ve dinden daha fazla, hangi toplumsal değerin, hangi toplumsal davranış biçiminin, hangi toplumsal rutinin böyle bir iddiası olabilir ki?

Sosyal dokumuzu, kültürel dokumuzu İslâm'ın düzenleyici ve belirleyici fonksiyonundan soyutlayarak tanımaya ve tanımlamaya çalışanları; millî kimliğimizin, millî varlığımızın ve geleceğimizin bir başka zeminde, bir başka biçimde tezahür ve teşekkül edebileceğine inananları, bir kere daha düşünmeye davet ediyorum. Bir kısım dünyevî ideolojiler, birlik ve beraberliğimizi ciddî ölçüde tehdit ve hepimizi tedirgin ediyorken; aynı ideolojilerin bir kısım argümanlarını kullanarak dinî inanış ve yaşayış birliğimizi de ortadan kaldıracak tekliflerin sahiplerini tekrar tekrar düşünmeye davet ediyorum. Dünya hayatının de-

Şundan emin olabilirsiniz ki, sahiden global bir dünya kurulacaksa, o dünyanın da parlayan yıldızı İslâm olacaktır. Kur'an olacaktır. Çünkü o Allah kelâmıdır ve Allah güçlülerin en güçlüsüdür.

Zamanın toz-duman içerisindeki akışında insanımızın, büyük tarihi yolculuğunda milletimizin yanılmayan ve yanıltmayan rehberi dinimiz olmuştur.

ğişen dinamiklerine takılıp kalanları, değişmeyen dinamiklerin seyri ve istikametleri üzerinde düşünmeye davet ediyorum.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın fonksiyonu, dinî hizmetlerin yerine getirilmiş olmasından ibaret değildir. Ülkemizdeki dinî hayatın genel bütünlüğü de bu nitelikte bir kurumu gerekli kılmaktadır. Dinî yaşayış ve anlayış hususunda doğmuş ve doğabilecek farklılıklar, bu genel bütünlük içerisinde eriyebilmekte, sosyal bir gerilim unsuru olmaktan çıkmaktadır.

Böylesi bir netice sadece inananlar ya da belli bir şekilde inananlar için değil, ülkede yaşayan herkes için bir zarurettir. Kısacası verilen hizmet genel bir kamu hizmetidir.

Din hizmetlerinin önemi ve anlamı, bu hizmetlerin eksiksiz bir şekilde yerine getirilebildiği durumlarda kolay idrak edilen bir husus değildir. Bunu anlamak için, dinin yok sayıldığı, din hizmetlerinin yok edilip yasaklandığı bir dönemi yaşayan dindaş ve soydaşların durumuna bakmak kâfidir. İnşallah kapanmış olduğunu ümit ettiğimiz bu dönemin tanıkları; hiç kimseyi ayırmadan söylüyorum, aynı dertten muzdarip, aynı darbeden yaralıdırlar. Din hizmetlerine kaynak ayrılmamış olması ne maddî durumlarını iyileştirmiş, ne de onları mutlu kılmıştır. Bilakis, toplumsal dokuları çözülmüş, birlik ve beraberliklerinin arka planı yok olmuş, geleceğe yönelik umut ve tasavvurları belirsizleşmiş, kendilerine güvenleri olabildiğince zayıflamıştır. Ülkemizde, din hizmetlerinin tarz-ı icrasına karşı çıkanların, böylesi bir neticeyi öngördüklerini düşünmek ve söylemek zordur şüphesiz. Ancak düşünce ve hareket tarzımızın bizi nereye kadar götürebileceğini iyi hesaplamak sorumluluğumuz vardır.

Dünyanın bir globalleşmeye doğru gittiği, bunun neticesinde, toplumlar arasındaki farklılıkların zamanla ortadan kalkacağı, evrensel bir kültür ve evrensel bir dünya toplumunun oluşacağı tezleri konuşuluyor. Dinin, toplumların değerler sistemindeki yerinin değişeceği, öneminin zayıflayacağı iddia ediliyor. Tek bir hukukun, tek bir nizamın, tek bir otoritenin cari olduğu bir dünya kurgulanıyor. Böyle bir dünyanın neresinde, ne şekilde ve hangi sıfatla yer almamız gerektiği üzerine senaryolar oluşturuluyor.

Biz bu doğrunun neresindeyiz?

Veya bu yalanın, veya bu yanılgının yahut bu yanlış anlamanın neresindeyiz?

Hemen belirtelim ki globalleşme, kavram olarak yenidir ama vakıa olarak yeni değildir. Nüanslar kimseyi yanıltmasın; Büyük Roma'nın tesis ettiği düzen de bir globalleşmedir. Osmanlı'nın "Nizam-ı Âlem"i de... Hatta öncekiler, günümüzdekine nazaran daha esaslı bir globalleşmedir. Çünkü değerlere nispetleri daha fazladır.

Çıkarlar üzerine kurulmuş geçici bir dengeye "globalleşme" deniyor ve dünyanın, söz konusu çıkarlarla ilgisi bulunmayan büyük çoğunluğu da bu dengenin faziletlerine iman etmeye zorlanıyor. Körfezde global bir dünya var, Bosna'da yok, Azerbaycan'da yok, Çeçenistan'da yok.

Yani globalleşme, hakimlerin çıkarları gerektirmedikçe mümkün olmayan bir şey. Biz bu ırmağı gerekirse tersine de yüzeriz, kama akışın istikametini doğru tespit edemezsek sonumuz hüsran olur. Muhayyel bir globalleşme uğruna ve onun icabı olarak pek çok şeyden vazgeçmeye can atanlarımızı da burada itidale davet ediyorum. Şundan emin olabilirsiniz ki, sahiden global bir dünya kurulacaksa, o dünyanın da parlayan yıldızı İslâm olacaktır. Kur'an olacaktır. Çünkü o Allah kelâmıdır ve Allah güçlülerin en güçlüsüdür.

Kendi kimliğinden çabucak vazgeçerek başkalarına özenenlerin de ayakta kalma şansı yoktur. Ancak, dinimiz, potansiyel olarak her iki ihtiyaca da cevap verecek.

Bize göre dünya toplumları kaynaşma ve kapanma ihtiyacıyla, her ikisiyle birden aynı anda yüz yüzedirler. Yeni dünya düzeni, bu iki ihtiyacı aynı anda gören bir denge üzerine kurulacaktır. Başka toplumlarla, başka kültürlerle yüzyüze gelmekten kaçınan toplumların gelişme şansı yoktur. Kendi kimliğinden çabucak vazgeçerek başkalarına özenenlerin de ayakta kalma şansı yoktur. Size garip gelebilir veya bir çelişki olarak değerlendirilebilir ancak, dinimiz, potansiyel olarak her iki ihtiyaca da cevap verecek durumdadır.

Zamanın toz-duman içerisindeki akışında insanımızın, büyük tarihi yolculuğunda milletimizin yanılmayan ve yanıltmayan rehberi dinimiz olmuştur.

20. kuruluş yılını idrak ettiğimiz Türkiye Diyanet Vakfı, bu hakikatin takipçisi olmuş, bütün imkân ve mesaisini bu hakikatin tecellisine hasretmiştir.

Emekleriyle, Vakfımızın başarısında pay sahibi olanları tebrik ediyorum.

Misyonumuzu ve vizyonumuzu gönülden benimseyerek, maddî ve manevî destekleriyle bize hizmet imkânı ve cesareti veren halkımıza şükranlarımı sunuyor, teşriflerinizden dolayı hepinize teşekkür ediyorum."

Açış konuşmasını yapan Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz'dan sonra Devlet Bakanı Necmettin Cevheri kürsüye gelerek bir konuşma yaptı.

Devlet Bakanı Necmettin CEVHERİ :

Mezhepçilik adına Mezhep adına yapılan yanlışları, bırakın da işlenen cinayetleri, yapılan yanlışları benim yüce dinimin içinde görmeye göstermeye ve kabul etmeye hiç kimsenin ve hiç birimizin hakkı yoktur.

Devlet Bakanı Necmettin CEVHERİ

Devlet Bakanı Necmettin Cevheri, Diyanet Vakfını kuranları ve bugüne kadar getirenleri şükranla anarak konuşmasına başladı. Vakfın çok büyük bir hizmet olduğunu, vakfeden insanların ölümden sonra da vakfettiği eserler sayesinde yaşadığını söyleyen Cevheri "Düşününüz ki asırlar önce yaşamış, asırlar önce dar-ı bekaya intikal etmiş sonsuzluğa ve kalıcılığa ulaşmış olan insanların isimleriyle hayırlarıyla defterleri kapanmadan bu dünyada yaşamalarını simgeleyen bir güzel olay, insanlar hayırlarıyla yaşıyor. Bir ağacı diktiğiniz zaman, nasıl ki o ağaç kuruyuncaya kadar onun gölgesinde barınan insanın, kurdun, kuşun hayrını ve sevabını o ağacı diken insan kendisiyle birlikte taşıyorsa , düşününki vakıf dediğimiz o güzel şeyi, Diyanet dediğimiz o çok büyük şeyle birleştiren bir büyük hizmeti burada tevsil etmek, eskilerin deyimiyle saygıyla anmak kutlamak ve kutsamak gerekir." dedi.

İnsanı diğer varlıklardan ayıran, onu eşref-i mahlûkat olarak mualla yerine ulaştıran varlığın ruh olduğunu ifade eden Necmettin Cevheri, ruhu aydınlatan ve yücelten kavramın din olduğunu, İslâmiyetin de dinleri yücelten kavram olduğunu söyledi. İslam Dini'nin mensubu olmamız hasebiyle Allah'a şükretmemiz gerektiğine de işaret eden Cevheri "Allah'a şükür ki İslâm Dini'nin mensubuyuz ve Allah'a şükür ki onu her zaman hamd-ü senâ etmemiz gerekir ki bizi müslüman yaratmış olmakla, en büyük ikramından, en büyük lütfundan, en büyük iltifatından mahrum bırakmamıştır." dedi.

Vakıf hizmetlerine değinen ve Vakıf hizmetinin asırlar ötesine taşındığını bir misalle anlatan Devlet Bakanı Necmettin Cevheri "Her zaman bütün vakıf toplantılarında söylerim ve doğruluğuna da güzelliğine de son derece inançla bağlı olduğum bir olay. Diyor ki; bir vakıf tarlasından geçerken eğer o vakıf tarlasından kalkmış olan toz sizin elbisenizin üstüne sinmiş ise o tarladan çıkmadan o tozu silkeleyip, o tarlanın tozunu o tarlada bırakıp öyle çıkacaksınız. İşte Türk-İslâm geleneği içerisinde vakıfları asırların gerisinden alıp, asırların ötesine taşıyacak olan yüce inanış, kutsal inanış burada toplanıyor. Vakfa karşı duyulan büyük saygı, Vakfa karşı duyulan kutsal saygı, işte Türk-İslâm vakfını ve Türk-İslâm vakıf anlayışını dünyadaki bütün vakıfların önünde, dünyadaki bütün vakıfların üstünde tutmuş ve bugünlere taşımıştır." şeklinde konuştu.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın da 20 yıl önce kurulduğunu, kurucularının ve vakfı bugüne kadar getirenlerin bu anlayış içerisinde çalıştıklarını belirten Cevheri "insanlığı onurlandıran bir yüce dinin hizmetinde vakıf olarak bulunmak gibi son derece değerli, kıymetli bir hizmeti bugün de yürüten arkadaşlarımı yine aynı şekilde tebrik ediyor, onlara hepimizin, herkesin, her kesimdeki insanlarımızın veyahut devlet kuruluşlarının yardımcı olması gerektiğini de burada tekrar işaret etmek istiyorum." dedi.

İslâmiyetin yüceliğinden ve ulviliğinden bahseden Necmettin Cevheri **"insanlığı kucaklayan bir yüce inanışı, bir inanış sistemini insanlığa insanlığı getiren, insanlığa güzelliği getiren, insanlığa yüceliği getiren bir yüce dinî herhangi bir şekilde şiddetin cebrin, kan dökmenin vasıtası veyahut sebebi saymak son derece yanlıştır.** O başka bir olay olabilir ama her halûkârda benim yüce dinimle bizim yüce dinimizle hiç bir suretle alakası yoktur ve olamaz." dedi.

İslâmiyetin ayrılığı ve ayrımcılığı kesinlikle reddettiğine de işaret eden Devlet Bakanı Necmettin Cevheri **"Mezhepcilik adına Mezhep adına yapılan yanlışları, bırakın da işlenen cinayetleri, yapılan yanlışları benim yüce dinimin içinde görmeye göstermeye ve kabul etmeye hiç kimsenin ve hiç birimizin hakkı yoktur.**

Çünkü öyle deniyor. **Bir büyük din ulusunu dördüncü halifemizi yüce Peygamberimizin amcazadesi ve Hz. Fatma'nın eşi Hz. Ali'yi bir mezhep meselesi olarak düşünmek, bir mezhep meselesinin içinde anlatmaya çalışmak, veyahut o düşünce içerisinde kullanmak son derece yanlıştır.** İslâmiyete sadece kılıcıyla değil, ilmiyle ve fazlıyla hizmet etmiş olan bir yüce dinin ulusunu öyle bir ayrım hareketinin içerisinde görmek, şu istikametten veya bu istikametten, hangi istikametten olursa olsun onu bir ayrımın vasıtası, veyahut vesilesi saymak son derece yanlıştır. İslâmiyette ayrımcılık yoktur. Zor yoktur. Peygamberini bile sadece elçi olarak görevlendirmiş, sadece tebliğ etmekle, zikredici olmakla görevlendirmiş olan yüce dinimizin ışığında, dünyaya açılma mecburiyetini yaşadığımız, dünyada tek başına yaşamamızın mümkün olmadığı gerçeğiyle dünyaya açıldığımız zaman, kendi gerçeğimizi de unutmamamız lazımdır. Bu gerçeğimiz sahip olduğumuz yüce dindir. Bu gerçeğimizde yine görürüz ve biliriz ki her ne şekilde olursa olsun bizim dışımızdaki dünya kendi gerçeklerini bilmekte, görmekte, yaşamaktadır. Eğer Çeçenistan ve Bosna-Hersek müslüman olmamış olsalardı, insan haklarından evrensel hukuka kadar pekçok şey ayağa kalkmış olurdu.

Demokrat batı dünyasının gerektiğinde parlamentoların yakıldığını bile sadece seyretmekle yetindiklerini ve insanlık adına işlenen facianın, insanlık adına işlenen vahşetin ve ayıbın da sadece seyirci olarak kaldıklarını, gene o dünyayla olan yürütmek mecburiteyinde olduğumuz münasebetlerimiz içerisinde unutmamamız gerekir. Bütün dünya batıya yöneliktir, batıya döner. O tamam ona kimsenin diyeceği yok. Ama İslâm gerçeğini İslâm gerçeği içerisinde yaşamakta olduğumuzu ve bununda dünyada bizim için olduğu kadar başkaları içinde değerlendirmesi gereken bir taraf olduğunu düşünmemiz lazımdır. **Batı alemi müslüman Türkiye'nin kıymetini çok iyi bilmelidir,** bunu defaatle söylemişimdir. Kendilerine her zaman söyleriz. Burada bir Müslüman Türkiye, dünya sulhu için son derece lazımdır. Batı ile doğu arasında köprüdür. Türkiye-İslâm ile İslâm dışındaki dünyanın kurabileceği en sağlam köprüdür. Çünkü Türkiye'nin İslâmiyete büyük hizmeti olmuştur. İslâmiyeti 500 sene Avrupa'nın yarısında , gururla, insaniyetiyle yaşatmıştır. Bizim asırlar boyu yaşadığımız yerlerde bugün birbirlerini boğazlayan insanlar asırlarca bir idaremizde, İslâmın hoşgörüsüyle, Türklüğün alicenaplığı içerisinde, sulh içerisinde, huzur içerisinde yaşamışlardır.

Bugün ülkeye saçılmak istenen nifak tohumlarını yine bu yüce dinimizin, mensubu bulunmakla, Cenab-ı Hakk'ın en büyük ikramına nail olduğumuza inandığımız yüce dinimizin büyük anlayışıyla, büyük hoşgörüsüyle, büyük kucaklayışıyla, millî birlik ve bütünlüğümüzü devam ettireceğiz. Millî birlik ve bütünlüğümüzü devam ettirirken en büyük dayanağımızında, bize sadece insanlığı telkin eden, bize sadece insanlığı, yüceliği, telkin etmekle kalmayıp emreden, onun dışındaki şeyleri yasaklayan yüce dinimiz olduğunu da unutmadan, unutmamıza da imkân bulunmadığını bilerek hep beraber kardeşçe, her türlü inanışın sahipleri olarak herkesle birlikte, hep beraber yine bize emanet olan, bize emanet olduğu kadar da yâdigâr olan ve üzerinde de sonsuza kadar yaşamaya kararlı ve mahkûm bulunduğumuz yüce vatanımızı hep birlikte yüceltmek üzere yüce dinimizle, millî inanışımızla, anlayışımızla hep beraber Cenab-ı Hak yardımcımız olsun" dedi.

İnsanlığı kucaklayan bir yüce inanışı, bir inanış sistemini insanlığa insanlığı getiren, insanlığa güzelliği getiren, insanlığa yüceliği getiren bir yüce dinî herhangi bir şekilde şiddetin cebrin, kan dökmenin vasıtası veyahut sebebi saymak son derece yanlıştır.

Devlet Bakanı Ayvaz GÖKDEMİR :

Türkiye Diyanet Vakfı, tarihî Türk vakıf geleneğinin iftihar edilecek bir örneğidir.

Daha sonra kürsüye gelen Devlet Bakanı Ayvaz Gökdemir de Vakıf kavramının, Müslüman kimliğimizin en güzel tezahürlerinden biri olduğunu belirtti. Ayvaz Gökdemir "Tarihimize baktığımızda henüz sosyal devlet kavramı bilinmiyorken Müslüman Türkler gerek Selçuklu Devletimizde gerek onun devamı olan beyliklerde ve gerekse Osmanlı devletimizde bir sosyal devlet hayatı yaşamışlardır. Sosyal hayatın her diliminde, ticaretinde ulaşımında vakıflarla desteklenmiş güçlü, emin, insanî bir millî hayatımız vardı. Türk medeniyetinin, Türk kültürünün, başka medeniyet ve kültürlere nazaran bariz farkı bizim medeniyetimiz, bizim kültürümüz, birbirlerinin devamı olan kültürlerimiz, birbirinden güç alarak gelişen kültürlerimiz akıllı kültürlerdi elbette. Akıllı bir medeniyetimiz vardı. Ama ahlâkı ve vicdanı olan bir medeniyetti, Türk medeniyeti. Bugün intisal etmeye çalıştığımız, intisal etmek mecburiyetinde olduğumuz, ihtiyaç duyduğumuz bütün değerleriyle benimsemek durumunda olduğumuz medeniyete nazaran çok açık bir şekilde gösterilebilir ki bizim medeniyetimiz ahlâklı ve vicdanlı bir medeniyetti. Çağdaş medeniyetin, geçmiş Türk kültüründen Türk tecrübesinden kazanacağı kalitelerin başında da bu husus gelmektedir. Bu medeniyetin, bu kültürün ahlâk ve vicdan tezahürü olarak da vakıf müesseseleri; iftihar edeceğimiz müesseseler olarak günümüze kadar değerli eserlerle, değerli hatıralarla yaşayıp gelmişlerdir. **Türkiye Diyanet Vakfı, tarihî Türk vakıf geleneğinin iftihar edilecek bir örneğidir.** Bunu dıştan bakan bir insan sıfatıyla söylemiyorum. Bu Vakfı kuranlar, yaşatanlar, bugüne getirenler, bugün, yönetenleri büyük bir ekseriyetiyle ilk gençliğimizden beri beraber yaşayıp geldiğimiz arkadaşlardır. Kendileriyle çeşitli sahalarda vazife müştereklerimiz oldu. Diyanet Vakfı'nın da bir müddet yayın kurulunda çalıştım, yakın mesai arkadaşlığı ettik." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının çalışmaları hakkında müşahadelerini de anlatan Ayvaz Gökdemir "Vakıf çalışanları son derece hassas, titiz bir aşırı hassasiyet, titizlik, dürüstlük içinde işleri götüren muhakkak surette vakıf kavramının gerektirdiği hassasiyet içindeki arkadaşlardır. Bu vakıf, tüzüğünde senedinde ifade edilen maksada yüzde yüz mutabık bir vakıftır. Hiç bir kuruşunu maksadı dışında, bağlı olduğu hizmet dışında sarfetmeyen bir vakıftır. Bu itibarla da milletimizin esas itibarıyla teveccühüne mazhar bir vakıftır. Elbette müessir her hizmet alanı gibi, her hizmet kurumu gibi zaman zaman, kıskançlıklara, manasız, yersiz husumetlere de hedef olur. Fakat kendi yalçın yapısını bozmadan hizmete devam eder." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının çok değerli hizmetleri yanında kültür hayatına katkılarına da değinen Ayvaz Gökdemir "Türkiye Diyanet Vakfı, Türkiye'de mevlid kandillerini, Kutlu Doğum Haftası adı altında kutlamak adetini başlattı. Büyük bir tarihi geleneğe rastlandığı içinde, süratle bu zarif hareket benimsendi. Bu sadece dinî telkinin, dinî feyzin, dinî tefekkürün cami duvarlarından çıkartılıp toplum hayatının her tarafına yayılmasından ibaret değildir. Sadece bu tefekküre, bu faaliyete, bu feyz hareketine, feyz hamlesine, doğrudan din görevlisi olan arkadaşlarımızın katkılarına, başka meslek sahalarından, başka ihtisas sahalarından katkılar sağlamakla yetinen bir faaliyet değildi. Nât yarışmaları açıldı. Tevhit yarışmaları açıldı. Siyer yarışmaları açıldı ve buralardan Türk kültürü, Türk edebiyatı, Türk Dili, tarihi örneklerini aratmayan, onlar kadar iftihar edeceğimiz ve gelecek nesillerimizin hem iftihar, hem istifade edecekleri güzel eserler çıktı. Bu eserleri ve millî hayatımıza faydalı olacak diğer eserleri süratle bastırıp aydınlarımızın kültür hayatımızın istifadesine sunan da bu vakıftır. Diğer yayın faaliyetlerini kültür hizmetlerini de biliyorsunuz. 20. yıl dönümünde vakfı ilk günden bu güne kadar getiren bütün arkadaşlara şükran ve minnet ifade ederek başarılar diliyorum." dedi.

Vakfımıza Maddî ve Manevî Katkıda Bulunan Hayırsever Vatandaşlarımıza

Şükran Plaketi Verildi

Vakfımıza maddî ve manevi katkıda bulunan hayırseverlere Vakfımızın bir şükran ifadesi olarak plaket verildi.

Orta Asya ve Balkanlarda Türk-İslâm Mimarisi ve

Türkiye Diyanet Vakfı'nın Yurtiçi ve Yurtdışında Yaptırdığı Hizmet Binaları konulu

FOTOĞRAF SERGİSİ

Devlet Bakanı Necmettin Cevheri ve Ayvaz Gökdemir tarafından, **"Orta Asya ve Balkanlarda Türk-İslâm Mimarisi"** ve **"Türkiye Diyanet Vakfı'nın Yurtiçi ve Yurtdışında Yaptığı Hizmet Binaları"**nı konu alan fotoğraf sergisinin açılışı yapıldı.

Vakfımızın 20. kuruluş yıldönümü münasebetiyle, Ankara Kocatepe Camii Konferans Salonu fuayesinde bir hafta süreyle açık kalan sergi tarihimizi yeniden canlandırdı.

Hem Türk-İslam tarihinde büyük yer teşkil eden mimarî eserler, hem de Vakfımız tarafından yurtiçinde ve yurtdışında, Osmanlı mimarisinin özelliklerini taşıyan Cami, Müftülük Sitesi, Kur'an kursu vb. binaların fotoğrafları halkımız tarafından beğeniyle izlendi.

Fotoğraf sergisi Devlet Bakanı Necmettin Cevheri ve Ayvaz Gökdemir tarafından açıldı.

SAĞLIK TARAMASI

Köklü bir geleneğin filizlenen dalı olarak 13 Mart 1975 yılında, yüce ve ulvî duygularla kurulan Türkiye Diyanet Vakfı, 20. kuruluş yıldönümü münasebetiyle Ankara'nın muhtelif köylerinde sağlık taraması yaptı. 9 doktor ve 3 hemşirenin görev aldığı taramada, 5 ilçeye bağlı toplam 15 köyde yaşayan çocuk, genç ve yaşlı yaklaşık 10.000 vatandaşımız muayene edildi. Muayene sonucunda hasta oldukları tespit edilen vatandaşların ilaçları da yine Vakfımızca ücretsiz olarak verildi.

15 köyde yaşayan çocuklara da diş fırçalama alışkanlığı kazandırmak amacıyla Vakfımızca diş fırçası ve diş macunu dağıtıldı.

Yapılan sağlık taramasından dolayı vatandaşlarımız Vakfımıza şükranlarını belirttiler.

Sağlık Taraması, 11 Mart 1995 Cumartesi günü Ankara'nın Çubuk ilçesine bağlı Ağılcık köyünde düzenlenen bir törenle başladı. Törene Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakfımız üst düzey yöneticilerinin yanısıra Çubuk Kaymakamı ve yöre halkı katıldı. Tören münasebetiyle bir konuşma yapan Diyanet İşleri Başkan yardımcısı Halit Güler, Türkiye Diyanet Vakfı'nın 20 yıl önce kurulduğunu ve kurulduğu günden itibaren bugüne kadar gerçekleştirdiği faaliyetleri anlattı. Halit Güler, Vakfın, sağlık hizmetlerine de büyük destek verdiğini belirterek, başlatılan sağlık taramasının da buna işaret olduğunu söyledi. Halit Güler bu organizenin diğer kurumlara da örnek teşkil etmesi dileğiyle konuşmasını bitirdi.

Çubuk Kaymakamı da açılış töreninde yaptığı konuşmada Türkiye Diyanet Vakfı'nın gerçekleştirdiği hizmetlerin takdire şayan olduğunu belirterek ilçelerine bağlı köylerde yapılacak sağlık taramasından büyük memnuniyet duyduklarını ifade etti.

Bir hafta süren sağlık taraması Ankara'nın Çubuk ilçesine bağlı Ağılcık, Yazır ve Tahtayazı; Ayaş ilçesine bağlı Bayram, Akkaya, Gökçebağ; Gölbaşı ilçesine bağlı Subaşı, Çimşit, Oğulbey; Sincan ilçesine bağlı İlyakut, Mülk, Akçaören; Kazan ilçesine bağlı Uçarı, Fethiye ve İmrendi köylerinde gerçekleştirildi.

Sağlık taraması Ankara'nın Çubuk ilçesine bağlı Ağılcık Köyü'nde bir törenle başladı.

KAZAN KAYMAKAMI Hasan GÜRSOY

S- Efendim, Türkiye Diyanet Vakfı'nın ilçeniz de gerçekleştirdiği sağlık taraması hakkındaki düşüncelerinizi öğrenebilir miyim?

C- Öncelikle şunu ifade edeyim. T.C. Devleti bütün sosyal güvenlik kurumlarıyla, Anayasamızın çeşitli maddelerinde de ifade edildiği biçimiyle, vatandaşlarımızın ruhsal ve bedensel yönden gerekli sağlık hizmetini sunmakla yükümlü olduğunu varsaydığımızda, bugüne değin mevcut uygulamaya bakıldığında sağlık hizmetleriyle ilgili vardığımız noktanın yeterli olduğunu söyleyemeyiz. Sosyal Güvenlik hizmeti yapan kurumların sunduğu sağlık hizmetlerine baktığımızda, bu hizmetin yeterli olduğunu söylemek mümkün değil. Dolayısıyla Türkiye Diyanet Vakfı'nın da böyle bir noksanlığı doldurma konusunda göstermiş olduğu çabanın ayrı bir anlamı var. Dolayısıyla vatandaş nezdinde sadece din hizmeti sunan bir kurum hüviyetinden çıkıp, sosyal hayatımızın değişik alanlarında, vatandaşımıza bu tür hizmetin sunulmasında fayda görmekteyim.

Uzman Doktorlar tarafından çocuk, yaşlı, tüm köy halkı sağlık taramasından geçirildi.

Ben Türkiye Diyanet Vakfı'nın sosyal ve beşeri hayatın her alanına varıncaya kadar çok değişik ve çeşitli görevlerinin olduğunu biliyorum ve Türk insanını kaynaştıracak, harcı ve çimentosu olacak böyle bir kurumun sonsuza dek hayatiyet bulması benim temennimdir. Türkiye Diyanet Vakfı'nı halkla, vatandaşla devlet arasında bir bütünleşmenin geçtiği ve kesiştiği bir nokta olarak görüyorum.

S- Efendim ilçenize bağlı üç köyde başlatılan sağlık taramasını vatandaşlar nasıl karşıladı, izlenimleriniz nelerdir?

C- Türkiye Diyanet Vakfı'nın, 20. Kuruluş Yıldönümü münasebetiyle ilçemize bağlı üç köyde sağlık taraması yapacağını çeşitli vasıtalarla vatandaşlara duyurduk. Bu vatandaşlar arasında büyük ilgi uyandırdı. Fakat taramanın üç köyle sınırlı kalmayıp diğer köylerde de yapılması talepleri geldi. Ama inşallah bundan sonraki yıllarda bu daha geniş kapsamlı olur.

MEVLİD

18 Mart 1995 tarihinde Çanakkale Zaferinin 80. yıldönümü ve Vakfımızın 20. Kuruluş Yıldönümü münasebetiyle Çanakkale Merkez Şehitler Camii'nde aziz şehitlerimiz ile Vakfımıza bağışta bulunup ahirete intikal edenlerin ruhuna ithafen, Vakfımızca okutulan 1001 hatimin duası yapıldı ve mevlid merasimi düzenlendi. Merasime çok sayıda vatandaş iştirak etti.

1995 KUTLU DOĞUM HAFTASI

Bütün Yurtta Çeşitli Etkinliklerle Kutlandı.

Peygamberimiz Hz. Muhammed (A.S.)'in doğumu, müslümanlar için kutlu bir başlangıçtır. Alemlere rahmet olarak gelen peygamberimiz karanlık, cehalet, zulüm içinde çırpınan insanlığa İslâmiyetin asırlarca süren ve dünya durdukça sürmeye devam edecek olan aydınlığını getirmiştir

Veladet-i Nebî kutlamaları millet olarak bizim tarihimizde müstesna bir yeri haizdir. Vakfımız, 7 yıldır ilmî ağırlıklı toplantılarla bu kutlamalara ayrı bir renk katmıştır.

Türkiye Diyanet Vakfı, Mevlid kandili olarak kutlanagelen bu güzel günün, geleneğe uygun olarak yeniden ihyasına karar vermiş ve 1989 yılından itibaren bir haftalık süreyi **"Kutlu Doğum Haftası"** olarak ilân etmiştir. **Kutlu Doğum Haftası** ile **mevlid** kutlamaları bir fikir, sanat ve kültür hamlesine dönüştürülmüş ve canlı bir gelenek başlatılmıştır.

Mevlid kandilini ayrı bir buket şeklinde takdim edişimizin amacı müslümanların fikrî, kültürel ve sosyal meselelerini ilmî perspektiften geçirmek suretiyle İslâm'ı anlatmaktan ve Resulullah sevgisini gönüllere yerleştirmekten başka bir şey değildir.

Peygamberimizi bugünün insanına, bugünün nesillerine, çocuklarına ve yarının insanlarına da tanıtmak aynı zamanda sevdirmek esas amacımızdır.

Bugünkü nesiller, Rasulullah sevgisine daha çok muhtaçtır. Ondan uzak kalanlar hüsrandadır. Onu yeterince tanımayanlar, kendilerine başka melce'ler aramakta, yanlış sokaklarda yol bulmak için dolaşmaktadırlar. Sonuç olarak, Peygamber sevgisinin gönüllerde yerleşmesine ihtiyaç vardır.

Muhtaç olduğumuz Hz. Muhammed (S.A.V.) sevgisinin hayatımızın her sahasını ve her safhasını kuşatmasını temennî etmekteyiz. Zira 20. asırda insanımızın büyükçe bir kesimi bu sevginin esprisini kavrıyamamıştır diyoruz. Çünkü müslümanlar bölük pörçüktür. Sanki İslâm'ın birlik ve beraberliğe ait mesajları unutulmuşda müslümanlar birbirlerine hasım hale getirilmiştir. Esasında düşman her zaman aynı düşmandır. Mücadele, hak batıl mücadelesidir. Bunu farketmemek gaflettir. İslâm'ın ruhundan uzaklaşmadır. Böyle olunca kimse birbirini sevemez. Kimin aç, kimin tok olduğunu düşünenler azalır.

Günümüz insanları bu gibi yüksek karakterli, yüksek ahlâklı şahsiyetleri örnek almaya daha çok ihtiyaç duyuyorlar. Hz. Peygamberin karakterinin yüksekliğini, mücadelesinin yüksekliğini takdir eden, bugün sadece müslümanlar değil, müslüman olmayanlar da. Bunların bir kısmı onun hakkında çok güzel şeyler söylüyorlar.

Bu sebeple, insanlığın ve alemlerin önderi, sevgisi bütün âlemi kuşatan Hz. Peygamberin, yüce ahlâkını insanlara anlatmak ve onlara rehberini tanıtmak amacıyla Türkiye Diyanet Vakfı olarak **Kutlu Doğum Haftası** adı altında 76 il ve 350 ilçede bir hafta süreyle ilmî, sosyal ve kültürel faaliyetler düzenledik.

Genel Merkezimizde de hafta münasebetiyle, açılış programı, **"Gelenek Karşısında İslâm ve Müslüman İmajı"** konulu panel, **"İslâm ve Müslüman İmajı"** konulu ilmî sempozyum, gençlere yönelik **"Türkiye'de Gençliğin Gözünde İslâm ve Müslüman İmajı"** konulu forum, İmam-Hatip Lisesi öğrencileri arasında bilgi yarışması ve **"Gül Kampanyası"** faaliyetlerine yer verildi. Ayrıca lise öğrencileri arasında açılan kompozisyon yarışması ile "İslâmî Araştırmalar Ödülü" yarışmasında dereceye giren yarışmacılara ödülleri verilmek üzere bir tören düzenlendi.

Kutlu Doğum Haftası; Kocatepe Camii Konferans Salonu'nda düzenlenen muhteşem bir törenle idrak edildi.

Açılış törenine Başbakan Yardımcısı ve CHP Genel Başkanı Hikmet Çetin, Devlet Bakanları Necmettin Cevheri, Ayvaz Gökdemir, Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, siyasi parti temsilcileri, bazı milletvekilleri ile kalabalık bir topluluk katıldı.

Kocatepe Camii İmam-Hatibi **Kadir Temel**'in Kur'an-ı Kerim okumasıyla başlanan açılış programının sunuş konuşmasını Yayın Kurulu Başkanı Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay yaptı.

Prof.Dr. Süleyman Hayri BOLAY :

Prof.Dr. Süleyman Hayri BOLAY
TDV Yayın Kurulu Başkanı

Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay; İslâm dünyasının bugün medeniyet itibariyle batının teknik ve bir takım değerlerine sahib olmak için uğraş verdiğini, bir grubun da bundan kurtulmak için çalıştığını belirtti.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın, Peygamberimizin doğumunu, yeni bir şekil ve anlayışta, yeni bir biçimde kutlamasının amacına değinen Bolay, "Peygamber Efendimizin doğumunu, **Kutlu Doğum Haftası** adı altında yeni bir anlayışla kutlamadaki amacımız; insanların, milletlerin birbiriyle daha çok çarpışır hale gelmesini önlemekte, hiç olmazsa kendi çapımızda bir katkıda bulunmak ve insanlarımızı daha çok kaynaştırmaktır. Sadece insanlarımızı değil, aynı inançtaki ve bir Allah'a inanan, Kur'anın tabiriyle "Hıristiyan olsun, Yahudi olsun veya başka dinden olsun, dini ayrı olsa bile bir Allah'a inanan insanların, ahlakı çürüten, ahlakî değerleri yıpratan, dejenere eden davranışlar, akımlar, terör karşısında birleşmesini, kaynaşmasını veya yakınlaşmasını, ortak işbirliğine gidebilmelerini sağlamak, bunda bir katkıda bulunmaktır. Dolayısıyla, peygamberimizi doğru olarak öğrenmeyi

Törene Mehmet Nuri YILMAZ, Necmettin CEVHERİ, Hikmet ÇETİN, Ayvaz GÖKDEMİR ve kalabalık bir topluluk katıldı.

sağlayabilmek, İslamı doğru olarak öğretmeyi sağlayabilmek, bu vesileyle de İslamın ve peygamberimizin doğru bir imajını verebilmek gibi düşüncelerimiz vardır. Bunu da sağlayacak olan elbetteki, peygamberimizin örnek şahsiyeti ve Kur'an-ı Kerim'in Peygamberimiz tarafından yaşama biçimidir. Bunu tanıtabilirsek, bunu anlatabilirsek bütün insanlara, kardeşlik mesajını ve Türkiye'dekiler de dahil dünyadakiler de dahil, her çeşit insana sevgi mesajını verebileceğimizi umuyoruz." dedi.

İnsanlığın ümitlerini zayi etmemeleri, insanların geleceğe ait duygu ve arzularını kaybetmemeleri, bu umut ve arzularının zedelenmemesi için bu tür faaliyetlerin yapılmasında büyük faydalar olduğuna değinen Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay "Biz, bu düşüncelerle, **Kutlu Doğum Haftasını** Türkiye'de ve yurtdışında yaymaya çalıştık ve halkımızdan çok büyük alâka gördük. Bu alâka da günden güne artmakta, hatta Türkiye sınırları dışına da taşmaktadır." dedi. Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay, daha sonra Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle bugüne kadar gerçekleştirilen faaliyetleri özetleyerek 1995 programı hakkında bilgi verdi.

Sadrettin Özçimi ve ekibi

Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay'ın sunuş konuşmasını müteakip, Kültür Bakanlığı İstanbul Devlet Klasik Türk Müziği korosu saz heyetinden dünya çapında ney virtüözü Sadrettin Özçimi ve değerli arkadaşları tarafından enstrümental klasik dinî müzik sunuldu.

Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı

Mehmet Nuri Yılmaz :

İnsan hakları dersini ilk defa Hazret-i Peygamberimiz insanlığa vermişti.

Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri YILMAZ

Programın açış konuşması Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz tarafından yapıldı. Mehmet Nuri Yılmaz'ın açış konuşmasında şöyle dedi :

"Pakistan'nın yetiştirdiği büyük şair ve mütefekkir Allâme İkbal diyor ki: **"Vatanlar nihayet bir toprak yığınıdır. Üzerindeki insanların maddesi nihayet toprağın bir irtifağıdır. Bu toprak yığınının asıl değeri, o irtifağın ruhundadır. Ruhların asıl değeri, onların birer mihrakı olan yüce şahsiyetlerdedir."** Kimdir yüce şahsiyetler: Filozoflar, bilim adamları, büyük inkîlaplar meydana getirmiş devlet adamları, fikir adamları, dahiler ve peygamberler. Bu yüce şahsiyetler içerisinde, peygamberlerin mümtaz yeri vardır. Mevlana'nın dediği gibi "asumanhast derzü vilayeti can, kâri fermayi asumanı cihan" Can vilayetinde, vücut ikliminde öyle manevî semalar, gökler vardır ki, onlar, maddî cihanın semalarına emirler buyururlar. Maddî cihanın semalarına fermanlar, talimatlar buyuran seçkin zümre, peygamberler zümresidir.

Hazreti Musa, binlerce yıl önce yaşamış, bu fâni âlemden, ebedi âleme irtihal etmiş; ama, şu kadar milyon Yahudi âlemi onu tebcil ediyor, onun peşinden gidiyor. Hazreti İsa, asırlar önce yaşamış, o da bu sahne-i şuhuttan çekilip gitmiş; ama, Hıristiyan dünyası onun izinde yürüyor.

Kâinatın efendisi, nebiler sultanı Hazreti Muhammed (S.A.V)'de aramızda yok. 1 500 yıl oldu vefat edeli, bir milyarı aşkın Müslümanlar, beş vakit namazda ona salât ve selam getiriyorlar, onu canlarından, mallarından daha çok seviyorlar, onun için yaşıyorlar, onu tebcil ediyorlar; hatta, sahih bir senetle, bir bezin, bir çaputun ona ait olduğu bilinse, sabit olsa, onu milyarlarca liraya alacak peygamber aşıkları var. Demek ki, peygamberlerin soluğu, peygamberlerin nefesi, vatanları aşmış, zaman ve mekânların üzerindedir.

Peygamberler içerisinde, en mümtaz, en yüce şahsiyet Hazret-i Muhammed (S.A.V)'dir. Yine, Mevlana onu şöyle anlatıyor: Hazret-i Musa, mutlak hakikatin sadece sathi bir aydınlığından bayıldı. Sen, mutlak hakikati, gerçeğin ta kendisini gördün ve tebessüm ettin. Bundan daha güzel, peygamberi, diğer peygamberlerle kıyaslayan söz olamaz.

Hazret-i Peygamberimizi bütün cepheleriyle anlatmak mümkün değil. Onun, nasıl bir inkılapçı olduğunu, kısaca izah etmek istiyorum.

Hazret-i Peygamberimizin doğumunu mütekaddim, doğumundan önceki asra kısaca bir göz atalım. Hatta, doğduğu, yaşadığı asra bir göz atalım. Rum Suresinin 41 inci Ayet-i Kerimesinde, o devir şöyle tasvir ediliyor " Karada ve denizde fesad zuhûr etti. Kara parçalarında, denizlerde ahlakî çöküntü zuhûr etti diyor. Hazret-i Peygamberimizin yaşadığı asırda, İsevîlik, ilahî asalet ve kutsiyetini kaybetmişti. Halbuki, Hazret-i Peygamberimize zaman noktai nazarından en yakın olan peygamber Hazret-i İsa'ydı. Ondan hiçbir ahlak bakiyesi, hiçbir fazilet numunesi kalmamıştı.

Bir piskopos şöyle diyor: "Melekûtu sema Hak ile yeksan olmuştu." Yani, İsa Peygamber, eğer siz, faziletli insan olarak yaşarsanız, ben sizi melekutu semaya; yani, göklerin krallığına erdireceğim diye vaat etmişti. O melekûtu sema, o göklerin krallığı yerle bir olmuştu ve âdeta cehennem yaşanıyordu, cehennem hayatı yaşanıyordu.

Hazret-i Ali, Hıristiyanlığı şöyle tavsif ediyordu: "Bunlar, İncil'den sadece, şarap içmeyi öğrenmişler." Ben-i Talep Kabilesi hakkındaki Hazreti Ali'nin bu sözü, o günün ne derece bir ahlakî redaete maruz kaldığını göstermektedir. Tevhit akidesi kaybolmuş, yerine teslis, üçlü Allah inancı getirilmişti. Hazret-i İsa, mürekkep bir mahiyet olarak kabul ediliyordu. Fıtratı ilahiye ile fıtratı beşeriye Hazret-i İsa'da birleşmişti. Hangisi daha çok galipti, bunun tartışması yapılıyordu. Galip olan görüş, Hazret-i İsa'daki fıtratı ilahiye, fıtratı beşeriyeye, Hazret-i İsa'nın şahsındaki fıtratı ilahiye, fıtratı beşeriyeye galipti şeklinde kabul edilmişti. İnsanı ilahlaştırmak...

İskenderiye Kütüphanesi, Hıristiyanlığın taassubu yüzünden, hamamların külhanlarında günlerce yakılmıştı. Böylece, o kıymetli hazineden de eser kalmamıştı. Roma Devleti, kelimenin tam manasıyla, bir barbar devleti haline gelmişti. Hindistan, her türlü şenaatin, ahlaksızlığın irtikap edildiği bir ülkeydi. Düşünün, fani insanlar, ilahlaştırılıyor, onlara secde ediliyor ve yarım ilah sıfatıyla kutsallaştırılıyorlardı. Çin ve İran'da da aynı durum vardı; onlardan farksızdı. Arap yarımadası yürekler acısıydı. Hepinizin çok iyi bildiği gibi, Araplar, elleriyle yaptıkları putlara, mabud diye tapıyorlardı, kurbanlar kesiyorlardı. Bugün, Müslümanların kıblesi olan Kâbe'de 360'dan fazla put vardı. Sadece putlara mı tapıyorlardı, yıldızlara, güneşlere tapanlar da vardı. Hatta, bir yalçın kaya gördüklerinde hemen secde ederler, adaklar adarlardı. Kum tepelerine bile tapanlar vardı. Hak, hukuk diye bir şey yoktu. Zaten Arap Yarımadasında, bir merkezî hükümet de yoktu. Her kabile müstakil bir devletti, kendilerine göre birtakım kanunları vardı; ama, bu kanunlar, hukuka dayalı kanun değil, zorbalığa dayalı kanunlardı. Kim güçlüyse hakkını alabiliyordu. Mazlumun zalimden hakkını alacak bir müracaat mercii yoktu. Kur'an'ın ifadesiyle zaman uzadı da, onların gönülleri katılaştı. Kadınlar, beşeriyetin en biçare, en mazlum kısmını teşkil ediyorlardı. Kadın mı; onların nazarında bir metadan hiç farkı yoktu. İnsan gözüyle bakılmazdı. Okuma, eğitim denilen bir şey yoktu. Tütsüler yakılır, fala inanılır, -bugün olduğu gibi- falcılar, kahinler çok rağbet görüyorlardı. İçki, fuhuş, kumar almış yü-

rümüştü. Esir kadınlar, efendilerine para kazanmak için fuhşa zorlanıyorlardı ve işin en ilginç tarafı bütün rezaletler, fazilet adına irtikap ediliyordu.

İşte, böyle bir devirde, bir inkılâp gerekliydi. Kim yapacaktı bunu; Hazreti Muhammed (S.A.V) vicdanlarda bir inkılâp yaptı. Zaten, bir devrim, bir inkılâp, insanların iç derinliklerinde meydana gelmedikçe, hayat etrafında hiç vücut bulamaz. Hazreti peygamberimiz (S.A.V) yirmiüç yıl gibi kısa bir zaman içerisinde, bütün bu rezaletlere, vahşiliklere son verdi, medeniyet getirdi, ilim getirdi, fazilet getirdi. Eğer, İspanya'da doğan İslâm güneşi olmasaydı, Batı ne reformu, ne de rönasansı yaşayabilirdi. Batı intibahını, Batı teceddüd hareketlerini İslama borçludur.

Şimdi, bugün, insan temel hak ve hürriyetlerinden söz ediliyor. 1789, Fransız İhtilâli kebirinin getirdiği evrensel değerler. Doğrudur, Fransız İhtilâl-i Kebir'i, insanlığa evrensel değerler bahşetmiştir. Bunu inkâr etmek mümkün değil; ama, bu evrensel değerler, yani, adalet, eşitlik, kardeşlik, musalâha, bunlar çok güzel şeylerdir; ama, Avrupa için söz konusudur. Müslümanlar, Hıristiyanlığın geçirdiği edvarı tarihiyeyi geçirmemiştir. Hazret-i Peygamberimiz, biraz önce ifade ettiğim gibi, dünyanın böyle bir zamanında, o manevi âlemden tülû' edip, bu âlemi teşriflerinde dünyanın bu haline dur demiş ve bir devrim, bir inkılâp meydana getirmiştir. Arafat'ta, kızıl tüylü bir devenin üzerinde, etrafını alan 120 bin kişiye insan haklarını öğretmişti. İnsan hakları dersini ilk defa Hazret-i Peygamberimiz insanlığa vermişti. **"Siyahın beyaz, beyazın siyah üzerinde üstünlüğü yoktur. Rengi ne olursa olsun, hangi ırktan olursa olsun, insanlar birbirinin kardeşidir"** demiş ve kadın haklarını orada ilan etmişti. Medine vesikası, Kur'an-ı Kerim'in sayılmayacak kadar çok muhtelif ayetleri, Hazreti Ali (R.A)'ın Mısır Valisi Malik Bin Ejder'e yazdığı o çok kıymetli veciz mektubu, hep insan haklarından söz ediyordu; ama, üzülerek ifade edelim ki, biz kendimizi tanıtamamışız, biz bu ulvî hakikatları, yüce prensipleri insanlığa gereği gibi duyuramamışız veya duyurulmak istenmemiş. Bunu da sebepler âlemine havale edelim.

Hazret-i Peygamberimizin getirdiklerini, yaptıklarını burada uzun uzadıya anlatacak değilim. Dost ve düşman şunda müttefiktir ki: Hazret-i Peygamberimiz dünyanın en akıllı, en büyük, en yüce insanıdır. Bir Avrupalı şöyle diyor: **"Eğer, bir gün dünya kendisine bir lider ararsa -yani, dünyamız küçülüyor ya- bütün dünya kendisine tek bir lider ararsa, o lider Hazret-i Muhammed'den başkası olamaz. Çünkü, o, evrensel sulhu getirmiştir; çünkü, o, bütün insanlığı rahmetle, şevkatle kuçaklamıştır. "Rahmetenlil âlemin"** âlemlere rahmet olarak gönderilmiş, sadece Müslümanlara değil, dikkat buyurunuz, âlemlere rahmet olarak gönderilmiş ve bütün insanlığı bir aile saymıştır Hazret-i Peygamberimiz.

Eğer, İspanya'da doğan İslâm güneşi olmasaydı, Batı ne reformu, ne de rönesansı yaşayabilirdi. Batı intibahını, Batı teceddüd hareketlerini İslâm'a borçludur.

Onun için, İslâmda müsamaha var mı, yok mu? Hoşgörü var mı, yok mu? Bu tartışmaları ben lüzumsuz görüyorum. Hazret-i Peygamberimizin bizzat varlığı hoşgörüdür, müsamahadır, fazilettir. Çünkü, O, âlemlere rahmet olarak gönderilmiş, âlemleri şefkatle kuçaklamıştır. Kendileri, bir merhamet, şefkat deryasıdır. O'nun getirdiği prensipler, esaslar, hiçbir zaman değerini kaybetmez, köhnememiştir, köhneleşmemiştir. İkbâl'in, yine güzel bir sözü var, der ki: **"Hazreti Muhammed (S.A.V) eski dünya ile yeni dünya arasında durmaktadır; âdeta bir köprü vazifesi görüyor."** Onu, böyle müşahade ediyoruz. 1500 yıl, şu kadar zaman geçti veya 1500 yılın içindeyiz; ama, onun getirdiği hakikatler, gerçekler, hikmetler taptazedir, asırlar onu eskitemez.

Böyle bir Peygamberin ümmeti olmakla şeref duymalıyız, peygamberimizi çok iyi tanımalıyız ve gençlerimize tanıtmalıyız. Yine, üzülerek ifade edeyim ki, biz, peygamberimizi layıkıyla tanıyamadık ve tanıtamadık. Hazret-i Peygamberimiz bizim her şeyimizdir; saadetimiz ondadır, kurtuluşumuz ondadır, onun yolunu, izini takip edelim. Hazret-i Peygamberi ben şu cümlelerle özetlemek istiyorum: Onun hayatı, Allah için yaşayan, Allah için ölen bir insanın hayatıdır."

Devlet Bakanı Necmettin CEVHERİ :

İnsanlık, Yüce Peygamberi ve İslâm Dini'nin anlattıklarını yeterince anlamadığı için bugün dünya ızdırap denizi ve bir ızdırap çalkantısı içine düşmüştür.

Devlet Bakanı Necmettin CEVHERİ

Mehmet Nuri Yılmaz'dan sonra kürsüye gelen Devlet Bakanı Necmettin Cevheri, insanları yücelten ve insanı diğer varlıklardan ayırıp eşref-i mahlûkat yapan unsurun ruh olduğunu söyleyerek o ruhu yücelten ve İslâmiyet ile aydınlatan Peygambere sahip oldukları için insanların minnet duygusu içerisinde olmaları gerektiğini ifade etti.

İnsanlığın, yüce peygamberi ve İslâm dininin anlattıklarını yeterince anlamadığı için bugün dünyanın ızdırap denizi ve bir ızdırap çalkantısı içinde olduğunu belirten Cevherî "Eğer, o yüce buyrukları anlayabilmiş, içimizde yaşayabilmiş ve yaşatabilmiş olsaydık savaşlar olmazdı. Birkaç saniye içerisinde 230 bin kişinin ölümünü intaç eden, sonuçlandıran bir bomba insanlığın üzerinde patlamazdı. **Eğer, biz İslâmiyetin anlattıklarını, bize buyruklarını yeterince anlayabilmiş olsaydık, bugün, dünyanın şurasında burasında, insanlığın yüzkarası olarak, insanlığın ayıbı olarak cereyan eden facialar oluşmazdı.** " dedi.

Ruh ve Dinîn yeterince tanınmadığı ve tanıtılamadığını belirten Devlet Bakanı Necmettin Cevheri "eğer, yeterince tanıyabilmiş olsak, birbirimizi daha çok sevmenin, birbirimizi daha çok kucaklamanın, birbirimize daha çok sarılmanın, sadece bir millî gerek değil, bir ilahî emir olduğunu da anlamış olurduk. Oysa, paylaşılamayacak hiçbir şey yok." dedi.

Törene Basın mensuplarının ilgisinin fazla olduğu gözlendi.

Necmettin Cevheri her insanın Hz. Peygamber'i sevmesinin şart olduğunu ve İslâmın Yüce bir din olduğunu, bu yüce din sayesinde dünyayı adalet içerisinde idare ettiğimizi belirterek **"Biz dünyayı o adalet ile idare ettik. Bizim, bugün, o günler, asırlar boyu adalet içerisinde, sulh ve sükûn içerisinde bir huzur bahçesi gibi, aynen bir gül bahçesi gibi idare ettiğimiz dünyanın bir parçasıyla, bir noktasıyla, bugün, bütün dünya başa çıkamıyor; çünkü, bizde olan, bizde o gün olan şey, bugün orada yok. İslâmiyetin nuru yok, İslâmiyetin hoşgörüsü yok. Senin dinin sana, benim dinim bana diyen hoşgörüsü yok. Eğer, onu anlayabilmiş olsaydı o vahşiler, o katiller, senin dinin sana, benim dinim bananın yüceliğini anlamış olsalardı, dediğim gibi üç beş yaşında çocuklara, seksen yaşında ihtiyarlara kurşun sıkma denaetini göstermezlerdi."** dedi.

Bu günlerde insan hakları üzerinde uzun çalışmaların yapıldığına işaret eden Cevheri "Biz diyoruz ki, insan hakları bakanlığını kuralım. Yüce Yaratıcımız, bize buyruğu olan Yüce Kitabında diyor ki: "Sıkıntıya düştüğün zaman köle affet." Sıkıntı nedir bilir misin diyor, işte o zaman gideceksin sıkıntıya düştüğün zaman bir köle affedeceksin. Yani, hürriyeti getiren, insanlığı getiren, çağdaşlığı getiren, bugün bizim ulaşmaya çalıştığımız, ulaşmak için uğruna protokoller yaptığımız çağdaşlığı, baktığımız zaman, bizi, o yüce buyruğun içerisinde hepsini, tamamıyla, bizim, bugün, sadece uygulayamadıklarımızı değil, anlayamadıklarımızı dahi onun içerisinde buluyoruz ve siyahın beyaza, beyazın siyaha üstünlüğü yoktur diyor ve biz, bugün, bu asırda, Yüce Peygamberimizin hayatı boyunca mevcut olmayan mezhep dediğimiz şeylerin ayrılıklarını ortadan kaldırmaya çalışıyoruz, kaldırırırız da; ondan yana hiçbir şeyimiz yok.

Senin dinin sana, benim dinim bana diyerek, kendisi gibi düşünmeyenleri, kendisinin inandığına inanmayanları dahi hoşgören bir anlayışı, kendi yüce dinimizin, şu veyahut bu mezhep farklılığı içerisindeki mensuplarından esirgememiz, her şeyden önce bu yüce buyruğa itaatsızlık olur. Onun için ona uyacağız, o yüce emri, o ilahi emri yerine getirdiğimiz zaman, göreceğiz ve bakacağız ki, her şey hallolmuş, her şey daha güzel olmuş."dedi.

Devlet Bakanı Necmettin Cevheri, Devletin, kendisini meydana getiren insan topluluğunun her türlü ihtiyacına cevap vermek zorunda olduğunu ifade ederek "Devlet, yaşam hakkına, mülkiyet hakkına, hizmet ve riayet etmek mecburiyetinde olduğu gibi, onun inanç hakkına da riayet etmek ve onun inanç hakkına da hizmet etmek mecburiyetindedir. Eğer, bir insanın inancı, kendisi için, hayatından daha kıymetli ise, ki, Allah'a şükür, biz Müslümanlar olarak öyleyiz, hayatımızdan daha kıymetli olan varlığımıza, hayatımıza hizmet etmek mecburiyetinde olan devletimizden, inançlarımıza da hizmet etmesini istiyoruz, başka bir şey yapmıyoruz." dedi.

Türklerin İslâmiyete çok büyük hizmetlerinin olduğuna da değinen Cevheri "O kadar ki, şunu tarihen, tarihi şahit göstererek söylemek hakkına sahibiz ki, Hazret-i Peygamber'in zamanında bile bir araya gelmemiş, tek bir bayrak altında toplanmamış arap âleminin, bir arada -bugün dahi 18-20 tane devlet halindedir- tek bir devlet, tek bir bayrak halinde yaşadığı dönem sadece Türklerle beraber oldukları dönemdir." dedi.

Devlet Bakanı Necmettin Cevheri İslâmiyet'e yalnızca ülkemizde değil, bütün dünyada hizmet etme çabasında olduklarını belirterek sözlerine son verdi.

CHP Genel Başkanı ve Başbakan Yardımcısı Hikmet Çetin, Hafta münasebetiyle bir konuşma yaparken.

CHP Genel Başkanı ve Başbakan Yardımcısı **Hikmet Çetin :**

Kin ve nefret tohumlarının yeşerdiği, bir fırtına gibi estiği dünyada, hoşgörüye, karşılıklı sevgi ve saygıya ihtiyacımız var. Biz bu ihtiyaca, barış ve sevgi peygamberi motifiyle cevap vermeliyiz.

Kürsüye gelen CHP Genel Başkanı ve Başbakan Yardımcısı Hikmet Çetin, millet ve ulus olarak müştereklerimizin çoğaltılması gerektiğini ifade etti. Yeryüzünde müştereklerimizin en fazla milletlerden biri olduğumuzu vurgulayan Çetin "Dört yanı ateş çemberiyle çevrili olan bir coğrafyada, özgür ve onurlu yaşamak istiyoruz, barış ve huzur istiyoruz." dedi.

CHP Genel Başkanı ve Başbakan Yardımcısı Hikmet Çetin, milletimizin İslâmiyet'i huzur ve barış dinî olarak anlayıp yaşadığını söyleyerek "Bu toprakta yaşayan insanları, aynı duygu ve düşüncede birleştiren en önemli motiflerden biri, peygamber sevgisidir. Bizim, barış ve huzur vaat eden bir peygamberimiz var. Peygamber sevgisiyle insan sevgisi ve huzurlu bir toplum ideali birlikte var olmuştur. Bizim peygamberimiz, barış ve sevgi peygamberidir. O, bütün insanlara kardeşliği, her insanın yalnızca insan olmasından ötürü sevilip sayılacağını, iyilik etmeyi öğretmiştir. Bizim dinimizin evrensel mesajı budur; barıştır, sevgidir, hoşgörüdür. Bu mesaj, bugün, daha da önemlidir ve en acil ihtiyacımızı ve isteklerimizi karşılamaktadır. En küçük anlaşmazlıkların kavgaya dönüştüğü, insanların barış ve huzur aradığı bir dünyada yaşıyoruz. Kin ve nefret tohumlarının yeşerdiği, bir fırtına gibi estiği dünyada, hoşgörüye, karşılıklı sevgi ve saygıya ihtiyacımız var. Biz bu ihtiyaca, barış ve sevgi peygamberi motifiyle cevap vermeliyiz." dedi.

Hikmet Çetin, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı tarafından düzenlenen, Hz. Peygamberi sevgi idealiyle tanıtmayı amaçlayan Kutlu Doğum Haftasını önemli ve anlamlı bulduğunu belirtti.

Bugün dünyada oluşturulmak istenen imajın, sevgi ve barış peygamberi imajına uygun olmadığını ifade eden Hikmet Çetin "**Uluslararası medya, objektifini şiddetle odaklamakta ve terörle âdeta iç içe bir Müslüman imajını bütün dünyaya benimsetmeye çalışmaktadır. Öfkeli kalabalıklar, silahlı militanlar, Batı medyasının Müslüman imajını oluşturmaktadır. Bu imaj gerçek değildir, doğru değildir.** Bizim halkımızın İslâmiyeti yaşaması, idrak etmesi ve bütün olarak şahsında temsil etmesi bunun en açık göstergesidir. Hazret-i Muhammed kavga aramıyordu; tam tersine, insanlığın aradığı huzuru ve kardeşliği tesis etmek için büyük çaba harcıyordu. Peygamberi, örnek kişi olarak gören bir halk, bir toplum, elbette, kardeşlik idealini özünde temsil edecektir." dedi.

İslâmiyetin din, inanç, ırk ayrımı yapmadan insana değer verdiğine işaret eden Hikmet Çetin "Bu inancın gereği olarak, yaşadığımız topraklar, yüzyıllar boyu, her inancın, barış içinde, birlikte yaşadığı bir huzur ve güvenlik adası olmuştur. Kimse kimsenin dinine karışmamış, kimse, dini inancından dolayı aşağılanmamış, düşmanlık görmemiştir. 490 yıl, Osmanlı İmparatorluğu, Balkanlarda, İslamın, Müslümanlığın bu imajıyla, Ortadoks, Katolik ve Müslümanları bir arada, barış içinde yaşatabilmiştir.

Son zamanlarda, Ortadoğu'yla ilgili bir kitap çıktı. Aslında, kitabın adı "Barışı Sona Erdiren Barış" anlamı şu, şunu söylemek istiyor: Ortadoğu'da barış dönemi sadece Osmanlı İmparatorluğunun Ortadoğu'da hük-

mettiği dönemdir. Birinci Dünya Savaşından sonra, güya barış yapıldı savaştan sonra, o barış aslında Ortadoğu'da sürmekte olan barışı sona erdiren bir barış olmuştur." dedi.

Cumhuriyetin insan haklarını temel aldığından söz eden Hikmet Çetin, "İnsan haklarını, demokrasiyi, düşünce, inanç ve din özgürlüklerini temel alan cumhuriyetimiz, tarihten edinilen deneyimler gereği, İslâm dininin bu yüce ilkelerini laiklikle koruyacağını bilmiş, devletin politikasından dini ayırmış, halkın inanç ve vicdanını korumuştur. Din, kavga konusu yapılabiliyorsa, bunun tek sebebi, bilgisizliktir, cehalettir. **Kin ve nefreti, din maskesi altında sunmak, dinimize yapılacak en büyük haksızlıktır.** Kişi, genelde, bilmediğinin düşmanıdır. Bize gerekli olan, birbirimizi yakından tanımak, önyargıları bir kenara bırakmak ve cehaleti ortadan kaldırmaktır. Yunus diyor ki: "**Gelin tanış olalım, sevelim, sevilelim.**" Bizim tanış olmaya ihtiyacımız var. Yekdiğerimiz hakkında, cehalet perdesini aralamaya, birbirimizi yakından tanımaya fırsat bulduğumuz an, kavgalar ortadan kalkacak, kardeşlik pekişecektir.

Hassas bir coğrafyada yaşıyoruz. Düşmanımız ve bizi huzursuz etmek isteyen, dinî inançların kavga sebebi olmasını isteyen ve bunu kışkırtanlar var. Halkımız, yürekten, içtenlikle inanıyorum ki, bu oyuna gelmeyecek, kardeşliği, sevgiyi, barışı bu topraklarda yerleştirecektir. Bunun yolu, dinimizdeki, Peygamberimizdeki, Peygamberimizin şahsındaki sevgiyi anlamaktan geçiyor. Bizi, aynı noktada buluşturacak olan bu sevgidir.

Hazret-i Muhammed'i sevgi peygamberi olarak halkımıza anlatmak gibi, son derece yararlı bir görevi yerine getiren ve bu amaçla, yurt çapında çok sayıda toplantı düzenleyen Diyanet İşleri Başkanlığı ile Türkiye Diyanet Vakfı'nı kutluyor, hepinize içten sevgilerimi ve saygılarımı sunuyorum." dedi.

Hafta münasebetiyle düzenlenen Gül Kampanyası; Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz tarafından CHP Genel Başkanı ve Başbakan Yardımcısı Hikmet Çetin'e bir dal gül verilerek başlatıldı.

Gül Kampanyası Diyane İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri YILMAZ'ın, CHP Genel Başkanı ve Başbakan Yardımcısı Hikmet ÇETİN'e bir dal gül vermesiyle başladı.

Devlet Bakanı Ayvaz GÖKDEMİR :

Türk Milleti, 1071 sene boyunca İslâma adanmış, İslâmın kılıcı olmuş bir millettir.

Devlet Bakanı Ayvaz GÖKDEMİR

Devlet Bakanı Ayvaz Gökdemir de yaptığı konuşmada Türk milletinin müslüman olduğu zamandan günümüze kadar 1071 sene boyunca İslâma adanmış, İslâmın kılıcı olmuş bir millet olduğunu söyleyerek "Her şart içerisinde, sadece, müreffeh olduğumuz zamanlarda, mutlu olduğumuz, kudretli olduğumuz zamanlarda değil, kudretin seviyesine bakmayarak, refah aramayarak, vara yoğa bakmayarak, Türk Milleti bugüne kadar İslama adanmış millet olarak yaşamış geliyor.

Bugün de, dünyanın neresinde muzdarip bir Müslüman zümresi varsa, bir Türk zümresi varsa -ki bu aşağı yukarı aynı manadadır- Türkiye'nin şefkat eli, himaye eli, muhafaza eli, oradadır." dedi.

Ayvaz Gökdemir, Türk milletinin İslâm öncesindeki dönemde de varlığının heybetli olduğunu ama tarihteki asıl büyük rolünün, diriliş, ayağa kalkışının İslâm'la olduğunu ve İslâm'ın yeni hamle gücünü temsil ettiğini söyledi.

Türk Cumhuriyetlerinin bağımsızlıklarını kazanmasıyla Türklüğün önünde yeni fırsatların doğduğunu ifade eden Ayvaz Gökdemir "Türklüğün önünde yeni bir imkân ufku, yeni bir bahtiyarlık ufku, yeni bir sorumluluk ve görev ufku açıldı. Kafkasya'da kardeş bir cumhuriyetimiz var, aynı dinden, aynı kökten, Orta Asya'da dört cumhuriyetimiz var ve bize feyz veren Hazreti Türkistan hâlâ orada yatıyor.

Şimdi, asırlarca bizi besleyen feyzi, iade etmek gibi bir görevimiz var. Oralara, camilerle, vaazlarla, bizim iç dünyamızı donatan manevî, dinî güzelliklerle gideceğiz; çünkü, o kardeşlerimiz, tarihî kaderleri icabı, bizim nail olduğumuz nimetlerden, kısa sayılmayacak, hatta, uzun sayılacak müddetlerde mahrum kaldılar, zalim idarelerde kaldılar. Allah, bu borcu da seve seve, şerefle ödemeyi, bugünkü Müslümanlara, bugünkü Müslüman Türklere nasip etsin. Biz, bunun, samimi, iyi niyetli gayreti içerisindeyiz.

Bütün dünyanın, bizim Kur'an'dan, İslâmdan, Müslüman olarak yaşanmış tarihimizden çıkarılacak derslere ihtiyacı olduğu kanaatindeyim." dedi.

Kutlu Doğum Haftasının kutlanmasındaki sebeplere değinen Ayvaz Gökdemir "Din, sadece, cami duvarları arasında mahpus kalamazdı. Bütün insanların işiydi, inananların işiydi, hatta inanmayanların işiydi. Dinî tefekkürün, dinî heyecanın, dinî hassasiyetin, peygamber sevgisinin salonlara taşınması lazımdı. Sokaklara, meydanlara taşınması lazımdı. Bir gösteri için değil, birlikte paylaşmak için. Bu bir maneviyat sofrası ise, o sofrada en geniş katılımı, en geniş paylaşımı sağlamak için gerekliydi. Bu yolda, umduğumuzdan da feyzli neticeleri göre göre geliyoruz" dedi.

Ayvaz Gökdemir, Türklerin Müslüman olmakla büyük medeniyetler vücuda getirdiğini söyleyerek "**Müslüman oluş, Türk Milletinin kabahati değildir, ayıbı değildir, bahtiyarlığıdır, şerefidir, Türk kimliğinin vazgeçilmez unsuru ve özüdür.** Türk Milleti bundan sonraki hamlelerinde de buradan güç alacaktır. Bu bizim ana sütümüzdür. Bu sütü yeteri kadar emmezsek zayıf kalırız, cılız kalırız. İftiharla Müslüman olduğumuzu söylemeliyiz, Müslümanlığımızın şuuru içinde olmalıyız ve buradan güç alarak, yeni medeni hamlelerimizi yapmalıyız." dedi.

Anavatan Partisi
Konya Milletvekili
Mehmet KEÇECİLER

Konya Milletvekili **Mehmet KEÇECİLER :**

İslâm'ın Batı'ya açılan penceresi, Türkiye'dir, Osmanlılardır.

Daha sonra siyasi partilerin temsilcileri birer konuşma yaptılar. Anavatan Partisi adına konuşma yapan Konya Milletvekili Mehmet Keçeciler, Hz. Peygamberin yüce ahlâkını, insanlığa duyurmak ve yaymak amacıyla düzenlenen bu tür programlara büyük ihtiyaç olduğunu söyledi.

Dünyanın İslâm'dan uzaklaşması neticesinde büyük sıkıntılara düşüldüğünü ve insanların ızdırap içinde olduğunu ifade eden Mehmet Keçeciler, insanlığı saadete ulaştıracak tek unsurun da din olduğunu söyledi.

Dünyada Yahudilik-Müslümanlık kavgasının sona erdirilip, Müslümanlık-Hıristiyanlık kavgasının başlatılması için büyük gayretler olduğunu belirten Mehmet Keçeciler "Bu noktaya, özellikle dikkatinizi çekmek istiyorum; çünkü, İslamın Batı'ya açılan penceresi, Türkiye'dir, Osmanlılardır. Müslümanlık-Hıristiyanlık mücadelesi ve kavgasından en fazla zarar görecek olan millet Türk Milletidir. Devletimizi yönetenlerin çok dikkatli olmaları ve dış politikamızın unsurlarını tayin ederken bu faktörleri daima gözönünde bulundurarak politikayı geliştirmelerinde, diplomasiyi geliştirmelerinde büyük faydalar mülahaza ediyorum." dedi.

Mehmet Keçeciler, yüzyıllarca beraber yaşadığımız insanlarımızı birbirine düşürmek, birbirine kırdırmak için çeşitli odakların büyük gayret içinde olduğunu vurgulayarak "Buna karşı çok uyanık olmalıyız, bütün Müslümanlar olarak, bu oyunlara gelmemek için, elimizden gelen her türlü gayreti göstermeliyiz.

İslâmı, sanki terörle aynileşmiş gibi, takdim etmek isteyen ve bu manada propaganda yapan, reklam yapan İslâm düşmanları var. Oysa ki, İslâmiyet, o kadar sağlam, o kadar sağlıklı kaideler koymuş ki, bir beşeri, haksız yere katletmek, tüm beşeriyeti katletmek gibidir diyen İslâmı terörle aynîleştirmek, aynı mânâya, aynı kefeye koymak hiç mümkün değil. İslâmın kaideleri sağlam, yeter ki, biz ona layık olalım." dedi.

Refah Partisi Gümüşhane Milletvekili Lütfi DOĞAN

Gümüşhane Milletvekili **Lütfi DOĞAN :**

Avrupa, İslâmda hayat bulacak

Hafta münasebetiyle Refah Partisi adına konuşma yapmak üzere kürsüye gelen Gümüşhane Milletvekili ve Diyanet İşleri Eski Başkan Vekili Lütfi Doğan, **Kutlu Doğum Haftasının** manasına işaret ederek "**Kutlu Doğum Haftası**, Resulü Ekrem (S.A.V) efendimizin anılması ve onun insanlığa ulaştırdığı hayat verici prensiplerin, hem gönüllerimize, toplumumuza, milletimize hayat vermesi hem de milletimiz delaletiyle, sadece kardeş ülkelerde yaşaması değil; acaba, bu hayat verici prensipleri, muzdarip olan beşeriyete nasıl ulaştırabiliriz, hakikaten, son derece ıstırap içerisinde bunalan beşeriyete, hayatın, faziletin, insaniyetin manasını nasıl duyurabiliriz düşüncesi burada meknuz bulunuyor." dedi.

Lütfi Doğan, bir toplumun huzur içinde yaşamasının, erdem ve fazilete sımsıkı sarılmasına bağlı olduğunu, fazilet ve erdemin de temelinin inanç olduğunu ifade ederek "Bu inançları, doğru olarak beşeriyete sunan da peygamberlerdir. Muhammed Mustafa (S.A.V) efendimiz ise "Ekmelu'l-Resül"dür, hem "Hatimu'l-Resül"dür, hem "Hatemu'l-Resül"dür. Onun için, onun aziz hatırasını anmak, onu yeniden tazimle, ihtiramla anmak ve onun prensiplerini, toplumumuza, insanlığa duyurmaya hizmet etmek yolunda, **Kutlu Doğum Haftasını** tanzim etmiş olan Diyanet İşleri Başkanlığımız ve Türkiye Diyanet Vakfı'nı tebrik ediyorum." dedi.

İslâmiyet deyince, sulh, güven, barış, sevgi, kardeşlik, ilim, irfan, fazilet, medeniyet ve ne kadar yüksek değerler varsa sıralamanın mümkün olduğunu, İslâmiyetin barışa büyük önem verdiğini belirten Lütfi Doğan, Müslümanın olduğu yerde, nizanın, kavganın ve münakaşanın olamayacağını ifade etti.

Münakaşa ve kavgaların, cehalet ve bilgisizlikten kaynaklandığını söyleyen Lütfi Doğan "İnsan, bilmediğinin düşmanıdır." Bugün, Çeçenistan'da şu kadar bin insan en büyük vahşetle katledildiyse, Bosna-Hersek'te şu kadar yüzbin insan en vahşi bir şekilde katledildiyse, şunu bilelim ki, bu işi yapan insanların, cehaletleri, kindarlıkları ve İslama karşı olan nefretleridir." dedi.

İslâmiyetin sulh, ilim, barış, medeniyet, kardeşlik dini olduğunu, fakat Avrupa'da İslâmiyetin barbarlık ve vahşet olarak tanıtıldığını belirten Lütfi Doğan "şimdi, medeniyetler savaşı başladı. Nedir o medeniyet savaşı; Hıristiyan medeniyeti, İslam medeniyeti, Çin medeniyeti. Hıristiyan medeniyetine en yakın olan, İslam medeniyetidir. Hıristiyan dünyası, elindeki bütün teknik imkânlarla İslam medeniyetini yok etmeye kararlıdır. Bundan hiç şüphe etmeyelim; ama, inşallah, Avrupa İslâm'da hayat bulacak ve inşallah bu dalâletten, vahşetten ve şiddetten Avrupa kurtulacak; ama, kurtulması için bize görev düşüyor. Biz, kendimizi tanıtalım; yani, İslamın ne olduğunu tanıtalım. Nasıl tanıtalım: Bilerek, anlayarak, düşünerek. Resulü Ekrem (S.A.V)'in mübarek hayatını örnek olarak, bütünümüzle yaşayarak..." dedi.

Türkiye'nin bir bütün olması gerektiğine işaret eden Lütfi Doğan "Türkiyemizin bir bütün olması bizim idealimizdir, şerefimizdir, varlığımızdır. İslam ülkelerinin birbirleriyle kaynaşmasını temin etmek görevimizdir. İnsanlığa en üstün medeniyet dersini verme hizmetinde bulunmak arzusundayız." dedi.

Gümüşhane Milletvekili Lütfi Doğan insanların başarıya ulaşmasının, Allah için birbirini sevmesiyle mümkün olacağını söyleyerek "**sevmeye mecburuz, sevmeye mecbur olduğumuzu bilmeliyiz; çünkü bu imanın kemâlinin de alâmetidir.**" dedi.

Bir Dal Gül Ver Kampanyası

Vakfımızca bu yıl da, 20-26 Nisan tarihleri arasında, Türkiye genelinde çeşitli etkinliklerle kutlanan Kutlu Doğum Haftası çerçevesinde, **"Bir Dal Gül Ver"** kampanyası başlatıldı.

Bilindiği üzere gül; edebiyatımızda Peygamber efendimizin rumuzu olarak kullanılmıştır. Vakfımız; hem peygamberimizi anmak, hem de O'nun rahmet ve sevgi peygamberi olduğundan hareketle, içinde bulunduğumuz zor günlerde insanları bir sevgi hâlesi etrafında toplamak amacıyla, **"Bir Dal Gül Ver"** kampanyası düzenledi.

Dünyanın yeni yapılanma ve arayışlar içerisine girdiği; bunalımlardan kurtulmanın yollarını aradığı şu günlerde, sıkıntının, kaosun, huzursuzluğun panzehiri olan sevginin gönüllerde yeşertilmesi bir mecburiyettir. Dünya sevgi üzerine kurulmuştur. Sevgi ve hoşgörü bütün problemlerin yegane çözüm kaynağıdır. Sevgi en güzel ifadesini **Gül**'de bulur. Bu mânada, sevgi bütün insanlığı kucaklayan Peygamberimiz Hz. Muhammed (S.A.V)'in doğum yıldönümünde, bütün vatandaşlarımızın sevdiklerine **bir dal gül** vermesinin, insanımızın birbirine daha sıcak bakmasına vesile olacağı ve güzel bir hoşgörü ortamı yaratacağı inancındayız.

Kampanya, 20 Nisan 1995 Perşembe günü Kocatepe Camii Konferans Salonu'nda, **Kutlu Doğum Haftası** münasebetiyle düzenlenen bir törende Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımızın Mütevelli Heyeti Başkanı **Mehmet Nuri Yılmaz**'ın CHP Genel Başkanı ve Başbakan Yardımcısı **Hikmet Çetin**'e **bir dal gül** vermesiyle başladı. Kampanya bir hafta süreyle devam etti.

Türkiye Diyanet Vakfı Tarafından Düzenlenen "İSLAM VE MÜSLÜMAN İMAJI" Konulu İnceleme Yazı Yarışması Sonuçlandı.

"Kutlu Doğum Haftası" faaliyetleri çerçevesinde bu yıl lise ve meslek liseleri öğrencileri arasında tertip edilen "Günümüzde İslâm ve Müslüman İmajında Doğrular ve Yanlışlar" konulu inceleme yazı yarışması açıldı.

Öğrencileri inceleme yapabilme alışkanlığına yöneltme ve ilgilerini **"Kutlu Doğum"**a çekme amacı taşıyan bu yarışma ülke çapında büyük bir ilgi gördü. Yarışmaya katılan yazıların ön incelemesi öğrencilerin okullarında yapıldıktan sonra Türkiye Diyanet Vakfı'na 272 yazı intikal etti. Vakıf Yayın Kurulu'nun uzmanlardan oluşturduğu seçiciler kurulu, 6 Nisan 1995 günü tamamladığı değerlendirme sonucunda birinciliğe uygun eser bulamadı. İkinciliğe **Elazığ Anadolu Lisesi** öğrencisi **Mustafa Turgut**'un yazısı seçilirken, üçüncülüğe de **Hatay Dörtyol Atatürk Lisesi**'nden **Ebru Göngür**'ün yazısı layık görüldü. Seçiciler Kurulu, ayrıca beş öğrencinin de **"Jüri özel ödülü"** ile teşvik edilmesini kararlaştırdı. Bu öğrenciler; İskenderun İbn-i Sina Anadolu Lisesinden Tuba Uğur, Amasya Anadolu Öğretmen Lisesinden Mehmet Gökgöz, Erzurum Ilıca Yavuz Selim Anadolu Öğretmen Lisesinden Gülhan Karadağ, Ankara Özel Çağrı Kız Lisesinden Betül Bozkurt ve Sivas Selçuk Anadolu Lisesinden Ahise Boyluğ'dur.

Yarışma sonunda ikinci gelen öğrenciye 7.5 milyon, üçüncü gelen öğrenciye 5 milyon; özel ödül alan öğrencilere de 2'şer milyon Tl. verildi.

Ödül töreni 20 Nisan 1995 Perşembe günü saat 10.00'da Ankara Kocatepe Camii Konferans Salonu'nda yapıldı.

Yarışmada dereceye giren öğrencilere ödülleri düzenlenen bir törenle verildi.

TÜRKİYE DİYANET VAKFI TARAFINDAN TÜRK CUMHURİYETLERİ ARASINDA DÜZENLENEN "MÜNACAT" YARIŞMASI SONUÇLANDI

20-26 Nisan 1995 tarihleri arasında 7.si icra edilen **"Kutlu Doğum Haftası"** programları çerçevesinde tertip edilen faaliyetlerden **"Türk Cumhuriyetleri ve Türk Toplulukları Şairleri Arası Münacât Yarışması"** sonuçlandı.

Birinciliği, Özbekistan'lı şair **Rauf Parfi Öztürk** "Münacaat" isimli eseriyle alırken; ikinciliği, yine Özbekistan'lı şair **Töremirza Cabbaroğlu**'nun "Yaradana Yakarış/Arz-ı Hâl" isimli şiiri ile Azerbaycan'lı şair **Mehmet Aslan**'ın "Lâ İlâhe İllallah" isimli şiiri paylaştılar. Üçüncülüğü ise Başkurdistan'dan **Mars Nuriyev**'in "Peygamberimiz Muhammed'e Methiye"isimli eseri aldı.

Yarışmaya Azerbaycan'dan 18, Kazakistan'dan 3, Kırgızistan'dan 21, Özbekistan'dan 6, Tacikistan'dan 6, Başkurdistan'dan 1, Türkmenistan'dan 20 olmak üzere toplam 75 şair katıldı.

Türk Dünyasını tek ve müşterek kültür zemini olarak kabul eden bir anlayışla, gelen eserleri titizlikle inceleyen seçiciler kurulu, eserlerin büyük kısmında yüksek bir iman, idrak ve estetik gücü tesbit etti. Şu eserler de mansiyon ile ödüllendirildiler.

Tacikistan'dan M.Ali Muhammed Kerim ve Nimet İbrahimoğlu; Kızgızistan'dan Abu'lgasım Abekiroğlu ve Ösönbök Asan Aliyev ile Türkmenistan'dan Gurban Meredov mansiyon ödülüne lâyık görüldüler.

Ayrıca, 10 eser de yayınlanmaya değer bulundu.

Türkiye Diyanet Vakfı, birinciye 1000, ikincilere 700'er, üçüncüye 500, mansiyonlara 300'er Amerikan Doları ödül verdi.

MÜNACAAT

I

Feryâdımı işit kâdir Allahım
Aşk sensin, âşık sen, aciz kulum ben
Lâyıkım kahrına düzâhım, bağım
Emanet duvarım, ateş, külün ben

Dünya arsasında ben av, sen avcı
Alnıma yazılan fermanım ağır
Artık tâkatim yok hâlime acı
Günahkâr kulunu yanına çağır

îman ve rûhuma, cismime can ver
Yoğur çamurumu yeniden pakla
Âciz damarıma taptaze kan ver
Aydınlat yolumu karamı akla

Âhiret ilminden kıl beni âgâh
Murâdım şem'ini söndürme Allah

II

Mâzîye çarpılıp sınar âvâzım
Ömür geçip gider, emek berhavâ
Ne çâre hâlim bu, bu benim sâzım
Nedendir Allahım bu cevrü cefâ

Bunca ayrılıklar canıma yetti
Al artık Allahım emânetini
"Tövbe et" diyerek kitap uzattı
"Dileğin kabûlüm bin gel atını

Ummanlar, ormanlar vardır yolunda
Her mechûl köşede kurulmuş dârın
Âlemin kilidi senin elinde
Cefâ sevgilindir, hıyânet yârın!"

Allahım, ben ânım, sen ezel-ebet
N'olur şefkâtinle beni teskîn et

III

Ankâ kuşum, devlet kuşum hoş geldin
Yedi kümbet, yedi vâdî serveri
Vuslat neşesinden müjdeler verdin
Bekleyen cânınım; yolsuz, serseri

Çığlık atıp ankâ dedi "Ey bîdâr
Rabbim çağırıyor bekletme sakın
Yokluk vâdîsinden Hak katına var
Yer-gök çökmededir kıyâmet yakın!"

Hunhâr dünya, vahşî dünya kudurdu
İnsan çığlığıyla doldu kâinât
Nebîler, dâhîler, şâirler durdu
Herkes bir ağızdan diledi necât
Allahım bilirsin nereye gittim
Allahım ben öldüm, ben sana yettim!..

Birinci Olan Şiir (Rauf Parfi Öztürk)

Türkiye Diyanet Vakfı Tarafından İMAM-HATİP LİSELERİ ARASI BİLGİ YARIŞMASI DÜZENLENDİ

İmam-Hatip Lisesi öğrencilerine eğitim-öğretimin sevdirilmesi, Meslekî alandaki bilgilerin yaygınlaştırılması amacıyla, Türkiye Diyanet Vakfı tarafından, Türkiye çapında "İmam-Hatip Liseleri Öğrencileri Arası Bilgi Yarışması" düzenlendi.

Milli Eğitim Bakanlığı ile koordineli yapılan yarışmanın il elemeleri ve bölge elemeleri İl Milli Eğitim Müdürlükleri ve İl Müftülüklerince ortaklaşa yapılarak bölge birincisi sekiz okul öğrencisi yarı final ve final yarışması için Ankara'ya davet edildi.

Yarı final yarışması; Erzurum İmam-Hatip Lisesi, Elazığ İmam-Hatip Lisesi, Van İmam-Hatip Lisesi, Çarşamba İmam-Hatip Lisesi, Alanya İmam-Hatip Lisesi, İzmir İmam-Hatip Lisesi, Afyon-Sandıklı İmam-Hatip Lisesi ve Zonguldak-Karabük İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin katılımıyla Ankara Kocatepe Camii Konferans Salonu'nda 21.4.1995 tarihinde saat 10.00'da yapıldı.

Final yarışmaları sonunda; **Erzurum Merkez İmam-Hatip Lisesi birinci** olurken, **İzmir İmam-Hatip Lisesi ikinciliği**, **Alanya İmam-Hatip Lisesi üçüncülüğü**, **Afyon-Sandıklı İmam-Hatip Lisesi** de **dördüncülüğü** kazandı.

Yarışmada dereceye giren okul ve öğrencilere şu ödüller verildi.

Vakfımız Genel Müdürü Mehmet KERVANCI, Yarışmacı öğrencilere başarılar diledi.

Ödüller :

Birinci Liseye	: 100 milyon TL
İkinci Liseye	: 75 milyon TL
Üçüncü Liseye	: 50 milyon TL
Dördüncü Liseye	: 25 milyon TL.
Öğretmenlere	: Gömlek, kravat ve kitap seti.

Birinci Okul öğrencileri :
3 x 10 Milyon TL. = 30.000.000.-TL.

İkinci Okul Öğrencilerine :
3 x 8 Milyon TL. = 24.000.000.-TL.

Üçüncü Okul Öğrencilerine :
3 x 6 Milyon TL . = 18.000.000.-TL.

Yarışmaya öğrencilerin ilgisi birhayli fazlaydı.

Türkiye Birincisi olan Erzurum İmam-Hatip Lisesi.

Birinci gelen okul, Genel Müdürümüz Mehmet KERVANCI'dan ödülünü alırken.

Dördüncü ve yarı finale kalan
diğer okul öğrencilerine
5'er milyon TL.

15 x 5 Milyon TL. = 75.000.000.-TL.

Türkiye'de Gençliğin Gözünde İslâm ve Müslüman İmajı

FORUM

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle, gençlerimize yeni ufuklar açmak, onları nezih bir ortamda buluşturmak ve **Kutlu Doğum Haftası**'na ilgilerini çekmek amacıyla **"Türkiye'de Gençliğin Gözünde İslâm ve Müslüman İmajı"** konulu bir Forum düzenlendi.

Ankara öğretmen evinde düzenlenen foruma çok kalabalık bir öğrenci topluluğu iştirak etti.

Öğrencilerin tartışmacı olarak katıldığı forumda Türkiye'de ve Dünya'da oluşturulan ve oluşturulmaya çalışılan İslâm imajı enine boyuna tartışıldı.

Öğrencilerin de tartışmacı olarak iştirak ettiği forum çok canlı geçti.

Dünya'da ve Türkiye'de İslâm ve Müslüman İmajı Konulu SEMPOZYUM

Dünyamız gerçeklerle, imajların birbirine karıştığı bir dönemi yaşıyor. Bu kargaşa ortamında, İslâm ve Müslüman imajının net olarak ortaya konamaması bazı çevrelerin İslâma ve Müslümana ön yargıyla bakmasına sebep oluyor. Bu tür ön yargıları en aza indirmek, İslâm ve Müslüman imajını açık bir şekilde ortaya koyarak kafalardaki netliği sağlamak amacıyla Türkiye Diyanet Vakfı, Türkiye çapında çok sayıda ilim adamının katıldığı ve meselelerin enine boyuna tartışıldığı bir sempozyum düzenlemiştir. Bu sempozyum 25-26 Nisan 1995 tarihleri arasında Ankara Hilton Oteli'nde gerçekleştirildi. İki gün süren toplantıya çok sayıda ilim adamı katıldı.

PANEL

Gelenek Karşısında İSLÂM ve MÜSLÜMAN İMAJI

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle Kocatepe Camii Konferans Salonu'nda "Gelenek Karşısında İslâm ve Müslüman İmajı" konulu bir panel düzenlendi.

Oturum Başkanlığını Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Kurulu Üyesi **Alaaddin Korkmaz**'ın yaptığı panele, konuşmacı olarak; **Doç.Dr. Mümtaz'er Türköne, Yrd.Doç.Dr. İlhami Güler, Dr. Ömer Özsoy** ve **Araş.Gör. Mehmet Görmez** katıldı. Panele başlarken Oturum Başkanı Alaaddin Korkmaz, **Kutlu Doğum Haftası** münasebetiyle gerçekleştirilen faaliyetleri kısaca özetledi.

İmaj kavramının bir iletişim çağı haline gelmiş Dünya'da ve Türkiye'de çok önemli bir yeri olduğunu belirten Alaaddin Korkmaz, panelde de "Gelecek Karşısında İslâm ve Müslüman İmajı" konusunun işleneceğini söyledi.

Yrd.Doç.Dr. İlhami GÜLER

Panelistlerden ilk konuşmayı, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesin'de Yrd.Doç.Dr. olarak görev yapan İlhami Güler yaptı.

İlhami Güler, gelenekte oluşturulan din imajı konusunu çeşitli yönleriyle ele alarak tebliğini sundu.

İslâm ümmetinin temel misyonunun, yeryüzünde adaleti, ahlâkı, hakkı ve hakikati ayakta tutmak, ikame etmek ve barışçı yoldan yaymak olduğunu ifade eden Yrd.Doç.Dr. İlhami Güler, Ortaçağ İslâm ümmetinin bu sorumluluğunu nisbî olarak yerine getirdiğini söyledi.

17. yüzyıldan sonra İslâm dünyasının işgal altında olduğunu belirten Yrd.Doç.Dr. İlhami Güler "17 nci Yüzyıldan sonra, İslam dünyası, yer yer işgal edilmiş, kolonize edilmiş ve bağımsızlığını yitirmiştir. Uzun bir süre bağımsızlık mücadeleleri, bağımsızlık savaşları vererek, ancak 20 nci Yüzyılın başlarında İslâm dünyası nisbî olarak bağımsızlığına kavuşmuştur ve bugün de dünyanın birçok yerinde hala bağımsızlık savaşları devam etmektedir.

İslâm dünyasının ekonomik kaynakları, bugün, hâlâ yer yer Batının kontrolünde bulunmaktadır. Kültürel olarak da, yine bu dünya, bu İslâm ümmeti, bu coğ-

rafya, Batının tamamen işgali altındadır ve büyük bir kimlik bunalımı yaşamaktadır. Bugünkü İslâm dünyası, ahlâkî duyarlılık, bilgi birikimi ve entellektüel yetenek, eğitim, siyasî yapı ve ekonomik yönden bir sürü sorun yaşamaktadır veya sorunlarla boğuşmaktadır." dedi.

İslâm dünyasının zor bir dönem yaşadığını ve dinin ortaçağ döneminde ulaştığı mevkiini kaybederek, bugün son derece ayaklar altında bulunduğunu ifade eden Yrd.Doç.Dr. İlhami Güler "18 inci ve 19 uncu Yüzyıldan sonra İslâm dünyasında, İslâm dünyasının içerisinde bulunduğu durumdan kurtarmak için hem entellektüel yönden hem de siyasî yönden gayretler ortaya konmuştur, çeşitli ıslahat hareketleri ortaya konmuştur. Bunları, belli başlı üç ana grupta toplayabiliriz;

Bunlardan birincisi; gelenekten yani, ana tema olarak, ilk dönemde ortaya konulmuş olan mükemmel yaşam tarzından, çözüm biçimlerimizden, mazimizden uzaklaştığımızdan dolayı bugün içinde bulunduğumuz rezil duruma düştük. O halde, çözüm olarak, biz, tekrar maziye dönersek içinde bulunduğumuz durumdan kurtuluruz." dedi.

İslâm dünyasını bulunduğu durumdan kurtarmak için gerçekleştirilen faaliyetin ikincisinin mazinin, dinin veya dinin yorumunun, bizi içinde bulunduğumuz duruma düşürdüğünü, bugün içinde bulunduğumuz bu duruma bunun sebep olduğunu iddia ederek çözümü batıda arayanlar olduğunu ifade etti.

Yrd.Doç.Dr. İlhami Güler, Üçüncüsünün de İslâm Dini'nden ve Batı'dan bazı unsurları alarak bir sentez yaparak İslâm dünyasını içinde bulunduğu durumdan kurtarmak ve İslâm ümmetinin kurtuluşunu bunda görenlerin olduğunu belirtti.

Bu üç kurtuluş reçetesinin de entellektüel ve siyasî anlamda, İslâm dünyasının bugün içerisinde bulunduğu sorunları çözmeye yetmediğini ve bugün de aynı sorunun bütün yoğunluğuyla devam ettiğini vurgulayan Yrd.Doç.Dr. İlhami Güler "O halde, bir dördüncü çıkış yolu olarak, yer yer 50'li, 60'lı yıllardan sonra gelişmeye başlayan ve benim de kendimi yakın olarak hissetiğim dördüncü bir çıkış yolu olarak da geleneğin ve Batı'nın çok ciddî bir eleştirisi ile geleneğin yeniden üretilmesi veya geleneğin yeniden keşfi diyebileceğimiz veya aydınlanmış bir gelenekçilik diyebileceğimiz bir çıkış yolu." dedi.

Geleneğin tarifini yapan Yrd.Doç.Dr. İlhami Güler "Gelenek : Dinin tarihi içerisinde kazandığı yorum, kültürel miras, yaşayan din, tarihsel İslam veya şeriat. Yani, dînin yorumlanmış biçimi; İslâm Dini'nin başladığı andan itibaren, bugün, günümüze kadar gelen tarihî süreç içerisinde yorumlanmış hali." dedi.

Geleneğin eleştirilmesi gereken bir kaç niteliğinin olduğuna da değinen İlhan "Birincisi; gelenek, sürekli seleflerin üstünlüğü veya geçmişe saygı fikrine dayanır. Yani, gelenek, geçmişle hesaplaşmayı veya geçmişin eleştirilmesini ve sorgulanmasını pek fazla hoş görmez. İkincisi; gelenek, kendinin eksizsiz olduğu inancındadır. Üçüncüsü; kendinin diğerlerine oranla dînin, aslına, yani ana kaynağa veya kaynaklara daha yakın olduğu veya daha otantik ve sahih olduğu iddiasındadır. Bir başka özellik; gelenek kendine şartsız itaatı emreder." dedi.

Yrd.Doç.Dr. İlhami Güler, bu unsurların geleneğin zaaf ve trajedisini oluşturduğunu ve geleneğin kendini yenilemesini engelleyen en önemli hususlar olduğunu belirterek, İslâm dünyasının bugünkü duruma düşmesinin sebebi olarak da geleneğin yukarıda sayılan niteliklerini gösterdi.

Geleneğimizin içinde bulunduğu durumu akıl ve nakil karşısında takındığı tavır ile Allah, dünya ve Ahiret karşısında kurduğu dengenin bozukluğunda aramak gerektiğine işaret eden Yrd.Doç.Dr. İlhami Güler "Halbuki, eğer, gelenek, kendi içerisinde eleştirel olabilseydi, iktidarda olan, şu anda hakim olan geleneğin dışında da gelenekler vardır. Eğer şu andaki hakim gelenek, kendi dışındaki geleneği, kendisini eleştirmesine müsaade edecek şekilde içinde barındırabilseydi, bu geleneklerle kendini besleyerek, bugün içerisinde bulunduğu duruma düşmeyebilirdi." dedi.

Yrd.Doç.Dr. İlhami Güler, sözlerine "benim savunduğum aydınlanmış gelenekçilik veya geleneğin yeniden üretilmesi veya yeniden yapılanması şunu savunur: Kitapların, ölülerin bize egemen olmaması... Bizim onlara mahkum olmamızı değil, onları şuurla, cesaretle kavramamızı, onları eleştirmemiz, kabul etmemizle ancak sağlıklı bir yapıya varabiliriz." diyerek konuşmasına son verdi.

Arş.Gör. Mehmet GÖRMEZ

İkinci konuşmacı **Araş.Gör. Mehmet Görmez**, gelenek ve modernizm kavramları arasında bir kavganın mevcut olduğunu, bu kavramlar arasında yaşanan kavganın çok önemli temellere dayandığını belirtti. Araş.Gör. Mehmet Görmez "Bunlardan birincisi; zaman faktörü; yani, modern öncesini olumsuzlaştıran negatif hale getiren ve moderni anlamlı kılan, o dünyada zamandır. Çünkü, geleneğin en büyük suçu, şimdiye yani ona ait olmaması yahut yine zamana bağlı olarak eski olması. Oysa, İslam çerçevesinden baktığımız zaman, zamanın kendisi bizatihi bir değer değildir. Herhangi bir olgu, herhangi bir zamanda yaşanmak suretiyle hakikat kesbetmeyeceği gibi, herhangi bir hakikat zamanla kadîm olmaz. Aynı hataya gelenekçiler de düşmüşlerdir; nasıl ki, onlar hakikati zamana bağlarlar, yani şimdiki zamana bağlarlarsa, gelenekçi olan bir insan da geçmişte yaşanan o her şeye hakikat gözüyle bakabilir. Bunun, İslam dünyasında çok genel bir temayül olduğunu da, ben şahsen zannetmiyorum. Çünkü, inanç ile ilgili teorik esaslar buna müsaade etmeyecektir yahut en azından İslam, bunu bir sapma olarak görecektir. Biraz sonra, İslamın bizatihi gelenek karşısındaki tutumu üzerinde duracağım.

Yine, geleneği olumsuz kılan ikinci unsur; hız ve değişimdir. Her şey değişir, değişmesi lazımdır; ama, gelenek statik ve duragandır, değişmeyi önler. Çağımızın en büyük modası hız ve değişim; dolayısıyla, değerler de değişen şartlara uymalıdır, değişime boyun eğmelidir. Bu hususta da iki tarafın da aynı hataya düştüğünü ifade etmek isterim. Değişimi temel gerçeklik olarak kabul eden düşünce, insanları ne kadar çaresiz kılarsa, yine az önce ifade edildiği gibi, geleneğin her şeyi hallettiğini, her türlü problemi çözdüğünü, dolayısıyla bize hiçbir şey bırakmadığını, yapılacak tek şeyin geleneğin istikrar limanında konaklamak olduğunu söylemek de insanı o kadar çaresiz bırakır." dedi.

Araş.Gör. Mehmet Görmez, İslâmın değişime karşı getirdiği kavramın denge kavramı olduğuna işaret ederek "Bu denge, akıl ile kalp arasında, ruh ile beden arasında, insan ile tabiat arasındaki dengedir. Ancak, aydınlanmayla başlayan bu hız ve değişim, insanlığın bütün bu dengelerini, gerek bireysel boyutta ruhî dengesinin gerekse fert ve toplumun dengesini sarsmış, bozmuştur. Onun için, geleneğin olumsuzluğunu veyahut modernin şimdiki zamanın olumluluğunu, hız ve değişime bağlamanın da çok yanlış olduğunu düşünüyorum." dedi.

Batıda dine karşı başlayan başkaldırının, gerçekten dinin kendi aslî tabiatına karşı mı başladığı, yoksa kurumsallaşmış, yahutta olumsuz anlamda gelenekselleşmiş dine karşı mı başladığı üzerinde durulması gerektiğini söyleyen Araş.Gör. Mehmet Görmez "Zira, İslâma göre bu tartışmada haklı olan bir taraf yoktur. Çünkü, İslâmın kendisi modernizmden yüzyıllar önce, zaten kurumsallaşmış ve gelenekselleşmiş bu dinleri, bu haliyle reddetmiştir. Yani, peygamberleri İlah, hahamlarını ve papazlarını Rab edinen bu geleneksel dini reddettiğini, İslâm yüksek sesle çok daha önce ifade etmiştir" dedi.

İslâmın gelenek karşısında seçmeci davrandığını söyleyen Araş.Gör. Mehmet Görmez, İslâmın, bütün örf ve adetleri reddetmediğini, İlahî iradeye ters düşmeyen örf ve adetlerin, İslâm hukukunun temel kaynaklarından biri olduğunu ifade etti.

Doç.Dr. Mümtaz'er TÜRKÖNE

Son konuşmacı olan **Doç.Dr. Mümtaz'er Türköne**, Batı medyasında çarpık bir müslüman imajı yaratıldığını, batının gazete ve televizyonlarının takdim ettiği müslüman imajının Türkiye'deki yerli basın ve televizyonlara da yansıdığını ifade ederek, Batı'da oluşturulan müslüman imajının son derece şedit bir şekilde, şiddet çağrıştıran, şiddetle içiçe geçmiş bir müslüman imajı olduğunu söyledi.

Doç.Dr. Mümtaz'er Türköne, Batıda müslüman imajının şiddet kullanan, kan döken, terörle içiçe geçmiş bir müslüman imajının olduğunu, bu imajın yeni olmadığını çok eskilere, 19. y.y.'a dayandığını söyledi.

Bugün batının medeniyet şampiyonluğu yapacak durumda olmadığını, bilimde, teknolojide, birçok alanda batının, önderliği başka ülkelere kaptırmış olduğunu söyleyen Doç.Dr. Mümtaz'er Türköne "Bugün, dört elle sarıldığı tek bir üstünlüğü var batının, yani üstünlük olarak takdim ettiği tek bir unsur var; bu da insan hakları şampiyonluğu. Söylediği de şu: Ben, insan haklarına değer veriyorum, insan haklarını her şeyin üstünde tutuyorum; buna karşılık, özellikle, Müslüman toplumlarda, İslâm toplumlarında insan hakları dinî taassupla ortadan kaldırılıyor, insan hakları ihlal ediliyor. Mesela, Cezayir'de şu tartışıldı, Batı'da: İnsan hakları mı demokrasi mi; yani, Cezayir'de İslamî Selamet Cephesinin iktidara gelmesi, demokrasinin gereğiydi. Serbest seçimle bir iktidar işbaşına geliyor, buna karşılık demokrasiyi tercih ettiğiniz zaman karşısında, işte Müslümanlar iktidara gelecek ve şerî kurallar iktizasınca, insan haklarını ihlal edecekler tezini ortaya attılar. Böyle bir çelişki, böyle bir ikilemle meseleyi çözmeye çalıştılar. Yani, Batı, imaj üretiminde sürekli ürettiği imajlarda, özellikle bugün, kendisine salt insan hakları şampiyonluğu yapan bir güç, insan haklarını her şartta, her vesileyle müdafaa eden bir güç; Müslümanları da özellikle insan haklarını ihlal eden, insan haklarını hiçe sayan, kan döken, şiddetle hareket eden, şiddete mütemayil bir topluluk olarak takdim ediyor.

Müslümanlar, kolay oyuna geliyor; yani, batı bir imaj üretiyor; bu imajı, medyası vasıtasıyla bütün dünyada gerçeğe dönüştürüyor, gerçek gibi algılanmasını sağlıyor. Ondan sonra, kendisiyle ilgili, kendisiyle alakalı oluşturduğu imajı da bunun karşısında gayet güçlü, sağlam bir şekilde yerleştiriyor. " dedi.

Doç.Dr. Mümtaz'er Türköne, gerçeklerle test edilmesi durumunda Batının insan hakları şampiyonluğu ile müslümanların şiddet içeren imajının gerçeklerin üzerine oturamayacağını belirtti.

Batıyı pozitivist bir medeniyet olarak değil bir Hıristiyan dünya olarak kabul ettiğimiz takdirde Müslümanların ezici şekilde batıya üstün olduğunu söyleyen Doç.Dr. Mümtaz'er Türköne, bunun sadece Müslümanların kendi dinlerini ekmel görmelerinden kaynaklandığını, bunun objektif olduğunu, herkesin üzerinde mutabık olabileceği delillerinin olduğunu ifade etti.

Doç.Dr. Mümtaz'er Türköne, modern bilimin gelişmesi ve modern bilgilerin artmasıyla birlikte Hıristiyanlığın çok ağır yaralar aldığını ve bunun herkesin üzerinde mutabık kaldığı bir tez olduğunu belirterek "İslâmiyet, modern bilimin iddiaları karşısında böyle sarsıntılar geçirmiyor, çok daha sağlam duruyor, çok daha yeterli, çok daha tatmin edici cevaplar üretiyor.

Neticede, Müslümanlar, kendilerini, herşeyleriyle kendilerine yüklenen Batılılar karşısında bir tek dinleriyle üstün görüyorlar ve ayakta kalabilmek için, batı karşısında direnebilmek için, dinlerini kalkan olarak kullanmaya başlıyorlar. Yani, din, kendi tarihsel varoluşlarında düştükleri zaaftan, kendilerini zayıf gördükleri alanda güçlü duruma getirmeyi sağlayan bir araç, bir güç kaynağı olarak görünüyor.

Bunun neticesinde, son 200 yılda, her vesileyle, yani gerekli gereksiz her vesileyle, Müslümanlar, batı karşısında dinlerine müracaat ediyorlar; dinlerini, üstünlüklerinin delili, temeli olarak takdim ediyorlar ve Batı'ya karşı dinleri dışında hiçbir şey üretemiyorlar." dedi.

İslâmiyetin batıya karşı bir medeniyet olarak çıkabilme ihtimalinin bugün oldukça zor olduğunu ifade eden Doç.Dr. Mümtaz'er Türköne "Yani, medeniyetle o dinle beslenen insanların kendi ürettikleri şeyleri kastediyoruz; fikir üretir, felsefe üretir, mimari alanda yeni şeyler ortaya koyar, kendine has bir üslup geliştirir, kendine has bir siyasî gelenek oluşturur, medeniyet budur. Bir medeniyet olarak batı karşında ortaya çıkma ihtimali oldukça zor." dedi.

Kısa vadede üreteceğimiz ve Batı'nın karşısına dikeceğimiz bir medeniyetin olmaması nedeniyle batının ürettiği Müslüman imajına uygun bir pozisyonda kalmaya devam ettiğimizi vurgulayan Türköne, çıkmazlarını, açmazlarını, şiddet kullanarak, teröre müracaat ederek aşmaya çalışan bir İslâm toplumu, bir müslüman dünya imajının bunun yerini aldığını söyledi.

Dinin bir kalkan olarak değil de, bir medeniyet kurmak için görülmesi gerektiğine işaret eden Doç.Dr. Mümtaz'er Türköne "Şiddetin yer aldığı İslâm imajını değiştirmenin herhalde, yegane yolu da dinin artık bir kalkan gibi, her alanda bir üstünlük kaynağı olarak kullanılmasının dışında gerçek anlamıyla bir medeniyet inşasına geçmek gerekiyor. Ancak, uzun bir vadede, imajı da bu şekilde değiştirmek mümkündür tabiî. Özet olarak bir medeniyet hamlesine, çok güçlü bir medeniyet hamlesine girişmekten başka çare görünmüyor." dedi.

TÜRK SANAT ve TASAVVUF MUSİKİSİ KONSERİ

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle, Ahmet Özhan tarafından Türk Sanat ve Tasavvuf Musikisinin seçkin örneklerinin sunulduğu bir konser düzenlendi.

Katılanların beğeniyle izlediği konsere ilgi bir hayli fazlaydı. Zaman zaman gözyaşı, zaman zaman coşkuyla geçen konserde dinleyiciler unutulmaz anlar yaşadı.

İSLÂMÎ ARAŞTIRMALAR ÖDÜLÜ

Türkiye Diyanet Vakfı, Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle; bu yıl İslâm dini ve kültürü alanında yapılmış ilmî araştırmalara ödül vermek ve orijinal araştırmaları teşvik amacıyla "**İslâmî Araştırmalar Ödülü**" adı altında bir yarışma açmıştır.

Ödüle konu olacak eserlerde "İslâm Araştırmaları" başlığı altında geniş bir disiplinler yelpazesi düşünülerek, eserlerde İslâmî İlimler, İslâm ve Türk toplumu ile bunlar arasındaki tarihî bağlantı alanları konu olarak esas alınmıştır.

Yarışmaya iştirak eden eserler arasında Dr. Ömer Özsoy'un "Sünnetullah" isimli eseri birinciliği alırken, ikinci ve üçüncülüğe değer eser bulunamamıştır.

Jüri, teşvik amacıyla Dr. Harun Anay'ın "Celaleddin Devvani", M.Said Özervarlı'nın "Son Dönem Kelam İlminde Metod" ve İsmail Kara'nın "İslâmcıların Siyasi Görüşleri" isimli eserlere teşvik ödülü verilmesini uygun görmüştü.

Birinci seçilen eser sahibine ödül olarak 100 milyon Tl. verilirken jüri özel ödülü kazanan eser sahiplerine de 25'er milyon TL. verildi.

SOSYAL BARIŞIN DAYANAĞI OLARAK DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

Doç.Dr. Mümtaz'er TÜRKÖNE

Türkiye'yi ayakta tutan kritik kurumların başında Diyanet İşleri Başkanlığı yer alıyor. Her devletin ve onun çatısı altında yaşıyan milletin arzusu devlet-millet kucaklaşması, daha da öte aynileşmesidir. Siyasî rejimler meşruiyetlerini bu kucaklaşmadan yani halkın rızasından alırlar. Türkiye'de bu kucaklaşmayı sağlayan, halkla devlet arasında sağlam köprüler kuran Diyanet İşleri Başkanlığıdır; zira devlet bu kurum aracılığıyla halkın inanç dünyasında yer edinmekte, böylelikle sarsılmaz temeller bulmaktadır.

Öyleyse, Diyanet İşleri Başkanlığı neden her dönemde ve her vesile ile en çok tartışılan, üzerinde spekülasyonlar yapılan kurum olma niteliği taşıyor? Bu sorunun cevabını, Türkiye'nin rahatını, huzurunu kimler istemez ve kendi ideolojik tercihlerini bütün halka kimler zorla dayatır sorularıyla birlikte düşünmek ve karanlık bir bölgeye ışık tutarak vermek gerekir.

Önce şu durumu tesbit etmek gerekir : İslâm dünyasında, bütün tarih boyunca din işleri merkezî devlet teşkilatı içinde yer alan bir kurum aracılığıyla yürütülmüştür. Emevilerden Osmanlılara kadar bunun istisnası yoktur; din seçkin bir kurum olarak her zaman devletin içindedir. Cumhuriyet Türkiyesinin, Diyanet İşleri Başkanlığı'nı kurması ve "ahlâk ve ibadete" dair işleri bu kuruma bırakması, tarihî tecrübeye tamamiyle uygundur. İkinci olarak, Cumhuriyet, "muasır medeniyet seviyesine ulaşmak" ideali ile, dine, halkı geri bıraktıran bir alan olarak bakmış ve laikçi (din düşmanı) politikalarla dinî inançları, ibadetleri, yani topyekün dinî hürriyetleri baskı altına almıştır. 1949'a kadar din eğitiminin tamamiyle kalkması, ibadetlere ezanın Türkçe okunması ile müdahalede bulunulması bu durumun delilleridir. Dinî baskı altına alan Tek Parti yönetimi, Diyanet İşleri Başkanlığı'nı bu politikanın aracı olarak kullanmak istemiştir. Bu karanlık dönemde, ezanın Türkçe okunmasına karşı çıkan Ahmet Hamdi Akseki gibi Diyanet yöneticilerinin çıkması, Diyanet İşleri Başkanlığı'nı tek parti yönetiminde bile halkın nezdinde itibarlı bir kurum halinde tutmuştur. Çok partili hayata geçiş ve halkın taleplerinin yönetim katına yansıması ile birlikte Diyanet İşleri Başkanlığı yoğun halk desteği ile itibarını katlayarak çoğaltmıştır.

Bugün, halk nezdinde yapılacak basit bir yoklama, merkezî devlet teşkilatı içinde en fazla güven duyulan kurumun Diyanet İşleri Başkanlığı olduğunu gösterecektir.

Bugün Diyanet İşleri Başkanlığını hedef alan itirazların arkasında, bu tarihî arka plan ve artan itibara karşı ortaya çıkan hazımsızlık bulunmaktadır.

Bu itirazlardan ilki, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın genel bütçeden aldığı ödenekle, dinsiz ve farklı din veya mezhepten olanların verdiği vergilerle yaşadığı itirazıdır. Diyanet İşleri

Başkanlığı'nın tamamı personel gideri olmak üzere 1995 yılı bütçesi 1.2 trilyondur. Bu meblağ, nüfusa bölündüğü takdirde, kişi başına 200.000 TL. düşmektedir. Şayet Almanya'da olduğu gibi, resmî bir makam önünde, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın verdiği hizmetlerden faydalanmak istemediğine dair ikrarda bulunanlara bu para iade edilirse itiraz mesnedini kaybedecektir. "Dinsizlik" anlamına gelecek bu ikrarı, Türkiye'de kaç kişinin yapabileceği düşünülmelidir.

Öbür yandan, Diyanet İşleri Başkanlığı Şer'iye ve Evkaf vekâletinin ilgası ile kurulmuş, bu arada dinî amaçlı vakıfların mal varlıklarına el konulmuştur. Büyük malî yekünler tutan bu vakıflar bugün yenileriyle birlikte yaşayabilseydi, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın genel bütçeden pay almasına gerek kalmayacaktı. Meseleye bu şekilde bakıldığı takdirde, devlet müslümanlara kaynak ayırmamaktadır, tam tersine borçlu durumdadır.

Devletin din hizmetlerine ayırdığı pay, diğer ülkelerle karşılaştırıldığında çok cüz'î bir yekün tutmaktadır. Almanya'da devlet eliyle toplanan Kilise vergisinin 1994 yılı yekünü 18 milyar Alman Markı'dır. Kilise vergisi, kilisenin gelir kalemlerinden sadece biridir. Meseleye finansman ve finansmanla gerçekleştirilen organizasyon açısından bakıldığı takdirde, Türkiye'deki durumun çok eşitsiz olduğu görülecektir. Sonuç basittir, Türkiye'nin müslüman vatandaşları, misyoner örgütlerinin donanımsız muhatapları halinde kalmakta, Kilise seferber ettiği büyük organizasyonlarla müslümanların karşısına çıkmaktadır.

Bütün laik Batı ülkelerinde, hayır, fedâkârlık, insanlık gerektiren işler dinî kuruluşlar eliyle yürütülmektedir. Kimsesiz çocuklar, yaşlılar yurtları, ana okulları ve kreşler, sağlık kurumları büyük ölçüde dinî kurumların yönetim ve denetimindedir. Her devlet, bu durumu teşvik etmekte ve bütçeden dinî kurumlara bu işler için pay ayırmaktadır. Yapılan araştırmalar, bu işlerin devlet eliyle yerine getirilmesi halinde masrafların üç kat artacağını ve yine de istenen hizmetlerin yapılamayacağını göstermektedir. Çünkü, kurumlarda çalışanlar dinî bir vecdle çalışmaktadır. Türkiye'de benzer kurumların durumları içler acısıdır. Devlet korunmaya muhtaç çocukların ancak % 10'unu korumaya alabilmekte ve yine de bu çocuklar topluma kazandırılamamaktadır. Bu kurumların doğrudan Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlanması, meseleyi kökünden çözecek bir hal çaresi olmaz mı?

Batı toplumları bugün hedonist bir tüketim toplumu haline gelmekten şikayet ediyorlar. Bunun ilacı olarak dinî duygunun kuvvetlendirilmesini savunuyorlar. Dinî duygunun bireyi sorumlu, karakterli ve üretici hale getirdiğini ifade ediyorlar. Bunun için, din devlet tarafından her vesile ile destekleniyor. Dindarlık, devlet politikası olarak teşvik ediliyor. Dinî eğitim kurumlarının bütün dünyada, devlet okullarına göre daha başarılı oldukları görülüyor. Toplumdaki çözülmenin çaresi dinde aranıyor.

Bizim de, aklımızın başına gelmesi için bu çözülmeyi yaşamamız mı gerekiyor? Din, her toplumda baskı altına alındığı, yasaklandığı zaman bir kavga konusu haline gelmektedir. Dinî hürriyetlerin gelişmesi, yine her toplumda huzurun, barışın ve birarada yaşamanın gelişmesi anlamına gelmektedir. Bütün ilahî dinler kavgayı değil, barışı şiar edinirler. Barış kökünden gelen İslâmiyet'in bu alanda sahip olduğu büyük potansiyeli kim inkâr edebilir.

Türkiye, geleneğine ve tecrübesine uygun olarak din meselesini, Diyanet İşleri Başkanlığı kurumu ile çözmüştür. Bu çözümü, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın prestijini arttırarak daha ileri noktalara götürmekten başka akla mantığa uygun yolu yoktur.

MANAS DESTANI

Manas Anıtı ve Parkı Talas - Kırgızistan

Türkiye Diyanet Vakfı, Dünyanın en uzun destanı olan Manas Destanı'nın 1000. Yıldönümü münasebetiyle bir dizi etkinlikleri içine alan bir program düzenledi.

Destan'dan bir parça

Bu yıl UNESCO tarafından Büyük Türk Destanı olan Manas Destanı'nın 1000. Yılı ilan edilmiştir. Bu destan anma ve kutlama programına alınmış, Birleşmiş Milletler Teşkilatı üyesi bütün ülkelere de bu konuda anma ve kutlamalar düzenlemeleri için duyuruda bulunulmuştur.

Kırgız bilimadamları, Kırgız Kağanatı'nın Kağanı "Barbberk"in 940 yılında ölümüne hürmet için, 1940 yılının "Manas Destanı'nın 1000'nci yılı olarak kutlanmasını Sovyet yönetimine teklif etmişlerdir. Ancak dönemin Sovyet yönetimi "Manas destanının bir halk destanı olmadığı, zenginlerin ve soyluların destanı olduğu ve bu yüzden kutlanamayacağı" sözde gerekçesiyle bu öneriyi reddetmiştir.

Manas destanı hakkında birçok derlemeler bulunmaktadır. Bu derlemelerden en büyüğünü

Yusuf Mamay yapmıştır. Kendisinin 2 milyondan fazla mısra derlediği söylenmekte olup bunların bugüne kadar 500 binden biraz fazlası kitap halinde yayınlanabilmiştir.

Manas, tek asırda oluşmamıştır ve onun bir asra ait görülmesi fikri, kökünden yanlıştır. Manas en azından üç neslin ve üç asrın mahsulüdür.

Destanın kahramanları Manas, onun oğlu Semetey ve nevesi Setkey, menşe itibarı ile han nesline mensupturlar. Manas, Kırgız Hanı Karahan'ın nevesidir. Lâkin bu kahramanlarda, hakim iktidarların tümüne has olan zalimlik, dalkavukluk, zulümkârlık yoktur. Aksine onlar kahramanlıkları ile ad çıkarır, halkını toprağını düşmanlardan azat eder, onun müdafaasını teşkil eder, milletini sever.

"Manas" hikâye, efsane, rivayet, masal türlerini özünde birleştiren kahramanlık destanıdır. Kırgızların hayat tarzı, Orta Asya'nın âdet ve ananeleri bu destanda tam şekilde aksolunmuştur.

"Manas" Türk Dünyasının en büyük sanat eserlerinden biri olarak dikkat çekmektedir.

Bütün dünyanın açıkça kültürel üstünlük mücadelesine başladığı yüzyılımızın son çeyreğinde, bütün uluslar adeta taştan su çıkarırcasına kültürel zenginliklerini tesbit edip onu daha da zenginleştirmeye ve yaymaya gayret göstermektedirler.

UNESCO Manas destanının bir yıl gibi kısa bir sürede yeteri kadar işlenemeyeceğini düşünerek 1995 yılını Manas'ın 1000'inci yılı olarak ilan etmekle birlikte Manas kutlamalarının 1995-2000 yılları arasında programlı olarak yapılmasını karara bağlamıştır.

Manas Destanı panelinde tebliğlerini sunan panelistler.

Türk kültürünün en büyük destanlarından biri olan ve bugüne kadar korunmuş bulunan Manas destanının, bütün Türk dünyasına tanıtılabilmesi ve dünya edebiyatına kazandırılabilmesi için UNESCO'nun kararından istifade edilmesi bir tarihi mecburiyet şeklinde bütün Kurum ve Kuruluşlarımızın önünde imkânlar açmaktadır.

Bu maksatla 1995 yılında Kırgızistan'da, bütün Türk dünyasında ve Türkiye'de Manas Destanı'nın 1000. yıl kutlamaları yapılmaktadır.

Türkiye Diyanet Vakfı'da Türkiye'deki kutlamalara panel, manasçı gösterisi, Manas Dramatizasyonu ve Manas Çizgi filmi ile katılmıştır.

3 Haziran 1995 Cumartesi günü Kocatepe Camii Konferans Salonu'nda düzenlenen programa "Manas Destanı'nın Türk ve Dünya Edebiyatındaki Yeri" konulu panelle başlandı. Oturum Başkanlığını Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğretim üyesi ve Vakfımız Yayın Kurulu Üyesi Prof.Dr. Bahaeddin Yediyıldız'ın yaptığı panele konuşmacı olarak; Marmara Üniversitesi Türk Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Prof.Dr. Emine Gürsoy Naskali, Kırgızistan Büyükelçiliği Müsteşarı Prof.Dr. Enver Mokeyev, Gazi Üniversitesinden Doç.Dr. İsa Özkan, Hacettepe Üniversitesinden Dr. Naciye Yıldız ve Kırgızistan'dan Doç.Dr. İris Beybudova katıldılar.

Prof.Dr. Emine Gürsoy NASKALİ

Manas Destanı, Kırgız yaşamının bir ansiklopedisi mesabesindedir.

İlk konuşmayı panelistlerden Prof.Dr. Emine Gürsoy Naskali yaptı. Naskali, Manas Destanı'nı iki yönüyle zikrederek, birinci yönünün, Manas Destanı'nın dünyanın kayda geçirilmiş, tesbit edilmiş en uzun destanı olduğunu ikinci yönünün ise Manas Destanı'nın yaşayan bir destan olduğunu söyledi. Dünyadaki destanların büyük bir kısmının tarihe mal olduğunu ifade eden Prof.Dr. Emine Gürsoy Naskali "Hal böyle iken bu destanları artık söyleyen ozanlar yoktur. Bu destanları kitaplardan okuyoruz. Manas Destanı ise hala söylenmektedir. Canlı bir gelenektir. Babadan oğula miras bırakılan bir gelenektir." dedi.

Manas Destanının, Kırgız yaşamının bir ansiklopedisi mesabesinde olduğunu ve destanın içinde çayın hazırlanışından tüfek yapımına, selamlaşma adabından, edalı bir bayanın saç taramasına kadar her türlü ayrıntıyı bulmanın mümkün olduğunu ifade eden Prof.Dr. Emine Gürsoy Naskali, bu ayrıntıların yanısıra Manas Destanı'nın Kırgız tarih ve kimliğine açılan bir pencere olduğunu söyledi.

Prof.Dr. Emine Gürsoy Naskali, Manas Destanı'nın, Çinliler ile Kalmukların saldırılarına mukabele eden Kırgızların mücadelesini anlattığını, bu mücadelelerin kahramanların şahıslarında mücessemleştiğini söyledi. Manas Destanı'nın, Manas'ın, Manas'ın oğlu Semetey'in ve Semetey'in oğlu Saytık'in, yani üç neslin hayatını anlattığına da işaret eden Naskali, aynı zamanda Manas Destanı'nın Şamanist iken müslüman olmuş bir topluluğun destanı olduğunu da ifade etti.

Manas destanında geçen çeşitli kelimeler ve formülleri kısaca anlatan Prof.Dr. Emine Gürsoy Naskali, Destanın bazı bölümlerinden örnekler verdi. Bu örneklerde, destanda toprağa verilen önemin büyük olduğunu, topraklarda yaşanan tarihin, kimliğin, soyun, toplu yaşamın sürdürüldüğü yerin bunun şuuru ile belirtilerini ifade etti. Prof.Dr. Emine Gürsoy Naskali, destanda soy birliğinin işlendiğini, toplumdan uzak kalındığı zaman kültür yabancılaşması halinde soy kimliğinin zayıfladığı ve soy kimliğinden beklenen sadakat konusunda aksaklıklar olduğunun yer aldığını da anlattı.

Manas Destanı'nı dini yönden ele alan Prof.Dr. Emine Gürsoy Naskali; din konusunda iki alternatif olduğunu, bunların da müslüman veya kafir olmak olduğunu belirtti. Kırgızların Müslüman; Kalmuklar, Ruslar vs.'nin de kafir olarak geçtiğini ifade etti.

Manas Destanında dil birliğine de çok büyük önem verildiğini anlatan Prof.Dr. Emine Gürsoy Naskali "Nasıl ki dil ile milliyet arasında bir bağ var ise ve bir milliyete mensubiyet o milletin dilinin bilinmesiyle ispatlanıyorsa, dil ile din arasında da tabii bir bağ olması ve dil ve milliyet bağının içine din unsuru sağlamca yerleşsin isteniyor. Ancak, tabii, Kur'an'ın yabancı bir dilde olması din dilinin Arapça olduğu kanısı, az da olsa zihinleri karıştıran küçük bir husus. Teorik düzeyde uzlaşamaz gibi görünen bu çelişki pratik düzeyde hiç bir problem arzetmiyor : Almambet'in müslüman dili veya Kur'an dili neticede Kırgızca oluyor.

Manas destanında kimliğin ifadesini bireyler açısından ele aldığımızda ferdî kimlikten bahsedilirken bir ferdin anası, babası, yani soyu ve soyunun bağlı olduğu millet anlaşılıyor. Milliyet seçimi şahısların ihtiyarında bulunmadığına göre ve milliyete doğuştan intisab edildiğine göre milliyet aslî kimliği teşkil ediyor ve milliyetten vazgeçilmiyor." dedi.

Konuşmasının sonunda Manas Destanında toplumda din ve dilin çok önemli olduğuna işaret eden Prof.Dr. Emine Gürsoy Naskali "Dil ve din toplum yaşamın icabı, modern gözlüklerle bakarsak, Manas Destanı soy, dil, din üçgenini pragmatik ve geçerli bir çerçeveye oturtuyor" dedi.

Basın mensuplarının da iştirak ettiği panele vatandaşlarımızın ilgisi fazlaydı.

MANAS'taki hikmetli sözler sadece Kırgızlara değil tüm Türk Milletine aittir.

İkinci konuşmacı; Kırgızistan Büyükelçiliği Müsteşarı Dr. Anvarbek Mokeyev'de Manas'ın tarihî yönünü ele alarak anlattı.

Asırlar boyu devam eden geleneklerin, Kırgız folklorunda en açık biçimde görüldüğünü ve Kırgız folklorunda kahramanlık destanlarının önemli bir yer tuttuğunu söyleyen Kırgızistan Büyükelçiliği Müsteşarı Dr. Anvarbek Mokeyev bunların içinde en mükemmelinin de Manas Destanı olduğunu ifade etti.

Manas Destanı'nın, Kırgız halkının manevi hayatını en güzel şekilde yansıttığı için en yaygın destan olma özelliğini kazandığını da belirten Dr. Anvarbek Mokeyev, "Bu destan her Kırgız ailesi için kutsaldır ve Manas destanında bir parça okuyamayan aile yok gibidir. Dünyada Manas destanınından daha büyük bir destan yoktur. Destan, İlyada ve Odysea destanlarının toplamından daha büyük olduğu gibi, Şehname ve Mahabharata destanlarından da daha büyüktür. Manas destanının oluşmasının ve bu kadar uzun süre yaşamasının sebebi, hem Kırgız tarihini yansıtması, hem de Kırgız kültüründeki bütün edebî türlerin yerini almasıdır. Kırgızlarda yazılı edebiyat ve tarih geleneğinin gelişmemiş olması sebebiyle halkın manevî yoğunluğu bu destanda toplanmıştır. Destan Kırgız halkının ebedî bir kültür menbaı haline gelmiştir." dedi.

Dr. Anvarbek Mokeyev, Manas Destanı'nın ilk olarak Kazak aydını Çokan Velihanov tarafından ondokuzuncu asrın ortasında kaleme alındığını, daha sonra yine aynı asırda Radloff tarafından daha geniş biçimde alınarak Almanca tercümesiyle dünyaya tanıtıldığını söyledi. Manas Destanı'nın bütün varyantlarıyla planlı bir şekilde yazıya aktarılmasının yirminci asırda gerçekleştiğini ifade eden Mokeyev "Son zamanlarda yapılan çalışmalarda, Kırgız tarihinin en iptidai zamanlarından XVIII. asrın sonuna kadar yer alan olayların destanda yansıtıldığı görülür. Bu tarihin en önemli üç aşaması şunlardır :

1. Yenisey devri (İptidai zamanlardan IX. asrın ortasına kadar);

2. Altay devri (IX. asrın ikinci yarısından XV. asrın başına kadar);

3. Tanrı dağları devri (XV. asırdan XVIII. asrın sonuna kadar).

Manas destanının ilk katmanları tarih öncesi dönemlere aittir. Bu katmanlarda Kırgızların mitolojisi, şamanlığa ait inançları (yada taşı), tabiat kuvvetlerine ve kutsal hayvanlara ait gelenekleri ve kadın kültü (kahraman kadınlar) önemli yer tutar.

Destanın ikinci katmanındaki Oğuz Kağan, Karahan ve Almambet gibi efsanevi kahramanların varlığı, bu katmanın Hun, Köktürk ve eski Kırgız imparatorluklarının devrine bağlı olduğunu açıkça gösterir. Destanda, Kırgızlar, soylarını Oğuz Han ve Karahan'a bağlamışlardır. Böylece onların en eski Türk kavimlerinden biri olduğu anlaşılır. Tarihi kaynaklara göre ismi geçen ilk Türk kabilesi Kırgızlardır." dedi.

Kırgızların M.Ö. III. asırda tarihi kaynaklarda adına rastlanan bir topluluk olduğundan bahseden Dr. Anvarbek Mokeyev "O devirlerde Kırgızlar, Kuzeybatı Moğolistan'daki Kırgız gölü civarında yaşamışlardı. Daha sonra kuzeye doğru hareket ederek Yenisey nehrinin aşağı havzasına yerleşmişlerdi. Çin kaynaklarına göre buradaki "din-lin" kabileleriyle karışmışlardır. III-VIII. asırlarda yerli unsurlarla dışarıdan gelen unsurlar kaynaşmış ve Yenisey Kırgızlarının kültürlerinin temelini teşkil etmişlerdir (Taştık arkeolojik kültürü). Böylece Yenisey Kırgızları tarih sahnesindeki yerlerini almışlardır. VI. asrın ortasında kurulan Köktürk devletine Mukan Kağan zamanında tabi olmuşlardır.

Fakat, Kırgızlar bağımsızlıklarını kazanmak için devamlı Köktürklerle savaşmışlardır. Bu savaşlarda Kırgızların önemli siması Barsbeg tarih sahnesine çıkmış ve Kırgızların bağımsızlık mücadelesinde önderlik yapmıştır." dedi. Mokeyev, daha sonra Kırgızistan'ın tarihî gelişimini ve girdiği savaşları anlattı.

Dr. Anvarbek Mokeyev, Manas Destanı'nın üçüncü katmanı olarak da Kırgız tarihinin önemli bir devresini Karahıtay ve Moğollarla olan savaşlar olduğunu söyledi. Kırgız halkının değişik kabilelerden oluştuğu gerçeğinin Manas Destanı'nda yer aldığını ifade eden Mokeyev "Eski ve yeni kabilelerin kaynaşma sürecinde İslâm da büyük bir rol oynar. Bu kabilelerin İslâmlaştırılmasında Doğu Türkistan'lı ve Ferganalı tasavvuf şeyhlerinin kat-

kısı inkâr edilemez. Bu süreç XVII. asrın birinci yarısında tamamlanmıştır. İslâm dininin tesiri Kırgızların gerek maddî gerekse manevî hayatlarında büyük değişmeler vücuda getirmiştir. İslâm ideolojisinin bu etkisi Manas destanında da açıkça görülür. Bu dönemde bağımsızlık için savaş fikri yerini cihat (gazavat) düşüncesine bırakmıştır. Buna rağmen Manas bu ruha ulaşamamış ve Gazilik ünvanını almamıştır. Demek ki İslâm ideolojisi destana tam manasıyla sinmemiştir.

Kırgız kabilelerinin İslâmlaşması, Kırgız halkı için büyük önem taşır. Zira, tanrılar yerine tek bir Allah'a iman, dağınık kabilelerin bir araya gelmesine yardımcı olmuştur. Arap alfabesi de yeni Kırgız yazı dilinin oluşmasını sağlamıştır. Okur-yazar insanların sayısı da gün geçtikçe artmıştır. Diğer taraftan da İslâm ülkeleriyle kurulan yakınlık, Kırgız kültürünün, dil ve edebiyatının gelişmesinde müessir bir rol oynamıştır.

Ama ikili sistem yüzünden siyasî istikrarın sağlanamamış olması, ticarî, kültürel ve dinî merkezlerin bulunmaması Kırgız halkının biricik ideolojik dayanağı olarak Manas'ı bırakmıştır. Bu destanın oluşum sürecinin tamamlanmasının XVI-XVIII. asırlarda Tanrı dağlarında olması tesadüfî değildir. Bu destanın dili, bütün Kırgız ağızlarını kapsayan bir dildir. Manas destanında Kırgız halkının seceresi, örf ve adetleri, töresi, inançları ve tarihî özel bir şekilde anlatılmıştır. Destan, Kırgız halkının millet olma ülküsünü yaşatmış, destanın baş kahramanı yani Manas ise bu ülküyü gerçekleştirme davasında örnek bir kahraman portresi çizmiştir.

Bütün bunlar, bize, Manas destanının İslâm ideolojisi ve diğer ideolojilerin üstünde Kırgız halkının oluşmasında nasıl büyük bir rol oynadığını gösterir. Bu görüş Tanrı dağlarındaki Kırgız kültürünün özelliklerinden biridir. Bu yüzden, Müslümanlar için Kur'an, Hıristiyanlar için İncil neyse Kırgızlar için Manas odur." dedi.

Dr. Anvarbek Mokeyev, Manas Destanının son katmanının Kırgızların Tanrı dağlarındaki devrinde içerdiğini belirterek bu devirde, Kaşgarya'da oturan Çağatay hanlarının saldırıları, Kalmukların devamlı surette devam eden taarruzlarının Kırgızları bağımsızlık için savaşmaya zorlandığından bahsetti.

Manas Destanı'nın Semetey ve Seytek bölümlerinde kendi menfaatleri için ülkesinin çıkarlarını hiçe sayanlara, yine aynı menfaatler için iç çekişmelere sebep olanlara duyulan derin nefretin ifade edildiğine işaret eden Mokeyev, "Kırgızlarda alçak kişiler ve hainler çoktur. Bu yüzden Kırgız halkı zayıflamıştır, azalmıştır". Bu hikmetli sözler, Kırgızlar arasında Kançoro gibi hainlerin her zaman bulunabileceğini, günümüzdeki genç Kırgız devletinin bunlardan sakınması gereğini dile getiriyor. Zira bugünlerde sahte kahramanlar ve yalancı demokratlar (Eski Komunistler), Kırgız halkının arasında nifak tohumları saçarak hem kendilerini, hem de Kırgız halkını acı bir maceranın içine sürüklemeye çalışıyorlar. Acaba biz, Manas'ın güzel diliyle zamanımıza kadar ulaşan tarihimizden ders alabiliyor muyuz? Yoksa aynı hataları yine mi işliyoruz! Bunu gelecek gösterecek..!" dedi.

Manas Destanı'nında sadece Kırgızların tarihinin değil, Hunların, Köktürklerin, Uygurların, Tanrı uluğlarında yaşayan Karahanlıların tarihlerinin de yansıtıldığına değinen Dr. Anvarbek Mokeyev; "O halde Manas'taki hikmetli sözler sadece Kırgızlara ait değil, bütün Türk milletine aittir. Diğer Türk topluluklarının söylediği hikmetli sözler de Kırgızlara aittir." dedi.

Dr. Anvarbek Mokeyev, Manas Destanında kahramanlık kadar çalışmanında yüceltildiğini belirterek "Destanda aynı şekilde kadınların çalışması da yüceltilir. Onlar sadece ev işlerinde değil, kahramanların ihtiyacı olan savaş elbiselerinin ve at takımlarının yapılmasında da ustadırlar.

Manastaki önemli motiflerden biri de çocuklara ve yeni nesle gösterilen sevgi duygularıdır. Onlara, düşmanlara karşı zalim olmaları, onlara acımamaları, hürriyetleri ve vatanları için canlarını feda etmeleri öğütlenir.

Yıllarca komunistler tarafından Mankurtizm ideolojisiyle Kırgız halkının kafasından atılmak istenen millî şuuru, bugünkü Kırgız aydınları tarafından canlandırılmalı, yeni nesillere aktarılmalıdır. Bu, Kırgız aydının en mukaddes vazifesidir. Nesiller arasındaki ruhî uçurum kaybolmazsa milletin istikbali, gecenin karanlığında görünemez hale gelir.

Manas destanındaki önemli noktalardan biri de insanın çevresinden ayrılamaz oluşudur. İnsanın çevresiyle olan uyumu destanın her bölümünde yüceltilir. Manas destanına göre, Kırgızlar çevreyi adeta bir tapınak olarak değerlendirmişlerdir. Destanda, dağlar, nehirler ve ağaçlar kutsal olarak nitelendirilir. Adı geçen Aladağ ve Tanrı dağları mukaddestir.

Destanda hayvanlara da özel bir yer verilir. Özellikle göçebe Kırgızların hayatında atın önemli bir rolü vardır. Manas destanında at, kahramanın hem en büyük dayanağı olan dostu, hem de kanadıdır. Atı öldüğünde kahramanı da ölür.

Manas destanında bilge insanlara, bilim adamlarına, hekimlere kısaca uzman kişilere büyük önem verilir ve derin bir saygı gösterilir. Onlar zor durumdaki bahadırları ölümden kurtarır, savaş esnasında yenilmekte olan orduya yol gösterir. Müşavirler, Manas, Semetey ve Seytek'in danıştığı biricik insanlardır. Köktürklerdeki Tonyukuk, Oğuzlardaki Dede Korkut, yerini Manas destanındaki Bilge Bakay'a bırakır.

Özet olarak Manas destanı, Kırgız halkının ahlakî ve estetik değerlerini en iyi şekilde ifade eden büyük abidedir. Destanın ruhundaki hürriyet, bağımsızlık ve millet olma kavramları, genç Kırgız cumhuriyetinin bağımsız olma yolundaki ideolojisinin temeli olmalıdır. Kırgız gençlerine düşen görev, buideolojiyi en iyi şekilde uygulamak ve gelecek nesillere aktarmaktır." diye sözlerini bitirdi.

Doç. Dr. İris BEYBUDOVA

MANAS, Kırgız Kültürünün Orijinal Akıl Hazinesidir.

Üçüncü konuşmacı olarak kürsüye gelen Doç.Dr. İris Beybudova, Manas geleneğinden bahsederek Manas Destanı'nın günümüze kadar Manasçılar sayesinde ulaştığını söyledi. Manas Destanı'nın Kırgız tarihinin, dilinin, folklorunun bir parçası olduğunu ifade eden Beybudova "Manas Destanı, şu anda Kırgızın dayandığı en büyük dağ, geçmişi ve geleceğidir. Manas destanı asırlar boyunca ağızdan ağıza geçerek bize ulaşan tarihî bir hatırasıdır. Manas Kırgız kültürünün orijinal akıl hazinesidir. Bu zenginliği, hikmeti bize ulaştıran manasçılardır. Manasçılar sayesinde Manas, zamanımıza kadar yaşayabildi." dedi.

Manas destanının dünya şiir sanatında dipsiz okyanus olarak adlandırıldığına işaret eden Doç.Dr. İris Beybudova, bu destanı bugünlere getiren manasçılara da halk arasında büyük önem verildiğini söyledi.

Doç.Dr. İris Beybudova, Manasçıların asırlarca Manas'ı koruyup genç ve yeni nesillere ulaştırıp, onlara hayatın her yüzünü gösterdiklerini ifade ederek; "Manasçılar sosyal heyeti, aşk lirizmini, ahlâkî değerleri ve eski Kırgızların coğrafik, tıbbî, astronomik anlayışlarını anlatmışlardır.

Manası okuyarak onun tekrarlanmayacak sanat tecrübesini, epik kültürünü, bağımsızlık ideasını, dinî tecrübesini, iyimser trajedisini, pratik sanatını incelikle görüyoruz. Bunların hepsini manasçılara borçluyuz." dedi.

Manasçılığın çok eskilerden beri gelenek olarak Kırgızlarda saygıdeğer bir meslek olarak telakkî edildiğini ve herkesin manasçı olamayacağını belirten Doç.Dr. İris Beybudova, Manasçıların, manasçılık yeteneğini rüyalara bağladıklarını, rüyalarında manası ezbere söylediklerini ve uyandıktan sonra Allah'tan kutsal bir kuvvet verildiğine inanıldığını ifade etti.

Doç.Dr. İris Beybudova, Manasçıların manası söylerken hazır konuyu anlattıklarını, ayrıca belli bir olayı anlatırken de konunun dışına çıkmadan, kendi zamanının kelimelerini de kullanarak öz sanatından faydalanarak Manas'ı söylediklerini belirtti.

Her Kırgızın mutlak Manas'tan bir parça bildiğini söyleyen Doç.Dr. İris Beybudova "Manas'ın bazı şiirlerini bilmeyen Kırgız insanı yoktur. Her ailede, her köyde Manas'ın bazı parçalarını ezbere bilenler vardır. Arasanızda Manas'ın şiirlerini bilmeyen Kırgız bulamazsınız. Manas'ın millî duygulara girişi Kırgızların ana sütü ve ana diliyle eşdeğerdir.

Manas'ın varlığıyla Kırgız kültürü, dili ve edebiyatı büyüktür. Kırgızistan coğrafya rakımından küçük olabilir, fakat kültür, medeniyet, dil ve edebiyat bakımında büyüklüğü tartışılamaz." diye sözlerini bitirdi.

Doç.Dr.
İsa ÖZKAN

İslâmî Unsurlar MANAS DESTANI'nın Vazgeçilmez Yapı Taşlarıdır.

Dördüncü konuşmacı Doç.Dr. İsa Özkan''da Manas Destanı'nda İslâmî unsurlar konusuna değindi. Manas Destanı'nda müslüman kelimesinin karşılığı olan "busuman" kelimesinin 61 yerde geçtiğini, Hüda, Allah ve Tanrı kelimesinin bir çok yerde söylendiğini belirten Özkan, "Manas Destanı'nda Kur'an mukaddes bir kitap olarak bilinir ve sık sık adı zikredilir. Manas Destanı'nda, İslâmiyetle ilgili "helal-haram", "namaz", "abdest", "kıyamet", "selamlaşma", "dua", "ervah" gibi birçok inanç ve uygulamalar yer almaktadır. Kırgızlar her ne kadar XVII. yüzyıldan sonra İslâmiyeti kabul etmişlerse de söz konusu İslâmî unsurlar destanın yapısında vazgeçilmez yapı taşları olarak görünmektedir. Ayrıca, Mekke, Medine, Hz. Peygamber, Hz. Adem, Hz. Havva, Hızır ve diğer din ve tarikat büyükleri yeri ve sırası geldikçe olaylara bağlı olarak zikredilmektedir." dedi.

Manas Destanı'nda, kahramanların düzenli olmasada namaz kıldıklarını ve kahramanların sıkıntıya düştükleri, yaralandıkları zaman da Allah'tan, Peygamberlerden, Hızır ve Pirlerinden yardım istediklerini belirten Doç.Dr. İsa Özkan, kahramanların ölümünden sonra düzenlenen yer törenlerinde de İslâmî pratiklerin olduğunu ifade etti.

Doç.Dr. İsa Özkan, Manas Destanı'nda İslâmî usullere göre selamlaşıldığını ve İslâmiyetin kahramanların ve Kırgız Türklerinin kimliğinin tarifinde belirleyici bir unsur olarak yer aldığını belirterek "Bu unsur zamanla bir ülkü hâline dönüşmekte ve Manas'ın mücadelesinin esasını teşkil etmektedir. Destanın temel ideolojisine göre Manas, kâfirlerle savaşıp İslamın yolunu açacak; sonunda Kırgızlara komşu bütün kavimleri bir bayrak altında toplayacaktır. Bu husus destanın muhtelif bölümlerinde değişik vesilelerle sıkça dile getirilir.

Manas Destanı'nda Kırgız Türklerinin yaşama tarzının, yaylak-kışlak ve atlı göçebe esasına dayanması dolayısıyla, İslâmın şartlarının bütünüyle uygulandığını söyleyemeyiz. Ancak destanın birçok rivayesinde muhtelif inanç tabakaları arasında en kuvvetli tabakalardan birini İslâmiyet teşkil etmektedir.

Manas destanının Türkistan'daki Kıpçak bakiyesi olan Müslüman Türk boyları arasında yaşamasında İslâmî unsurlar önemli rol oynamıştır. Halkın vicdanına sinmiş olan dinî inanış, kabul ve pratikler, destan anlatıcılarınca Manas Destanının bünyesinde saklanmış ve nesilden nesle sözlü olarak aktarılmıştır. Söz konusu dinî motifler ayıklandığı zaman destan bütün özelliklerini yitirmektedir. Zira o zaman destan kendisini ortaya koyan toplumu temsil gücünü yitirmektedir. Nitekim, gerek Çarlık döneminde, gerekse Komünist rejimi döneminde, Türkistan Türklerinin en mühim kültür taşıyıcısı olan Manas destanının yayınlanmış metinlerine müdahaleler vaki olmuştur. Bu müdahaleler destanın yapısını bozmuş, millî ve dinî hayatın manevî bakımdan beslenmesine engel olunmuştur." dedi.

Dr. Naciye Yıldız : MANAS, Kırgız Türkleri Arasında Milliyetçiliği ve İslamiyeti Güçlendirme Gücüne Sahiptir.

Son konuşmacı olan Dr. Naciye Yıldız'da Manas Destanı ile ilgili çalışmalar hakkında bilgi verdi. Manas Destanı ile ilgili olarak günümüze kadar yapılan çalışmaların, destanın hacmi ve önemi ile orantılı olmadığını ve sınırlı kaldığını belirten Dr. Naciye Yıldız bu alanda gerçekleştirilen çalışmaları derleme ve inceleme çalışmaları olarak iki grupta anlattı.

Derleme çalışmasında; Manas Destanı'nı bilim dünyasına tanıtılmasının ve destanın da bir bölümünün derlemesini yapan Kazak alimlerinden Çokan Velihanoğlunun olduğunu söyleyen Yıldız, Manas'ın Kırgız Türkçesi aslının aşağı yukarı bir asırdır ilim alemi için meçhul olarak kaldığını ifade ederek "ancak Manas'ın Kırgız Türkçesi aslı 1964 yılında, Alkey Margulan tarafından Leningrad Kütüphanesi arşivinde bulunmuştur. Arap harfleri ile ve 3390 mısra olarak tesbit edilmiş olan bu metni, Margulan 1971 yılında faksimile halinde, 1973 yılında Kazak diline aktararak yayımlamıştır. Böylece, ancak derlenişinden bir asır sonra, ilim dünyası bu ilk derleme ile tanışabilmiştir.

Manas Destanı'nın tam metninin derlemesi işi, Türkolog Wilhelm Radloff tarafından gerçekleştirilmiştir. Radloff, 1862 ve 1869 yılları yaz aylarında Kırgız Türkleri arasına düzenlediği seyahatlerde, Manas Destanı'nı derleyerek 1885 yılında Almanca tercümesi ile birlikte, kısaca "Proben" diye tanınan on ciltlik külliyatının beşinci cildinde 12.600 mısra olarak yayımlamıştır. Radloff'un bu derlemesi hakkındaki bütün tenkidlere rağmen ilk tam metin olması bakımından bugün de ehemmiyetini korumaktadır." dedi.

Manas Destanı'nın Manas, Semetey ve Seytek dairelerine ait elli civarında varyantın toplanmış olmasına rağmen 1958 yılına kadar Manas Destanı'nın tam metinlerin neşredilemediğini söyleyen Dr. Naciye Yıldız "Hatta, Manas Destanı ile ilmî olarak uğraşmak bile yasaklanmış, destanla ilgili çalışmalar yapan Ziyaş Bektanov, Taşım Bacıev gibi ilim adamları cezalandırılmışlardır. Bunun sebebi, bu metinlerin Kırgız Türkleri arasında milliyetçiliği ve İslâmiyeti güçlendireceği endişesiyle, Ruslar tarafından zararlı görülmesidir. Bu sebeple, derlenen metinler arşivlerde bekletilmiş; fakat bütün baskılara rağmen, halkın destana gösterdiği büyük sevgi ve sahiplenme engellenememiştir." dedi. Dr. Naciye Yıldız, bugün Kırgızistan'ın ilimler akademisinin el yazmaları bölümünde Manas Destanı'nın Manas ve diger dairelerinin iki milyon mısra civarında elliden fazla varyantının bulunduğunu söyledi.

Dr. Naciye Yıldız, Manas Destanının ilk derlemelerinden itibaren, Destanın ilim adamlarının ilgisini çektiğini ve destanla ilgili olumlu, olumsuz değerlendirmelerin yapıldığını belirterek, bu çalışmaların sayısının bugün üçbini aştığını söyledi. Yıldız, bugün Kırgızistan'da Manas Destanı ile ilgili veya ona değinen bütün çalışmaları içine alan on altı formalık bir Manas Destanı Bibliyografyası hazırlandığını da söyledi.

Panelistlerin tebliğlerini sunmalarından sonra Kırgızistan'lı Manasçı Kurmanbek Cumaliyev tarafından Manas'tan bazı parçalar sunuldu. Keçiören Belediyesi Tiyatro sanatçıları tarafından da Manas Dramatizasyonu adı altında bir skeç sunuldu. Daha sonra Kültür Bakanlığı tarafından hazırlanan Manas'ın çocukluğu konulu çizgi film dinleyicilere gösterildi.

Ünlü Kırgızistan'lı Manasçı Kurmanbek Cumaliyev

Keçiören Tiyatro ekibince sunulan Manas Dramatizasyonu

Manas Destanından bir parça

TASAVVUFİ DÜŞÜNCENİN ESASLARI

AHİ EVREN / İnceleme-Tercüme : Doç.Dr. Mikail BAYRAM
TDV Yayınları, Ankara 1995, 212 sayfa.

Ahi Evren Şeyh Nasîru'd-din Mahmud Anadolu Selçukluları zamanında Ahi Teşkilâtı'nın kurucusu olarak bilinmektedir. Fakat onun şahsiyeti, ilmî ve fikrî yönü asırlarca meçhul kaldığı gibi eserleri de hayatı ile birlikte tarihin karanlıklarında unutulmaya mahkûm edilmiştir. Bunun en önemli sebebi de teşkilâtçı olan Ahi Evren'in ve çevresindekilerin Moğol emperyalizmine ve Moğol yanlısı yöneticilere karşı sürdürdükleri mücadeledir. Bu mücadele sırasında çevresindekilerle birlikte bir katliam sonucunda öldürülen Ahi Evren ve arkadaşları üzerinde Anadolu'da hüküm süren Moğol iktidarının yarattığı ve sürdürdüğü ağır siyasî ve fikrî baskı uzun süre devam etmiştir. İşte bu şiddetli baskı Ahi Evren'i unutulmaya mahkûm ettiği gibi, eserlerinden bazılarının anonim eserler olarak mahdud nüshalar halinde kalmasına veya başka yazarlara mal edilerek günümüze gelmesine sebep olmuştur. Bazı eserleri de kayıptır.

Tasavvufî Düşüncenin Esasları adıyla tercüme edilen bu kitap Ahi Evren'in "Tabsiratü'l-mübtedi ve tezkiretü'l-münteni" adlı eseridir. Ahi Evren, dönemi, düşünceleri, Anadolu Selçukluları döneminin siyasal ve kültürel yapısı incelendikten sonra eserin tercümesi verilmektedir.

Kitap, Ahi Evren'i ilk kez eserleriyle tanıtan bir kitaptır.

BÂYEZÎD-İ BİSTÂMÎ

Tasavvufun abideleşmiş şahsiyetleri hayatlarıyla, menkıbeleriyle, fikirleriyle gönül ve ruh dünyamızı aydınlatan birer meşaledirler. Bu yüzden İslâm kültürü içinde tasavvuf kültürünün önemli bir yeri vardır.

Tasavvuf kültürü içinde Bâyezîd-i Bistâmî'nin ise ayrı bir yeri vardır. O, tasavvuf düşüncesinin en büyük temsilcilerinden biri olmuş, tasavvufun esaslarını en açık bir biçimde ortaya koymuş ve tasavvuf anlayışına önemli bir merhale kazandırmıştır. Bu yönleriyle kendisinden sonraki bir çok mutasavvıfı etkilemiştir.

Bâyezîd'in tasavvufu coşkulu, hisli, heyecanlı bir tasavvuf olup aşka, şevke ve muhabbete dayanır. Bununla birlikte onun tasavvufu sırf bir coşku, salt bir duygu değildir. Bu yolda yaşanan ruhî tecrübelerin ürünü olan marifet ve irfan onun tasavvufunda duyguyla düşünceyi birbirine bağlar.

Bâyezîd'in tasavvufunu vahdet-i vücûtçu görenler olmasına karşın temelde sekri, fenayı, aşkı ve marifeti esas alır. Onun yaklaşımı sevenin herşeyi sevgilisi olarak görmesine dayanır. Herşeyi sevgili, yani Hak olarak görür.

Prof.Dr. Süleyman Uludağ çalışmasında Bâyezîd-i Bistâmî'nin hayatını, menkıbelerini ve fikirlerini ilk kaynaklara dayanarak ortaya koymaktadır. Böylece tasavvuf abidesi bir şahsiyet hakkında derli toplu bir müracaat kitabına ulaşmış bulunmaktayız.

Prof.Dr. Süleyman ULUDAĞ
TDV Yayınları, Ankara 1994, 196 sayfa.

İSLÂM ve İNSAN

Arş.Gör. Zafi Arpaguş

İnsanın davranışları ilahi programda toplu bir elemeden geçirilecektir. Bizi gözetleyen melekler, her an böyle bir ayırımı yapıyorlar. Bu ayırım birgün gelecek önümüze konacaktır. Ve ilâhî hitap;

"Her insanın işlediklerini boynuna dolarız ve kıyâmet günü açılmış bulacağı kitâbı önüne çıkarırız. Kitâbını oku, bugün hesap görücü olarak sen kendine yetersin." (el-İsrâ, 17/13-14)

Doğrusu şu ki, bir çerçevesini İslâm'ın çizdiği hayat var, bir de bizim yaşadığımız hayat. Bunların üstüste konulduğunda bir uyum ile çakıştığını söylememiz pek mümkün gözükmüyor.

Şöyle de denilebilir. Bizim yaşadığımız hayat sanki İslâmın bizden istediği kalıplara sığmıyor. İslâmın biçimlendirdiği hayatıda biz yaşayamıyoruz. Bunun neticesindedir ki sağlıklı bir, müslüman-İslâm ilişkisi elde edilemiyor. Bu ilişkiyi sıhhate kavuşturmak için, aradaki kopukluğu ve yüzde farkını asgarî seviyeye indirmemiz gerekiyor. Bunun için de İslâmla hayatlarımız arasındaki farkın sebepleri üzerinde durmamız gerekiyor.

Bu farkın başlıca sebebi, İslâmın insandan beklentileri ile, insanın kendine kurduğu dünyada, dinin yeri arasında sağlıklı bir ilişkinin kurulamamış olmasındandır. Peki nedir bu?

İslâm, insanın tüm değer ölçülerini biçimlendirmek, tüm hayatına yön vermek istiyor. İslâm, insanın en önemli gündemi olmak istiyor. Çünkü gerçek rûhî tatmin hali, İslâmla insanı böyle bir zirvede buluşturuyor. Oysa insan

değişik sebeplerle bu çizgide devamlı bulunamıyor. Çünkü, insanı bu anlamda etkileyen iç kuvvetler ve dış âmiller var. Nefis iç etkenlerin başında geliyor. İslâma göre biçimlenmemiş sosyal çevre ise, dış etkenleri oluşturuyor. Sonra bir de İslâma ilişkin bilgisizlik söz konusu. Hayatın o anına denk düşen İslâmî bilgi, yani, hüküm nedir? Onu bilmede ve kavramada problemlerimiz var. İşte böyle bir cenderede hayatımız İslâmın elinden kayıp gidiyor.

Sonra İslâmın kişi hayatını denetleme altında bulunduran disiplinlerinden uzaklaşmışız. Öyle bir akış içerisindeyiz ki, bulunduğumuz noktanın neresi olduğunu düşünemiyoruz. Sanki, şuursuz bir sürükleniş hayatımıza hükmetmekte. Bu sürüklenişin bizi hangi sâhile vuracağını tahmin etmek de mümkün değil. Çünkü bu sürüklenişi kontrol altına alacak herhangi bir faal güce de sahip değiliz.

Şahsiyetimizde İslâmla müslüman arasındaki bu farkı kapatmaya çalışmalıyız. Bunun yolu

da, öncelikle İslâmın hayatımızın her anına denk düşen bilgisine ulaşmak, sonrada hayatımızı bu bilgiye göre test etmekten geçiyor. Sonrada bu testin neticesinde negatif çıkan kısımların vahiy bilgisi ile yeniden tamir ve inşasından. Öyleyse iki şeyi birlikte yürütmek durumundayız :

Birincisi, vahiy kaynaklı bilgiyi elde etmek,

İkincisi ise, hayatımızı bu kıstaslarla bir gözden geçirmek, sorgulamak.

Zaten, bir sorgulamaya başlarsak karşımıza neler çıkacaktır neler...

Bir anne-baba olarak çocuklarımızla olan ilişkilerimiz İslâma uygun mu? Ya, karı-koca olarak ilişkilerimiz nasıl? Ev sahibi-kiracı olarak ilişkilerimiz nasıl? Alış veriş ettiğimiz bakkalımızla, birlikte saf tuttuğumuz müslümanla? ...Komşumuzla, hastalandık, tedavide İslâmın ölçüleri ne? Doktorumuz, hastanemiz İslâmın ölçülerine uyuyor mu? Hatta herşeyden geçiniz, boş zamanlarımızın İslâm açısından nasıl değerlendirilmesi gerekiyor?..

Böyle yüzlerce, binlerce soru. Sorabilecek duyarlılığa sahip olursak, içinde yaşamakta olduğumuz hayatın her anını sorgulamak gerektiğini göreceğiz. İçimizden diyenler olabilir ki, "*Hayatımızı bu kadar sorgulamaya kalkarsak, hareket alanımız daralıyor. Dinin katı kurallarıyla hayatımızı bu kadar içli-dışlı yaparak hayatı kendimize zindan mı edelim?*"

Yaşamakta olduğumuz hayatın mâhiyeti ortada. O halde yaşadığımız bu hayatı sorgulamaya devam edeceğiz. Tâki, İslâmın biçimlendirdiği bir toplum hayatı gerçekleşinceye kadar.

Yani temel soru şu :

Neye göre, hangi ölçüye göre yaşıyoruz? Hayatımızı düzenleyen kuralları kim belirlemiş? Hangi dine göre belirlenmiş? Ve bu dinin âhirette kabul edilebilirlik oranı ve ölçüsü ne? Veya ne kadar? Çünkü Allah Teala öyle buyuruyor :

"*Kim İslâmiyetten başka bir din ararsa, bilsin ki, (o din) ondan kabul edilmeyecek ve o âhirette kaybedenlerden olacaktır.*" (Âli İmrân, 3/85)

O halde gerçekten Allah katında bir değeri yoksa, bize de iki alem mutluluğunun kapılarını aralayacak bir niteliğe sahip değilse, biz bu sevmediğimiz hayatı kimi memnun etmek maksadıyla yaşıyoruz? Hem kendimize zulmediyor, hemde gelecek nesillerimize kötü bir istikbâl bırakıyoruz.

Şunu tüm samîmiyetimle ifâde etmek isterim ki, bir müslüman için günü İslâm ile yaşamak, sâdece belirlenmiş ibâdetleri yerine getirmekten ibâret değildir, olmamalıdır da. Günlük işlerini iyi bir niyetle ve İslâm âdâbına uygun olarak yapmak, haram-helâl sınırlarına dikkat etmek, insanlara imkânları ölçüsünde faydalı olmaya çalışmak, faydalı olmadığı yerde hiç olmasa, zarar vermemeye dikkat etmek de hayatı müslümanca değerlendirmektir.

Her yaş ve meslek gurubundan müslümanların, günlerini İslâm ile yaşamak bakımından klasik usuller yanında, geliştirip uygulayabilecekleri özel ve yeni usuller olabilir, olmalıdır da. Zirâ her müslüman, kendi şartları içinde neyi nasıl yapabileceğini düşünür, dert edinirse, mutlaka bir yol ve çâre bulacaktır. Yeter ki yaşadığı hayatta ve toplumda bir müslüman olarak yerini almayı gaye edinsin.

Unutulmamalıdır ki, kişinin dünya ve âhiret mutluluğu, gününü gün etmekle değil, gününü İslâm ile değerlendirmekle elde edilebilir.

Rabbimizin bu konuda bizlere yardımcı olması en büyük temennimizdir.

Not : Hutbe olarak okunabilir.

100. Ölüm Yıldönümünde
AHMET CEVDET PAŞA
SEMPOZYUMU

Kültürel alanda gerçekleştirdiği faaliyetlerle kamuoyunun dikkatini çeken Türkiye Diyanet Vakfı; Ahmet Cevdet Paşa'nın ölümünün 100. Yıldönümü münasebetiyle üç gün süreyle "Ahmet Cevdet Paşa Sempozyumu" düzenledi.

Üç gün süren sempozyumda ilim adamları; Osmanlı devlet adamı Ahmet Cevdet Paşa'nın, yetiştiği ve çalıştığı ortam, hayatı ve şahsiyeti, düşünce sistemi, devlet adamı olarak düşünceleri ve faaliyetleri, ilim adamı olarak; mantık, tarih, tarih sosyolojisi ve hukuk alanındaki yeri ve tesirleri hakkında hazırladıkları tebliğleri sundular ve müzakere ettiler.

9 Haziran 1995 Cuma günü saat 09.30 da Kocatepe Camii Konferans Salonunda başlayan Sempozyumun açılışı Vakfımızın Yayın Kurulu Üyesi Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay'ın sunuş konuşmasını müteakip, Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz'ın konuşmasıyla yapıldı.

Mehmet Nuri Yılmaz yaptığı konuşmada millet olarak çok az millete nasip olmuş büyük bir tarihî geçmişe sahip olduğumuzu ifade ederek geleceğe güvenle bakabilmemiz, sıhhatli bir şekilde ilerleyip yükselebilmemiz için mazimizi iyi tanımak ve bu büyük tarihi geçmişimizden hız almak mecburiyetinde olduğumuzu dile getirdi.

Yeni yetişen neslin tarihlerini fazla tanımadıklarına da değinen Mehmet Nuri Yılmaz "Yeni yetişen nesillerimiz

maalesef geçmişini pek tanımamaktadır. Bu yüzden ezici çoğunluğu henüz yetmiş-seksen yıl önce ecdadı tarafından yazılmış eserleri okuyup anlama imkânından mahrum yeni neslimize, tarihimizi ve mazimizdeki mühim şahsiyetleri tanıtmak; üzerimize düşen önemli bir görevdir.

İşte bu sempozyumun böylesi önemli bir görevin yerine getirilmesine katkı sağlayacağına inanıyorum." dedi.

Bir milleti yükseltecek ve ileri götürecek esas unsurun, iyi yetişmiş ilim adamları olduğunu ve toplumların ilerlemesinde ilim adamlarının motor vazifesi gördüğünü belirten Mehmet Nuri Yılmaz "Kimliğinden taviz vermeden kendi döneminde, milletimizin içine düştüğü geri kalmışlıktan, tıkanıklıktan ve donukluktan kurtulabilmesi, kalkınıp maddeten ve manen yükselebilmesi için böylesi bir fonksiyon icra eden Ahmed Cevdet Paşa, ilim ve fikir hayatıyla, yorulmak bilmeyen gayretiyle, insanı hayrete düşüren müthiş mesaisi ve faaliyetleriyle, getirildiği her görevde yaptığı atılımlarıyla, neslimize örnek olarak sunabileceğimiz önemli tarihî şahsiyetlerimizden biridir.

Ahmed Cevdet Paşa aktif bir ilim adamı, fakih, tarihçi, edib, mütefennin, siyaset adamı ve mütefekkir olarak müslümanların kendi inançlarından, şahsiyetlerinden ve kimliklerinden uzaklaşmadan gelişmelere yönelmelerini sağlama ve hatta bunun metodunu çizme yolunda büyük emek vermiş, milletimize yeni ufuklar açmış bir simâdır.

Ahmed Cevdet Paşa; düstûrları vücuda getiren, tarihî incelemelere ilmî istikâmet veren, Türkçemize asalet ve akıcılık kazandıran, takvim usûlünü ilmî esaslara bağlıyan, bir hukuk abidesi olan Mecelle'yi vücuda getiren ve o dönemin çok karışık siyasî meselelerini müdebbir bir devlet adamı olarak çözen ilim ve siyaset adamıdır. İlmin bir çok şubelerinde teferruatlı bilgi sahibi mütebahhir bir allâmedir.

Küçük yaşta okuyup yazma öğrenen, henüz ergenlik çağına ulaşmadan Halebî ve Mülteka'yı tahsil eden, sarf, nahiv, beyan, mantık gibi âlet ilimlerini henüz onbeş yaşında ikmal ederek onaltı yaşında ulûm-u âliyeyi tahsil için Lofça'dan İstanbul'a gelen Ahmet Cevdet Paşa'nın talebelik yılları bile, yeni yetişen nesil içindeki kabiliyetli çocuklarımızı özel olarak eğitim, yeni Ahmed Cevdet'ler yetiştirmemiz konusunda bize bir fikir vermiyor mu?

Onca ilmî kudretine rağmen Ahmed Cevdet Paşa'nın ekip çalışmalarına ağırlık vermesi, belki de onun örnek almamız gereken en önemli yönlerinden biridir. Ahmed Cevdet Paşa'nın bu yönelişi ve gayreti, Mecelle gibi bir çalışmanın ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Bilindiği gibi O'nun ekip çalışması, Mecelle'yi oluşturan komisyonun başkanlığına münhasır değildir. Mecelle'den önce "Metn-i Metin" adıyla herkesin anlayabileceği bir kanun kitabı yazılması için "Meclis-i Alî-i Tanzimat Dairesi"nce oluşturulan komisyonda da en büyük katkı O'nundur." dedi.

Mehmet Nuri Yılmaz, Ahmed Cevdet Paşa'nın Millî ve Manevî bir şuura sahip olduğunu belirterek, ilim adamlarının, tarihçilerin ve hukukçuların Ahmed Cevdet Paşa'yı mutlaka tanımaları gerektiğini ifade ederek "Merhum, çöken bir imparatorluğun ilim ve siyaset adamı idi. Hüzünle yaşadığımız bu tarihte, elimizden kayıp giden, dört bir yandan ateş çemberine sokulan bir devletin mensubuydu. Bugünden geriye bakalım; 19. yüzyılın ızdırap dolu tarihinden geriye elimizde ne kaldı? Övüneceğimiz, kendimizi mesut ve bahtiyar hissedebileceğimiz nadir vesilelerden biri, Ahmed Cevdet Paşa'nın kendisidir. Bu millet, içinden Ahmed Cevdet Paşa'yı çıkarttığı için büyüktür. Bu devlet Ahmed Cevdet Paşa gibi bir devlet adamına sahip olduğu için büyüktür. Bu büyüklüğü çok iyi anlamamız lazım.

Bu itibarla yeni yetişen ilim adamlarımız için güzel bir model teşkil etmektedir. İyi yetişmiş, şahsiyetli, özüne bağlı müslüman ilim adamlarına, yediğimiz ekmek içtiğimiz su kadar ihtiyaç duyduğumuz bu zamanda böylesi üstün bir modelin çeşitli yönleriyle ele alınıp tanıtılacağı bu ilmî toplantı geçmişimizle kurulması gereken köprüye önemli katkı sağlayacaktır." dedi.

Mehmet Nuri Yılmaz, Ahmed Cevdet Paşa'yı hatırlamak ve anmanın, bir ilim ve feyz ırmağını coşturmak manasına geldiğini, müttaki bir müslüman, bir mütebahhir ve eşi az bulunan bir devlet adamı olarak herkesin Ahmet Cevdet Paşa'dan öğreneceklerinin olduğunu belirterek konuşmasını bitirdi.

Üç gün süren Ahmet Cevdet Paşa Sempozyumu 6 oturumda gerçekleştirildi.

İlk iki oturumun yapıldığı Ahmet Cevdet Paşa Sempozyumunun birinci günü ilk oturumda "Değişik Cephelerivle Ahmet Cevdet Paşa" konusunda tebliğler sunuldu. Oturum başkanlığını Prof.Dr. Necati Öner'in yaptığı oturuma konuşmacı olarak Prof.Dr. Er-

Ahmet Cevdet Paşa kimdir?

Osmanlı devlet adamı, tarihçi, hukukçu, edebiyatçı (Lofça 1822 - İstanbul 1895). Babası Bulgaristan'da Lofça (Lovts) kasabası idare kurulu üyelerinden İsmail Ağa; öğrenimini, Lofça müftüsü Hafız Ömer Efendiden yaptı. 1839'da İstanbul'a gelerek, medrese öğrenimine burada devam etti. Murad Molla tekkesinde devrin şair ve bilginleri ile tanıştı. İlk şiirlerini, eskileri taklid ederek yazdı. Müderris olduktan sonra Mustafa Reşid Paşanın çocuklarına ders vermeye başladı. Âli ve Fuad Paşalarla tanıştı. Bu temaslar onun siyasî alandaki görgüsünü arttırdığı gibi ilmî çalışmalardan, idarî çalışmalara doğru yönelmesini sağladı. 1850'de Maarif meclisi üyesi olarak, Erkek Öğretmen Okulu Müdürlüğüne getirildi. Bu arada, Fuad Paşa ile birlikte Bursa'ya yapmış olduğu bir aylık seyahat sırasında, Kavaid-i Osmaniye (Osmanlı Grameri Kaideleri) adlı kitabı ve Şirket-i Hayriyye'nin kuruluşuna ait projeleri hazırladı. İstanbul'a dönüşte, gerek öğretmen okulunda, gerek Maarif Meclisinde esaslı değişiklikler yapmayı başardı. Encümeni Dâniş'in kurulmasına dair gerekçeyi haziran 1851'de yazdı. 25 Mart 1852'de, Fuad Paşa ile Mısır'a gitti. Dönüşte, meşhur Tarih'inin ilk üç cildini hazırlayıp, Abdülmecid'e takdim etti. Süleymaniye derecesine yükseldi, vakanüvis oldu (1855). 1861'de, Meclis-i Alâ üyeliğine getirildi. İki ay sonra, fevkalade komiser sıfatıyle İşkodra'ya; 20 Haziran 1863'te Bosna-Hersek Müfettişi olarak, Bosna'ya gönderildi. Bu bölgenin içişlerini düzenlemekle büyük başarı gösterdi. 1865'te, Koza ıslahatıyle görevlendirildi. 1866'da, vakanüvislikten ve ilmiye mesleğinden ayrıldı. 1868'de, Divanı Ahkâmı Adliye Reisliğiyle İstanbul'a çağırıldı. Mahkemelerin ıslahı ve yeni kuruluşlar bu zamanda ele alındı. Cevdet Paşa'nın başkanlığında kurulan bir ilim heyeti, Hanefî fıkhına göre hazırlanan Mecelle'nin dört kitabını tamamlayıp yayımladı. Tarihinin yedi ve sekizinci ciltlerini yazdı. Ancak Cevdet Paşasız hazırlanan Mecelle'nin altıncı cilti, esaslı tenkitlere maruz kaldığından, Cevdet Paşa 25 Ağustos

cüment Kuran, Prof.Dr. Ümit Meriç Yazan, Dr. Ayhan Bıçak tebliğlerini sundular.

Oturum başkanlığını Prof.Dr. Bahaeddin Yediyıldız'ın yaptığı "Âlim Olarak Ahmet Cevdet Paşa" konulu sempozyumun ikinci oturumuna Dr. Harun Anay, Prof.Dr. Musa Çadırcı ve Prof.Dr. Emrullah Yüksel katıldılar.

Sempozyumun ikinci gününde 3. ve 4. oturumlar gerçekleştirildi. Oturum Başkanlığını Prof.Dr. Ercüment Kuran'ın yaptığı "Siyaset Adamı Olarak Ahmet Cevdet Paşa" konulu 3. oturuma tebliğci olarak Prof.Dr. Sina Akşin, Dr. Azmi Özcan, Doç.Dr. Süleyman Seyfi Öğün, Doç.Dr. Mümtaz'er Türköne, Dr. Tufan Bozkurt ve Yrd.Doç.Dr. Gökhan Çetinsaya katıldılar.

"Dilci ve Edebiyatçı Olarak Ahmet Cevdet Paşa ve Eserlerinin Kaynak Niteliği" konulu 4. oturuma başkan olarak Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay, konuşmacı olarak da

Yrd.Doç.Dr. Nasrullah Müftüoğlu, Doç.Dr. İsmail Doğan, Prof.Dr. Yusuf Halaçoğlu katıldı.

Üçüncü gün "Hukukçu Olarak Ahmet Cevdet Paşa" konulu 5. oturuma Prof.Dr. Emrullah Yüksel başkanlık yaparken, konuşmacı olarak Prof.Dr. Ali Şafak, Prof.Dr. Hulusi Yavuz, Prof.Dr. Beşir Gözübenli, Prof.Dr. Mustafa Baktır ve Prof.Dr. Mehmet Akif Aydın katıldılar.

Son oturumda da yine "Hukukçu Olarak Ahmet Cevdet Paşa" konusu geniş şekilde işlenerek müzakere edildi. Oturum Başkanlığını Prof.Dr. Ali Yaşar Sarıbay'ın yaptığı oturuma konuşmacı olarak Prof.Dr. Ahmet Akgündüz ve Doç.Dr. Orhan Çeker katıldılar.

Sempozyum Prof.Dr. İlber Ortaylı'nın yaptığı kapanış konuşmasıyla sona erdi.

1871'de, tekrar Mecelle cemiyeti başkanlığına ve aynı zamanda Devlet Şûrası Tanzimat Dairesi Reisliğine getirildi. Mecelle'nin altıncı kitabı yeniden yazıldı, diğerlerinin de tamamlanmasına çalışıldı. Midhat Paşa, Ahmed Cevdet Paşayı 6 Ağustos 1872'de tekrar Divanı Ahkâmı Adliye üyeliğine getirtti. 16 Şubat 1873'te, Evrakı Hümayun nezaretine ve 24 Nisan 1873'te Maarifi Umumiye nezaretine tayin olundu. Cevdet Paşa, bundan sonra sırasıyle, Devlet Şûrası başkan yardımcılığında, Yanya valiliğinde, Maarif nazırlığında ve Adliye nazırlığında bulundu. Abdülhamid II'nin ilk kabinesinde Adliye nazırlığı yaptı (16 Ekim 1876), Ethem Paşa kabinesinde Dahiliye nazırlığı yaptı. 26 Haziran 1880'de açtığı ilk hukuk mektebinde, usuli muhâkemei hukukiye ve belâgatı osmaniye ile hitabet derslerini de okuttu. Kanunu esasî meselesinden dolayı muhalefet ettiği Mithat Paşanın muhakemesi, onun bu devredeki Adliye nazırlığı zamanına rastlar. Cevdet Paşa, Midhat Paşa muhakemesinde, Midhat Paşayı İzmir'den alıp, İstanbul'a götürmek üzere oraya gönderilen heyetin başında bulundu (16 Mayıs 1881) ve Midhat Paşanın eseri olan meşrutiyete taraftar olmadı.

Cevdet Paşa, Ahmed Vefik Paşa başvekilliğe getirilince 30 Kasım 1882'de, Adliye nazırlığından tekrar ayrıldı; birkaç sene yine açıkta kaldı. Nihayet 8 Haziran 1886'da, beşinci defa Adliye nazırlığına getirildi. Padişahın hususî encümenlerine, maliye komisyonlarına ve Girit meselesi ile ilgili siyasî müzakerelere katılmak suretiyle, büyük bir müzakerelere katılmak suretiyle, büyük bir faaliyet gösterdi. Ancak, Kâmil Paşanın sadareti üzerine, onunla anlaşamadığı için, son defa bu vazifeden ayrıldı. 13 Mayıs 1890'da. Abdülhamid II kendisini, Meclisi Âli'ye memur etti. Bundan sonra, daha ziyade ilmî çalışmalar ve çocuklarını yetiştirmekle vaktini geçirdi. Bebek'te, kısa bir rahatsızlıktan sonra öldü. Tanzimat devrini en büyük devlet adamlarından biri olan Cevdet Paşa otuz cilte yakın eser verdi. Yazdığı nizamname ve talimatnameler de ciltler tutar.

Prof.Dr. İlber Ortaylı :

Ahmet Cevdet Paşa Osmanlı Medreselerinin Bir Güneşidir.

Sempozyumun sonunda bir değerlendirme konuşması yapan Prof.Dr. İlber Ortaylı, Cevdet Paşa'nın Osmanlı medreselerinin son güneşi olarak telakki edildiğini, bir anlamda da ilk güneşi olduğunu belirtti. Bunu da Ahmet Cevdet Paşa'nın Türk imparatorluğu'nun tanzimat döneminde yaşamasına bağlayan Prof.Dr. İlber Ortaylı, O dönemde dünyada yedi büyük devletin bulunduğunu bunlardan birinin de Osmanlı Devleti olduğunu ifade etti.

O dönemde İslâm Dünyasının bir koloniler çağına girdiğini söyleyen Prof.Dr. İlber Ortaylı "O asra kadar İslâm hukuku fıkhı içinde çok küçük bir yer işgal eden, ancak Endülüs Emevîleri arasında Vansarisî gibi vakihler arasında problem olan Darül Harp meselesi İslâm Cemaatinin en büyük problemi haline gelmiştir.

İşte bu devir içinde İslâm Devleti nedir, İslâm toplumu nedir? İslâm hukukçuları ve mütefekkirleri arasında yeniden tartışılmaktadır. Hiç şüphe yok ki yeni bir içtihada lüzum vardır ve müslümanlar yeni bir içtihat asrına adım atmışlardır. Şu varki bütün bu dönemin mütefekkirleri içinde meseleye en sağlam şeklinde el koyan, meselelere fıkhın en sağlam prensipleriyle müesseseleriyle yaklaşan Ahmet Cevdet Paşa'dır." dedi.

Bir çok kişinin hâlâ affedemediği ve tenkit ettiği garplılaşma dönemini kültürümüzün ve tarzı hayatımızın tahrip oldu dediği tanzimat döneminin İslâm tarihinde kaçınılmaz bir trajedi olduğunu söyleyen Ortaylı "Bu hassas asırda milletimizin yetiştirdiği en önemli adamların başında Cevdet Paşa gelir. Cevdet Paşa yaşadığı dünyanın çıkmazını bilen ve üstümüze gelen dünyadan ürken, ikisinin arasındaki dengeyi bulmak, müesseseleri mütalaaya almak zorunda olan insanların en büyüklerindendir." dedi.

19. asrın sosyolojik pozitivist teorileri içinde devlet için muhtelif menşeler arandığına değinen Ortaylı, "19. y.y. ın mütebahhir Türk mütefekkiri aslında bizim devlet nazariyeleri bakımından da son derece de orijinal bir görüşün sahibidir. Mütebahhir Cevdet Paşa medreselerin yenileşme durumunu ve yenileşememelerini çok iyi bilir. En üst payeye kibar-ı müddessirin dediğimiz Süleymaniye Medreselerine kadar yükselmiş ve ondan sonra kaza sistemi kaza silki içinde Anadolu kazaskerliğini ve nihayet yatay bir geçişle rütbeyi vezaretle Cevdet Paşalığı almıştır. Tanzimat döneminin bütün yenilikçi kanunlaşma hareketlerinde, arazi kanunnamesinden vilayet kanunnamesine kadar onun imzası, onun kalemi, onun mantığı görülür. Muarızlarıyla birlikte aynı masaya oturmak ve çatırdayan devletin yıkılışını geciktirecek kanunları hazırlamak gelecek nesillere ışık tutmakta hiç bir zaman tereddüt etmemiştir. Cevdet Paşa İslâm tarihinde bir kadifikasyon'un öncüsü sayılır, bu doğru bir sözdür. Cevdet Paşa'da bir anlamda İslâm hukukunu tedvin etmektedir. Peki bunu nasıl yapmaktadır.

İçtihat içtihatı nakşetmez diye açıkca söyleyen bir adam, nasıl oluyor da bir tevhid-i içtihatla adeta mecelleyle İslâm cemiyetinin önüne geliyor ve nasıl oluyor da buna itiraz eden hukukçular da ondan sonra bu külliyata dört elle sarılıp işi yürütüyorlar. İşte bu zamanı ve zemini anlamaktır ve Osmanlı İmparatorluğu, Osmanlı cemiyeti aslında bulunduğu çağın içinde, bu gibi bir faaliyetin çok gerekli olduğunu görmüş, anlamış ona göre ilerlemiştir. Cevdet Paşa'nın Mecelle'de kullandığı dil hiç bir şekilde Kazivistik olarak nitelendirilemez. Tam tersine kullandığı ifade itibariyle bizim bugünkü mehas kanunumuz olan İsviçre Medenî kanunundan çok daha genel, mücerret ve hukukî bir üslûp ve ifade kullanmaktadır. Bu ifadeye ancak o asırdaki Alman kanunu medenisinde rastlanır.

Memleketimizde bazı tetkikat ve spekilasyonların tetkikata istinad etmeden yapıldığını ifade eden Ortaylı "Evvela bir hukuk sisteminin, bir hukuk metninin karakterini vermek için yapılacak muamele çok açıktır. Metni çok iyi okuyacaksınız, filolojik bakımdan değerlendireceksin.

Bu muazzam bir tetkiktir. Çok açıktır ki Türkiye'de kullandığımız kanun-u medeniyenin bu anlamda tefsirini hiç kimse yapmamıştır. Yani kanunun metnini bilmek, işleyişini iyi bilmek bir şey ifade etmez. Onun arkasında neler var nereye kadar gidiyor onu bilmek lazım. Aynı şekilde bunu mukayese etmek lazım, o takdirde görülecektir ki Dünya'da laik olan hiçbir kanun metni yoktur. Yani laik bir kanunî medenî munutku yoktur. Çünkü kanunun ruhunu ifade eden, onu tarih içinde geliştiren cemiyetler, ister istemez kendi dinî yaşayış ve telakkilerini onun içine enjekte etmişlerdir. Bu anlamda Türk kanunu medeniyesi de aynen İsviçreden alınmış bir şey değildir. Herkes biliyor ki bu kanunu medeniyenin şahsa ve bilhassa aileye raci en önemli hükümlerinde İslâm hukukunun bir takım müesseseleri yaşamaktadır." dedi.

Ahmet Cevdet Paşa'da her şeyin bulunduğunu ve Cevdet Paşa'nın aydan gelmediğini söyleyen Prof.Dr. İlber Ortaylı "O bu ülkenin çıkmaz sokaklarında yetişen, küflü medreselerinde çile çeken, bazen aç kalan, bazen çok parlak insanlara rastlayan, onları sevgi ile tasvir eden, bazen cahil yobaz insanlarla mücadele eden, devlet hayatında en sevmediği insanların bile büyük taraflarını tasvir etmekten çekinmeyen, bazen de onların en küçük taraflarını gören her şeyiyle, ahlâkıyla ritrerüyle bilgisiyle çalışmasıyla, tutarlılığı ve tutarsızlığı ile bu memleketin bu ülkenin sokaklarında yetişen bir insandır. Onun hiçte uzun sayılmayacak hayatında bu kadar muhteşem işler yaptığına bakarsanız Türk Milletine, tembelde diyemezsiniz. Gerçekte Türkler tembel değil dağınık insanlardır. Ne zaman ne yazacakları, neyi üretecekleri, bazende neyi berbat edecekleri belli olmaz, onun içinde Cevdet Paşamızda o hayatını bir purusyalı alim gibi değil, fakat içinden gelen bir heyecanla, içinden gelen bir gayretle bazende içinden gelen küskünlükle tamamlayan bir Osmanlıdır. Biz aslında Cevdet Paşa asrından çok şeyler öğrenmek zorunda olan, sadece tefekkürüyle değil tevazu ve yaşayış biçimiyle bile o devre bir anlamda dönmek zorunda olan insanlarız. Bu problem bütün Türkiye, bu bütün dünya için aslında geçerli bir prensiptir. Yeniden tetkik etmek yeniden tefsir etmek, yeniden anlamak zorundayız. Cevdet Paşa'da bu toplumun bir münevveridir ve bu toplumun bir devlet adamıdır.

Son asrın tefekkürü ve kültürü bugüne bile ışık tutacak bir şekilde Cevdet Paşa gibi adamlarla kurulmuştur. Son asrın kayda değer hükümdarı sırf Türkiye için değil bütün etraf için ikinci Abdulhamittir. Şemsettin Sami büyük adamdır. Alî Paşa büyük sadrazamdır. Fuat Paşa büyük diplomattır.

Biz tarihçiler olarak bizim zamanımızı inşa eden bu granitlere sadece saygı duymak ve onları anlayarak tetkik etmekte mükellefiz. Aslında sıhhatli bir tarih anlayışı yurt sevgisi ve gelecek inşası da bununla mümkün olacaktır. Bu toplantı büyük adamımıza karşı bir kadirşinaslık, bir rahmet vesilesidir." dedi.

Diyanet İşleri Başkanlığı KURBAN KAMPANYASI'NA BÜYÜK İLGİ

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yurtiçinde ve yurtdışında vatandaşlarımızdan kurbanlarını vekâlet yoluyla kestirmek isteyenlere yardımcı olmak amacıyla, Başkanlığın organizesinde Türkiye Diyanet Vakfı aracılığıyla Kurban Kampanyası düzenlenmiştir.

Geçen yıllarda gerçekleştirilen kurban kampanyasına katılan vatandaşlarımızın kurbanları güvenli bir şekilde kesilerek yurtiçinde ve yurtdışında ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmıştır.

Bu hizmetten alınan olumlu sonuç, vatandaşlarımızın organizasyona gösterdiği güven ve ilgi dikkate alınarak Diyanet İşleri Başkanlığı'nın organizesinde ve Türkiye Diyanet Vakfı aracılığı ile bu yıl da kurbanlarını vekâlet yoluyla kestirmek isteyen vatandaşlarımıza yardımcı olunması amacıyla yeni bir kampanya başlatıldı. Kurbanların bir bölümü ülkemizde, bir bölümü de bedelleri gönderilerek Müşavirliklerimiz nezaretinde Türk Cumhuriyetlerinde ve topluluklarında kestirilerek mahallinde ihtiyaç sahiplerine dağıtılmıştır.

Yurtiçinde kesilen kurban etlerinin bir kısmı öğrenci yurtlarındaki öğrencilerle fakir ve muhtaç vatandaşlarımıza dağıtıldı. Kesilen kurbanlardan elde edilen paralar geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da mahalerinde kurban kestirilmesi veya kurban etlerinin kendilerine ulaştırılması mümkün olmayan Türk Cumhuriyetleri ile topluluklarına ve Bosna-Hersek'e gönderildi.

Bu yıl yurtiçinde 3420, yurtdışında da 1300 olmak üzere toplam 4720 adet vekâlet yoluyla kurban kesildi.

Moğolistan'da kesilen kurbanlardan bir görüntü.

HAC her yıl dilleri, renkleri, ülkeleri, kültürleri farklı; fakat hedef ve gayeleri aynı, milyonlarca müslümanın bir arada, hep birden ibadet edip Allah'a yönelmelerini, birbirleriyle tanışıp kaynaşmalarını, müslümanların dertlerini görüşüp ortak çareler bulmalarını sağlar.

Ülkemizden de kutsal topraklara hacı olmak amacıyla onbinlerce vatandaşımız gitmektedir. Evinden, çocuklarından, toprağından ayrılan, ortalama 60 yaşında, çoğu yaşadığı bölgeden hiç ayrılmamış, onbinlerce vatandaşı binlerce kilometre uzaklıktaki tanımadıkları bir ortama taşımak, ibadetlerini en güzel şekliyle yerine getirmeleri için her türlü imkânı hazırlamak, sağlıktan ulaşıma tüm hizmetleri organize etmek zor, meşakkatli ve yorucu bir çalışmayı gerektirir.

İslâm Dini'nin ibadet esasları ile ilgili işlerini yürüten ve vatandaşlarımızın ibadetlerini yerine getirmelerine yardımcı olmayı amaçlayan Diyanet İşleri Başkanlığı, Türkiye Diyanet Vakfı ile müştereken vatandaşlarımızın hac ibadetini de rahat ve sağlıklı olarak, en güzel şekliyle ifa etmesi için yapılabilecek tüm hizmet ve çalışmaları gerçekleştirmeye gayret etmektedir. Bu gayret ve başarı diğer İslâm ülkeleri için büyük bir örnek teşkil etmektedir.

Hac farizâsını yerine getirmek üzere kayıt yaptıran hacı adaylarının elbiselerinden, uyku tulumuna, zem zem bidonuna, künyesine, şemsiyesine kadar tüm ihtiyaçları Türkiye Diyanet Vakfı tarafından temin edilerek Hacı adaylarına ulaştırılmaktadır.

Türkiye'den hareket eden hacı adayları Cidde Havaalanı'nda Diyanet İşleri Başkanlığı karşılama ekipleri tarafından karşılanarak, gerekli pasaport ve diğer resmî işlemleri tamamlanmakta, Mekke ve Medine'ye intikal etmek üzere otobüslere bindirilmektedir.

Cidde'den otobüslerle Mekke ve Medine'ye intikal eden hacı adaylarının hac döneminde, bu kutsal topraklarda, rahat bir ortamda barınmalarını temin etmek amacıyla, Başkanlıkça oluşturulan kiralama ekipleri tarafından Mekke ve Medine'de evler kiralanmaktadır. Bu evlerdeki bütün odalarda klima cihazı bulunması, tabanlarının sergili olması ve yeteri kadar su soğutucusu bulunmasına özellikle dikkat edilmektedir. Bu evlerde uzun süre kalacak olan vatandaşlarımızın dinlenebileceği, hac ibadetini huşu içinde yerine getireceği bir ortam oluşturulmuştur.

Bu amaç doğrultusunda Medine'de 62, Mekke'de 63 olmak üzere toplam 125 çok katlı ev kiralanmıştır. Evlerin iki bölgede kiralanması hem hacı adaylarımız için hem de din görevlileri için büyük bir kolaylık sağlamıştır.

Başkanlık ve Vakfımız işbirliğiyle, uzun ve külfetli hac seyahati boyunca Mekke, Medine, Arafat, Müzdelife ve Mina'da Devlet olarak Türk hacılarının yanında olmak, acil durumlarda hemen tıbbî müdahalelerde bulunmak ve vatandaşlarımızın sağlık durumlarını en iyi seviyede tutmak amacıyla her yıl olduğu gibi bu yıl da sağlık ekibi oluşturulmuştur. Mekke ve Medine'de birer hastane kurulmuştur. Mekke'de bulunan hastanemiz 150 yatak kapasiteli olup, uzman doktorlar istihdam edilmiştir. Hastanede kalp ameliyatı hariç, hemen hemen bütün ameliyat-

lar yapılmaktadır. Ayrıca çeşitli yerlerde kurulan 5 adet sağlık ocağı vasıtasıyla da hacı adaylarımıza sağlık hizmeti sunulmuştur. Hastaneye müracaat eden yerli ve diğer ülkelere ait vatandaşlar da ücretsiz olarak muayene edilmiştir.

Hac mevsiminde, yüzbinlerce müslümanın hac ibadetini yerine getirmek üzere geldiği Mekke ve Medine şehirleri çok kalabalık bir ortamda bulunmaktadır. Bölgeyi tanımayan Türk hacılarının bir kısmı bu kalabalık ortamda ve sıcak iklimde kafilesini, kaldığı evi bulmakta zorlanmaktadır. Bu durumun hacılar arasında çeşitli sorunlara neden olduğunu müşahede eden Diyanet İşleri Başkanlığı Türk hacılarının yoğun olduğu bölgelerde ve Mescid-i Haram'ın karşısına kayıp merkezleri kurmuştur. Buralara müracaat eden hacı adayları görevlilerce kafilelerine teslim edilmiştir.

Ayrıca hacı adaylarının bulundukları bölgelerden Harem-i Şerif'e kolayca intikal etmelerini sağlamak amacıyla Başkanlığımızca 29 adet servis otobüsü kiralanmıştır. Hacı adaylarımız bu servis araçlarıyla ücretsiz olarak taşınmıştır. Yine hacı adaylarımızın Mekke'de bulunan kutsal yerleri ziyaret etmeleri amacıyla da ücretsiz servisler düzenlenmiştir.

Vatandaşlarımızın bunca zahmet ve maddî fekâkârlık yaparak hac ibadetini yerine getirmek üzere geldikleri bu kutsal topraklarda ibadetlerini noksansız yerine getirmeleri amacıyla Başkanlıkça bir fetva ekibi oluşturulmuştur. Her gün yüzlerce soruya muhatap olan Mescid-i Haram içinde belirli mekanda çalışmalarını sürdüren ekip, vatandaşlarımıza rehberlik etmişlerdir.

Haccın en zor günleri Arafat, Müzdelife ve Mina'dır. Başkanlık, tüm ekiplerini bu mahallerde toplayarak hizmetlerini yoğunlaştırmaktadır. Hacılarımızın Arafat'ta güneşten korunmaları ve ikamet etmeleri amacıyla çadırlar kiralanmakta, sahra hastanesi ve sağlık ocakları kurulmaktadır. Hacılarımızın Arafat, Müzdelife ve Mina'ya intikallerini sağlamak üzere 572 otobüs kiralanmıştır.

Haccın en meşakkatli kısmı olan Arafat ve Müzdelife intikalleri alınan olağanüstü tedbirlerle, zamanında sağlanmıştır. Hacı adaylarımız kiralanan toplam 572 otobüsle reddeyn usulüyle Arafat'a taşınmıştır. Hacı adaylarımız için, 5200 adet Arafat'ta, 4960 adet de Mina'da olmak üzere toplam 10.160 adet çadır kiralanmıştır. Arafatta vakfe'ye duran hacı adaylarımız 09 Mayıs 1995 günü, gün batımından sonra otobüslerle Müzdelife'ye taşınmıştır. Her otobüsde bir din görevlisi ile bir yardımcı görevlendirilmiştir. Müzdelife'den Mina'ya geçen hacı adaylarımız burada bulunan çadırlara yerleştirilmiştir. Hacı adaylarımızın kurbanları İslâm Kalkınma Bankası aracılığı ile kestirilmiştir. Şeytan taşlayan hacı adaylarımız, traş olup ziyaret tavaflarını yaptıktan sonra hacı olmuşlardır.

Ekipler dualarla kutsal topraklara uğurlandı.

Mekke Hastanesinde kalp ameliyatı hariç tüm ameliyatların yapıldığı ameliyethane.

Hacılara hizmet veren servis araçları

Arafattan bir görüntü.

YURTDIŞI HİZMETLERİ

Recep Yıldırım
Dış İlişkiler Müdürü

Kurulduğu günden bugüne esas olarak Diyanet İşleri Başkanlığı hizmetlerine destek sağlamayı amaçlayan Vakfımız, imkanlarının arttığı ölçüde ilgi ve faaliyet alanını da genişletmiştir. Vakfımız, bugün dünyanın büyük eserleri, faaliyetleri, kuruluşları ve medeni ilişkileri ile gurur verici bir etkinliğe kavuşmuştur. Hiç şüphe yok ki, gelinen bu noktada Devletimizin önderliğinde ve milli dış politika önceliklerimizi göz ardı etmeksizin başta Diyanet İşleri Başkanlığımız olmak üzere diğer ilgili kurumlarla koordineli bir şekilde çalışmayı prensip edinmemizin de büyük rolü olmuştur.

Vakfımız, Devletimizin artan gücüne ve etkinliğine paralel olarak, milli politikalarımızın uzandığı ve milli çıkarlarımızın söz konusu olduğu her yere kültürümüzü taşımak, onu geliştirerek, dünya kültürleri ile rakabet edecek düzeye çıkarmak ve dünyada yeniden doğmakta olan Türk imajına katkıda bulunmak azim ve çabasındadır. Bu cümleden olmak üzere Vakfımız;

— Yurtdışına yönelik olarak sunulan hizmetler çeçevesinde ve çok büyük sayılarla ifade edilen yurtdışındaki işçilerimizin toplu olarak yaşadıkları ülkelerde, milli kimliklerinin muhafazası ve kültürel ihtiyaçlarının karşılanması yönünde önemli katkılarda bulunmaktadır.

— Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımıza sunulması gereken hizmetlerin, daha etkili ve yaygın bir şekle getirilmesi amacıyla Almanya, Hollanda, Belçika, Danimarka, İsviçre, Fransa, Amerika ve diğer ülkeler de satınalınan hizmet binaları, inşa ettirilen veya onarılan camiler için maddi katkı sağlanmakta, camiler için ihtiyaç duyulan minber, kürsü, halı, avize ve sair malzemeler Vakfımızca temin edilerek gönderilmektedir.

— Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla ortaya yeni ve bağımsız Türk-İslam Cumhuriyetleri çıktığı gibi, halen Sovyet Rusya'nın yönetimi altında Özerk yönetimlerle idare edilen topluluklarla doğrudan temas imkanı doğmuştur. Vakfımız, oralardaki kültür kuruluşları, din ve kültür adamları ile temasa geçmiş, büyük bir kısmını şahsen veya heyetler halinde Türkiye'ye davet etmiştir. Bu kişiler, Vakfımız imkanları ile ağırlanmış, kendilerine Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakfımız çalışma ve faaliyetleri tanıtılmış, Türkiye'deki Din-Devlet ilişkileri konularında bilgiler verilmiş, İlahiyat fakülteleri, İmam-Hatip liseleri ve diğer ilgili sosyal kuruluşların çalışmaları hakkında inceleme, araştırma ve görüş alışverişinde bulunma imkanı sağlanmıştır.

— Bağımsızlığına yeni kavuşan Türk Cumhuriyetleri ve Rusya Federasyonu ile Kafkasya ve Balkan ülkelerinde yaşayan soydaş ve dindaşlarımızın dini ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Diyanet İşleri Başkanlığı'nca bu ülkelerde gönderilen din görevlilerine maddi katkı sağlanmıştır.

— Bosna-Hersek, Azerbaycan, Kuzey Irak, Kırgızistan, Arnavutluk ve diğer ülkelerde yaşayan soydaş ve dindaşlarımızın acil ihtiyaçlarında kullanılmak üzere gerekli olan ilaç, tıbbi malzeme ve sair maddelerden oluşan yardımlar Vakfımızca görevlendirilen elemanlar vasıtasıyla bu ülkelere gönderilmiştir.

— Ülkemizdeki Din-Devlet ilişkileri modeli ile ilahiyat fakülteleri, imam-hatip liseleri ve Kur'an kursları modelinin Orta Asya ve Kafkaslar'daki ilgili makamlara tanıtılması, bu tür kuruluşların bu ülkelerde de kurulması ve kültür birikimimizin arzu edilen biçimde oralara taşınması konusunda çalışmalarımız sürdürülmektedir. Bu çerçevede, Azerbaycan, Kırgızistan ve Türkmenistan'da birer ilahiyat fakültesi, Azerbaycan'da 5 adet ilahiyat temayüllü lise faaliyete geçirilmiştir.

— Bahse konu ülkelerde yaşayan soydaş ve dindaşlarımızın takvim, imsakiye, basılı, sesli ve görüntülü yayın, araç-gereç vb. ihtiyaçları da imkanlar ölçüsünde Vakfımızca karşılanmaya çalışılmaktadır.

— Demirperde gerisi ülkelerde meydana gelen son değişikliklerden sonra Kafkasya, Orta Asya ve Balkanlar'da yaşayan dindaş ve soydaşlarımızın dini ihtiyaçlarını karşılanması maksadıyla Azerbaycan, Kırım, Kırgızistan, Nahçıvan, Türkmenistan, Kazakistan ve Rusya Federasyonu ve diğer ülkelerde temelden camiler inşa ettirilmekte, bunun haricinde, sözü edilen ülkelerde ibadete açık olan, tamir ve onarımına ihtiyaç duyulan camiler için de maddi katkılar sağlanmaktadır.

OCAK-MAYIS 1995 AYLARI İTİBARİYLE GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLERİMİZDEN BAZILARI

* Bosna-Hersek'in Iraknik bölgesinde, Osmanlı dönemine ait eserlerden olan İbrahim Paşa Medresesi ve Mescidi için ihtiyaç duyulan halı ve halıflex malzemesi temin edilerek mahalline gönderilmiştir.

* Mahçıvan'da açılan İlahiyat Temayüllü lise öğrencileri ve öğretmenlerinden oluşan 45 kişilik bir gurup Türkiye'ye davet edilerek, ağırlanmışlardır.

* İsviçre'nin Zürih şehrinde yaşayan vatandaşlarımıza dinî, sosyal ve kültürel hizmetlerde bulunulması maksadıyla, temin edilen hizmet binası için 200.000.-SFR yardım yapılmıştır.

* Kuzey Irak'ta yaşayan Türkmen kardeşlerimizden 500 aileye dağıtılmak üzere, 500.000.000.-TL. değerinde muhtelif gıda maddesi gönderilmiştir.

* Ülker Gıda A.Ş. ve Vakfımız işbirliği ile Azerbaycan'da yaşayan soydaşlarımıza dağıtılmak üzere, 2000 aileye dağıtılacak şekilde hazırlanan, 30.000 Amerikan Doları değerindeki yardım malzemeleri ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmıştır.

* Abhazya Özerk Cumhuriyeti'nde yaşayan müslüman topluluğa ulaştırılmak üzere 150 ton civarında muhtelif gıda maddesi gönderilmiştir.

* Ukrayna'nın Donesk Vilayeti'nde yaşayan Ahıska Türkleri'nin acil ihtiyaçlarında kullanılmak üzere 250.000.000.-TL. değerinde nakdî yardım gönderilmiştir.

DİN GÖREVLİSİNİN MESLEĞİNİ TEMSİL GÜCÜ

Yrd.Doç.Dr. Ramazan BUYRUKÇU
TDV Yayınları, Ankara-1995, 448 s.

Türkiye'de din eğitimi, din görevlileri, dinî kurum ve kuruluşlar, dinî hayat, dinî yayınlar, dinî düşünce, dinî uyanış... sık sık tartışma konusu edilir. Sosyo-politik bu tür tartışmalarda konuyu bilen-bilmeyen, araştırma yapan-yapmayan, ilgili-ilgisiz hemen herkes konuşur, yazar, çizer bu konuda. Sonuçta sorunlara çözüm üretilmez konuların derinliğine inilmez : sosyo-politik gündeme bir dolgu malzemesi bir aksesuar mesabesine indirgenir konu. Bu da Türk aydınlarının, okur-yazarlarının bir handikacı olarak her zaman karşımızda ayrı önemli bir sorun olarak durur.

Oysa Türkiye gibi, dinî konularda asırlardır belli bir birikime ve sağduyuya sahip bir toplum için daha ciddî, daha seviyeli ve gerçekçi bir tartışma zemini oluşması gerekmektedir.

"Din Görevlisinin Mesleğini Temsil Gücü" isimli bu araştırma, din görevlisi insanlarımızın (imamlarımızın) yaşadıkları hayatların içine girerek daha yakından ve eliştirel bir gözle bakmamıza fırsat verecek mahiyettedir. Ayrıca toplumumuzun sosyo-kültürel değişimi içerisinde, onun dinî hayatının tam olarak ortaya konulabilmesi ve bu dinî hayatın şekillenmesinde, eğitim-öğretim faaliyetleri, dinî pratiklerin uygulanmasında ve yerine getirilmesinde aktif rol alan din görevlilerinin meslekî yeterlilik ve yetersizliklerinin tespit edilmesi için ilmî ve araştırmaya yönelik çalışmaların ne denli önemli olduğu ortadadır.

Bu araştırma Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı Antalya, Ankara ve Erzurum merkezlerindeki imamlarla sınırlandırılmış, onların meslekî formasyonları, uygulamaları, meslek içi ve dışı yaşamları, cemaate bakış ve cemaatle ilişkilerinin tespiti üzerine oturtulmuştur.

Farklı görevler icra eden din görevlileri (müftü, vaiz, imam, müezzin ve Kur'an öğreticisi) ile ilgili bir araştırmanın ise daha çok zaman insan ve malî kaynak gerektirdiği düşünülecek olursa, elimizdeki bu çalışmanın bundan sonra yapılacak araştırmaların önünü açacak nitelikte olduğu görülecektir.

ÖZEL BORNOVA LİSESİ

1995-1996 ÖĞRETİM YILI KAYIT-KABUL ŞARTLARI

Okulumuz bu öğretim yılında aşağıdaki bölümlere karşılarında belirtilen şekillerde öğrenci alacaktır :

I. İLKOKUL

Öğrenim Ücreti : 46.000.000.-TL. + KDV

Kayıtta : 4.600.000 (Kalan 9 Eşit Taksitte)

A- İki şubede toplam 40 öğrenci alınacaktır.
B- 1 Ocak 1990 ve daha öncesi doğumlu öğrenciler kaydedilecektir.
C- Öğrenci velisi, öğrencinin nüfus cüzdanı ile birlikte başvuracaktır.

II. ORTAOKUL HAZIRLIK

Öğrenim Ücreti : 72.400.000.-TL. + KDV

Kayıtta : 7.200.000 (Kalan 9 eşit Taksitte)

A- Sınıflarımız, 24'er kişiliktir.
B- Öğrencinin İlkokuldaki başarısı dikkate alınarak, veli ile yapılan görüşme sonucunda ön kayıt yapılacaktır.
C- Kayıtta; ilkokul diploması, 5. sınıf karnesi, varsa başarı belgeleri, nüfus cüzdanı ve örneği ile 3 adet fotoğraf.

III. ORTAOKUL BİRİNCİ SINIF

Öğrenim Ücreti : 72.400.000.-TL + KDV

Kayıtta : 7.200.000 (Kalan 9 eşit Taksitte)

A- Hazırlık sınıfını okumuş öğrencilerden mülâkatla naklen kayıt yapılacaktır.

IV. LİSE HAZIRLIK

Öğrenim Ücreti : 72.400.000.-TL. + KDV

Kayıtta : 7.200.000 (Kalan 9 eşit Taksitte)

A- Ortaokul son sınıf not ortalaması 3.50 ve daha yukarı olanlar,
B- Yapılan mülâkat sonucunda kaydı uygun görülenlerin ön kayıtları yapılacak,
C- Kesin kayıtta ortaokul diploması, nüfus cüzdanı, üç adet fotoğrafla başvurulacaktır.

Yemek Ücreti

Ortaokul - Lise : 19.000.000.-TL (KDV Dahil)
İlkokul : 13.000.000.-TL (KDV Dahil)

NOT : Peşin ödemelerde % 10, Kardeş öğrencilerin her biri için % 10 indirim uygulanır (öğrenim ücreti için geçerlidir).

Servis Ücreti :

Semtlere Göre Belirlenecektir.

Pansiyon Ücreti : 39.600.000.-TL + KDV